

Sadat Kingkingwan Dat Apostoles

Sat Naisapata Un Ispiritu Santu

¹ Potpotgoka Teofilo,

Utdit ummuna'n iblu, ingkanglit ku dat losan un kingkingwan Jesus kan intudtudu na manipud sidit inlugi na un nantudtudu, ² aginggana't dit kaysanana'd langit. Utdit daan na un manalan langit, binilin na maipagapu't dit pannakabalin ud Ispiritu Santu dat pinili na un apostoles na. ³ Namin-adu un nampaila kan dida udsi nadumaduma'n wagas si unus di opata pulu'n algaw manipud sit ummungalana un natoy dalapnu ipanoknok na un tuttuwa'n ummungal ot intudtudu na dit maipanggop sit mangiyapuwan Apudyus.

⁴ Namingsan un naammungan da Jesus sidat apostoles na binilin na dida un, "Adi kayu umat-atun situn Jerusalem ta uwayon yu aginggana't ibaun Amak kan dikayu dit insapatana'n itdona un siya payon dit imbagbagak kan dikayu. ⁵ Si Juan binunyagana dat tagu't danum yoong Adina masulit mabunyagan kayu kan Ispiritu Santu."

Nampangatu Si Jesus Ud Langit

⁶ Namingsan un naammungan da payyan, inimus dat apostoles kan Jesus un, "Apu, sinsatun kadon nat mangiyulinam sit tulay dat iyIsrael un mangiyapu utdan uduma ili un padan dit awe?"

⁷ Summungbat si Jesus un, “Si Amak ullawa’d makatigammu utdit timpu un mapasamakan dat intuding na un mapasamak maipagapu’t tulay na ot bokona naipalubusa matigammuwan yu.

⁸ Yoong nu dumatong si Ispiritu Santu un umoy inggaw kan dikayu, maitdan kayu si pannakabalin ot dikayu ud mangipanoknok sidan tagu utdit maipanggop kan sakon un bokona lawa’n satun ili’d Jerusalem kan lakub Judea kan Samaria nu adi losan dan kailin-ili’t tun pita.”

⁹ Abusona man un maibaga datu, nampangatu si Jesus sin langita iillan da inggana’t nasal-inan sit bunot.

¹⁰ Gasissiya payyana tumutukkol da ud langit sidit kaklata lawa’n inggaw da ud duwa’n tagu un nakabadut si napolkas un sumisikad sidit sogon da un kanan da’n, ¹¹ “Apay kayu’n iGalilea un gasikadana tumutukkol langit? Satuwa Jesus un nampangatu’d langit mangulin payon nu timpu na, ot sat man-uulin na padan dit naila yu un nampapangatu na un kaysan langit.”

Namili Da Si Maisukat Kan Judas

¹² Utdi, nangkaulin dat apostoles ud Jerusalem un nanligwat sidin bateled Olivo un umoya sinlikwod dit kaadayuna. ¹³ Dumatong da man ud Jerusalem nandawos da utdit nangingngatu un kuwaltun dit boloy un dadaggusan da. Ininggaw da Pedro, Juan, Santiago kan Andres, Felipe kan Tomas, Bartolome kan Mateo, Santiago un anak Alfeo, Simon un Patriota kan si Judas un anak Santiago. ¹⁴ Kanayun datu un maammung un manluwalu un maidagamungan dat piga’n babai

un kama kan Maria un inan Jesus kan ininggaw pay dat susunud Jesus un lalaki.

¹⁵ Lumabas man piga'n algaw naammung dadi umoya kagwanggasut si duwampulu'n manutuwa. Summikad si Pedro utdit atubang da ot kanana'n, ¹⁶ "Susunud, masapula matungpal dit naikanglita ugud Apudyus un impapadtun Ispiritu Santu kan David maipanggop kan Judas un nangipuyut sidat ummoy nanokma kan Jesus. ¹⁷ Si Judas, bulun mi un apostoles ot nadutukan un maipankokwa uttun talibasu mi un apostoles."

¹⁸ Yoong si Judas, sadit pilak un tangdan na utdit lawenga kingwa na, inggang na si pita un siya payon natoyana utdit naibulsukana un naotdag ot ginumtak dit buwang na ot naiwakat dat bagis na. ¹⁹ Dingngol dat losana tagu'd Jerusalem dit napasamak kan Judas ot nginadan da dit pita si "Akeldama," un sat piyaona'n ugudon, "Pitan di Dala."

²⁰ "Naikanglit sidit iblun dat Salmo un, 'Mantuttgartad dit boloy na un mabaawan kan maidon tagu't inggaw.' Naikanglit pay un kanana'n, 'Masapula awad osa si manongwat sidit saad na.'

²¹⁻²² "Siya'd gapuna un masapula mamili taku si osa un bulun mi un mangipanoknok sit umungalan Apu Jesus. Masapul un sanat mapili osa kan ditaku'n naibulubulun kan siya manipud sit nantudtuduwan Juan maipanggop si bunyag aginggana't dit nampangatuwan Jesus ud langit."

²³ Utdi, nangidatag da si duwa'n lalaki, un sada Matias kan Jose un mangngadan Barsabas un

ngadnon da pay kan Justo. ²⁴ Utdiyon nanluwalu da un kanan da'n,

“Apu, tigammum nat kasomsomkan di losana tagu, ipailam okyan kan dikami nu singngadan na utdatu un duwa dit pinilim ²⁵ un manongwat sit igaw Judas situ un talibasu kan sadit kinaapostoles un tinengyana ta kaysan sit naikoddonga inggawana.”

²⁶ Magangput da man un manluwalu, nam-bubunut da ot nabunut si Matias un maidoga utdadit kagwampulu't osa'n apostoles.

2

Sat Dummakngan Dit Ispiritu Santu

¹ Utdit dumatong dit al-algawa Piyestan di Pentecostes,* naammung dat losana manuttuwa si osa'n boloy sin Jerusalem. ² Utdi, kaklata nakagngol da si ag-agguwod un nanligwat langit un kama't gingan di nabiloga bayogbog un naulmuum sit boloya ininggawan da. ³ Ot naila da dat sinandila un gilab di apuy un nilumtaw un inumpa utdit ulun di kada osa kan dida. ⁴ Kadon napnu da kan Ispiritu Santu ot kaboolan daon mambagbaga't sabali un bagbaga ta initdan Ispiritu Santu dida si kaboolan.

⁵ Utdiya timpu ininggaw da ud Judio utdin Jerusalem un nanligwat sit nadumaduma'n ili't

* **2:1** Sat kaipooyan di Pentecostes “50”. Ugalin di Judio un mampiyesta da si sin-algaw nu mapalabas ud 50 un algaw manipud sit Piyestan di Nalausán dit Anghel. Mangadan pay si piyestan di ani un manyamanan da kan mangidatunan da kan Apudyus sidat ani da. Siya'd kadaklana piyestan dat Judio. Ilan yu utdin Ex. 23:16; Lev. 14:16; Deut. 16:9-12

tun lubung un kankanayuna mandaydayaw kan Apudyus. ⁶ Utdit magngol da dit damit, nadatda-tong da utdit boloy ot nasnasdaaw da ta nam-bagbaga dat apostoles kan dida sit kuwa da pay lawana bagbaga. ⁷ Gapu't dit amoda nasdaawan da nampaim-imus da un, "Bokon kada iGalilea un losan datu un mambagbaga't ugud taku? ⁸ Ot inona'n tigammu da tun bagbagan datun losana tagu'n awad situ? ⁹ Awad da ud iPartia kan ditaku, awad da ud iMedia, iyElam, iMesopotamia, iJudea, iCapadocia, iPonto, kan iyAsia. ¹⁰ Awad da pay iFrigia, iPamfilia, iyEgipto kan lakub ud Libya un adani't din Cirene. Awad da pay Judio kan bokona Judio un nangunud sit ugalin di Judio un nanligwat Roma. ¹¹ Awad da pay udum kan ditaku ud nanligwat Creta kan Arabia yoong dodonglon taku un ibagbaga da dat maipanggop sidat nakaskasdaawa kingwan Apudyus sit tunggal bagbagan dat tagu un awad situ."

¹² Losan dat tagu'n nasdaaw kan matikatikaw ot nampaim-imus da pay lawan un, "Ngad tun kaipooyan ditu?" ¹³ Yoong sadat udum inyeemeng da dat apostoles un kanan da'n, "Ay, nabuuk datu un tagu!"

Nampalawag Si Pedro Utdat Tagu

¹⁴ Utdi, summikad si Pedro pati utdat kag-wampulu't osa'n apostoles ot nambagbaga si nadangsolā kanana'n, "Susunud ku un Judio kan losana inggaw situn Jerusalem, dumngol kayu kan sakon ta ibagak kan dikayu tun piyaona'n ugudon tu. ¹⁵ Sadatu un tagu bokona nabuuk da un kama't nat somsomok yu kan dida ta

maikasiyama olas payyan si bigbigat,† 16 nu adi siyatu dit tungpal dit imbagan Apudyus un impadtun dit propeta Joel un kanana'n,

17 'Satu tun kook sidan maudi'n al-algaw sin daan tun lubung mangkigad. Itdok tun Ispirituk sidan losana tagu ot maipagapu't dit tulung na paibagak sidan aabeng yu un lalaki kan babai dan piyaoka ibaga utdan tagu. Mangil-ok dat babbagu yu si kama si in-inop. Ot awad da ud ipain-inop ku utdat lallakay kan dikayu. 18 Pada na pay un sidiya timpu, itdok tun Ispirituk sidan babbaun ku un lalaki kan babai ot paibagak kan dida dat piyaoka ibaga utdan tagu. 19 Mangipailaak si nakaskasdaawa am-amug sidin langit kan nakaskasdaawa mangilasinan situn pita ot awad da ud dala, apuy kan amoda asuk. 20 Kumlop din init kan dumulaw din bulan un kama't dala asi naon dumatong dit napotog kan maid maipadaana un al-algaw un dumakngan ud Apu. 21 Ot singngadan na mana mampakpakaasi un mampatulung kan siya taguwona dida.' ”

22 Intuluy Pedro un kanana'n, “Susunud ku un kaganakan Israel donglon yu datu'n ibagak. Nalawag un imbaun Apudyus si Jesus un iNazaret, ta panoknokan dat am-amug kan nakaskasdaawa mangilasinan un impakwan Apudyus kan siya. Tigammu yu datu ta napasamak da uttun mismu'n kawadan yu. 23 Naipaima kan

† 2:15 San maikasiyama olas si bigbigat dit manluwaluwan dat Judio. Labi nat uminuman da't basi. Ex. 16:8

dikayu si Jesus maisayun sit pinanggop kan doda'n tigammun Apudyus un makwa kan siya. Pinapatoy yu kan painlansa yu utdit kulus sidadit gumabasula tagu. ²⁴ Yoong pinaungal Apudyus kan katoy ot winayaana utdit pannakabalin katoy ta adi mabalin un itulayan katoy. ²⁵ Si David kama't tu dit imbaga na utdit aw-awe maipanggop kan siya,

'Kankanayuna mailak si Apu. Iinggaw situn kapon madiwanan ku dalapnu naid gapun di mabulungak. ²⁶ Siya'd gapuna un mantattalokak ot ipailak tun talok ku utdat ugud ku. Ulay nu taguwaka lawa, mannamna-maak kan sika Apu, ²⁷ un adim ipalubus un mampatungad tun kadogwak sin igaw dan natoy kan adim pay ipalubusa malpos tun potpotgoma baba-unon. ²⁸ Impatigammun kan sakon dit dalan un mangipuyut sit mataguwan un maid kigad na. Ot gaputa iinggaw ka kan sakon maid mangkulangan tun talok ku,' kanan dit impadtun David.

²⁹ "Susunud, piyaok ibaga kan dikayu dit maipanggop sidit Ali David un puun taku. Natoy dit David ot nailbon ot ulay situn satun gasissiya din lobon na kan ditaku. ³⁰ Osa'n propetan Apudyus ot tigammuna dit insapatan Apudyus kan siya un awad kaganakana'n man-aliyon Apudyus un maisukat kan siya. ³¹ Tigammu na dit mapasamak isunga impadtu na un:

'Adina maiduya utdit igaw dadit natoy, Ot sadit long-ag na Adina malpos,' sadit umungalan Kristu‡ kan katoy dit ug-ugudona.

‡ 2:31 onnu Mesias

³² Sadi un Kristu siya payon si Jesus un pinaungal Apudyus kan katoy ot losan kami'n mangustigu't dit napasamak. ³³ Nampangatu si Jesus sit kapon madiwanan Apudyus un Ama na ot intod Apudyus kan siya dit insapata na un Ispiritu Santu. Satu un Ispiritu Santu, siya payon tun intod Jesus un umoy inggaw kan dikami ot siya'd maigapuwan datu un inila yu ya dingngol yu ut-tun satun. ³⁴ Ta si David, bokona nampangatu't din langit un kama kan Jesus nu adi imbaga na un, 'Si Apudyus kinnanana utdit Apuk: Mantupak ka uttun kapon madiwanan ku, ³⁵ aginggana't abakok dan kabusul nu.'

³⁶ "Ot gaputa kama't di, masapul un tigamuwon dat katagun-tagu't tun Israel un maid duwaduwa na un satu un Jesus un painlansa yu utdit kulus, pinambalin Apudyus si Apu kan Kristu un managu."

³⁷ Utdit nagngol dat tagu dit imbagan Pedro, nabalubulung da ot inyimus da kan Pedro kan dat uduma apostoles un, "Susunud, singngadan din koon mi nu?"

³⁸ Kinnanana Pedro kan dida un, "Mambabawi kayu ot lipsutan yu dan basul yu ot mampabunyag kayu si mangipatigammuwan yu un tuttuwaon yu si Jesu Kristu dalapnu mapakawan dat basul yu kad maawat yu dit Ispiritu Santu un itdon Apudyus kan dikayu. ³⁹ Satu un sapatan Apudyus mampooy kan dikayu kan sidat aabeng yu kama pay sidan losana tagu't dan adaddayuwana igaw. On, mampooy sidan losana ayagan Apudyus un Apu taku un umoy kan siya."

⁴⁰ Aduadu dadit impalawag Pedro un pam-manoknok na kan nangawis na utdat tagu. Ot kanana'n, "Ilisi yu nat long-ag yu utdin dumatonga madusaan dan nadadaga tagu't tun satun."

⁴¹ Utdi, sadat nakagngol kan nanuttuwa utdit imbagan Pedro, nampabunyag da. Ot umoya tulu'n libu un tagu dat naidoga kan dida un manuttuwa utdiya algaw. ⁴² Impapasnok da un nan-ada_l sidat apostoles kan naitimpuyug kan nakaamung da kan dida't dan manluwaluwan da kan manganan da un mangisomsomkan sit natoyan Jesus.

Sat Mantatagun Dat Manuttuwa

⁴³ Adu un am-amug kan nakaskasdaawa mangilasinan dat impakwan Apudyus sidat apostoles ot talona ummogyat kan nasnasdaaw dat losana tagu. ⁴⁴ Intultuluy dat losana manuttuwa un nandatdatonga simbungguyan kan imbingay da dan losana awad kan dida. ⁴⁵ Nu awad mangkasapulan, mangilaku da utdat pita da kan udum paya kukuwa da asi da iwalas dit gatang na kan dida pay lawan sigun sit kasapulan di kada osa. ⁴⁶ Ot kaalgaw-_{algaw} un mandaydayaw da un simbungguyan sidit timplu. Maabus man, umoy da mangan sit boloy di osa kan dida un naangoanggom da kan bokona naimut da. ⁴⁷ Indaydayaw da si Apudyus ot masmas-oman dat losana tagu dida. Kaalgaw-_{algaw} un dogaan Apu dit bilang dat taguwona.

3

Kummiyang Dit Napilay

¹ Sin-algawan si nandangwilis, ummoy da Pedro kan Juan sidit timplu ta siya'd timpun di luluwaluwan. ² Naisammu un indatong da tun lalaki'n napilay manipud sit naiyabengana utdit luwangan dit timplu un mangadan si "Nabalbalu un Luwangan." Kaalgaw-algawa buligan da un iyoy sidi dalapnu tumapaya utdat tagu'n lumnok sidit timplu.

³ Maila na man da Pedro kan Juan un lumnok sidit timplu nantapaya kan dida. ⁴ Intutukkol da dit lalaki ot imbagan Pedro kan siya un, "Ilam dikami."

⁵ Ot tummukol kan dida ot nanam-ona un mangtod da kan siya. ⁶ Yoong kinnanan Pedro kan siya un, "Maida talon pilak ku yoong sad itdok kan sika san awad kan sakon. Maipagapu utdit pannakabalin dit ngadan Jesu Kristu un iNazaret, ibagak kan sika un kumiyang ka."

⁷ Ot inaggoman Pedro dit diwanan un iman dit napilay, asina tinulungan un summikad ot dagusa gummilog dat um-um dat iki na. ⁸ Kadon nakalagkanga summikad ot asina nakakkiyakiyang. Nilumnok pay sit timplu kan dida un lumagkang pay ya kumiyang un dit mangidaydayaw kan Apudyus.

⁹ Losan dat tagu't di naila da un mangkikkikkiyang kan idaydayaw na si Apudyus. ¹⁰ Ot maimatunan da man un siya dit tagu'n mantutupaka tumapatapaya utdit Nabalbalu'n Sooban dit timplu, talona nasnasdaaw da ot nataag da utdit napasamak kan siya.

Sat Intudtudun Pedro Utdit Timplu

¹¹ Utdi, ummoy da Pedro kan Juan sit balkun dit timplu un mangngadan Balkun Solomon ot naikewekewed dit tagu kan dida. Nanggugunoda nampatodtoddak dat tagu un masmasdaawana ummoy mangila kan dida utdit balkun.

¹² Utdit nailan Pedro dat tagu kinnanana kan dida un, “Susunud un kaganakan Israel, apay un masmasdaawan kayu’t tu? Apay itutukkol_l yu dikami un kama nu kummiyang tu un tagu gapu’t pannakabalin mi pay lawan onnu kinaba_{lu} mi un tagu? ¹³ Si Apudyus un siya’d nandaydayawan da Abraham, Isaac kan Jacob, padana pay sidat kapuunan taku, impaila na dit kinangatun Jesus un babbaun na. Siya si Jesus un impaima yu kan gubinnadul Pilato un piyaona okyana pawayaan yoong ummadi yu. ¹⁴ Adi yu piniya dit Nasantuwan kan Nalintog ot sad kindaw yu un mawayaan, sadit kumapatoy un naiba_{lu}ud. ¹⁵ Pinatoy yu dit mangitod si mataguwan yoong pinaungal Apudyus sidat natoy. Ot dikami’d makapanoknok ta dikami’d nakaila kan siya. ¹⁶ Ot maipagapu utdit pannakabalin dit ngadan Jesus kan sadit pammati mi kan siya napabilog tu un tagu’n tigtigammu yu un napilay. On, maipagapu’t pammati kan talgod kan Jesus kummiyan talon tun tagu kas maila yu.

¹⁷ “Sinsadin susunud, tigammuk un kingwa yu di kan Jesus ta adiyu naawatan dit kaipooyan dit kingkingwa yu, padana pay sidat pappangat yu. ¹⁸ Adi yu tigammu un siyadi dit tungpal dit impapadtun Apudyus sidat propeta na utdit un sadit Kristu un ibaun na masapula mapaligat. ¹⁹ Kadon, masapula mandadaoli kayu ot mangulin kayu kan

Apudyus dalapnu pakawanona dat basbasul yu. ²⁰Ta nu siya'd koon yu, itdan dikayu kan Apudyus si gin-awan di somsomok ot ibaun na pay si Jesus un siya si Kristu un dinutukana un mangiyapu kan dikayu. ²¹Yoong sinsatun masapula inggaw si Jesus ud langit aginggana't dit timpu'n mapabalu dat losan un kama't dit impapadtun Apudyus sidat propeta na utdit aw-awe. ²²Kinnan an Moses sidit un, 'Mangibaun tu si Apudyus un Apu si propeta na un padan dit nangibaunana kan sakon. Osa pay lawan kan dikayu'n Judio. Ot masapula tuttuwaon yu dat losana ibagana. ²³Ot singngadan na mana adi manuttuwa utdi un man-uugudon, kaanon Apudyus sidat tagu na ot patoyona.' ²⁴Ulay dadit losana propetan Apudyus manipud kan Samuel kan dat naisong-wat kan siya imbagabaga da dit maipanggop sidat makmakwa't tun satun. ²⁵Ditaku dit mam-pooyan dat insapatan Apudyus un impaibagana utdat propeta na. Maibilang taku utdat intulag Apudyus sidat aappu taku utdit kanana kan Abraham un, 'Maipagapu utdit kaganakam, bindisyunak dat losana tagu't tun pita.'* ²⁶Ditaku'n Judio dit ummuna un binindisyunan Apudyus sidit namiliyana kan nangibaunana kan Jesus un babbaun na un umoy mampabalbaliw kan ditaku utdat nadadaga koko-on taku," kinnan an Pedro.

4

Naidatag Da Pedro Kan Juan Sidat Sanhedrin

* 3:25 Gen. 22:18

¹ Utdit madama payyana mampalpalawag da Pedro kan Juan sidat tagu, dummatong kan dida dat papadi, sat kapitan dat man-aandog sidit timplu kan dat Saduceo. ² Amod dit sulag da gapu utdit itudtudun da Pedro utdat tagu un ummungal si Jesus un natoy ot siya'd mangipanoknoka umungal dadit matoy. ³ Utdi, dinokmaan da dida yoong gaputa nasdomon kinulung da dida yan sit baballudan agingga si mabigat. ⁴ Yoong adu payon dat nanuttuwa utdat tagu un nakanggol sidit impalawag da Pedro ot nambalin si lima'n libu dit bilang dat losana lalaki un nanuttuwa.

⁵ Utdit mabigat, sadat pappangat kan lalallakay dat Judio kan dat mimistulun di lintog, naamung da ud Jerusalem. ⁶ Ininggaw da Anas un kangattuwana padi, da Caifas, Juan kan Alejandro kan sadat udum paya kabagiyan dit kangattuwana padi. ⁷ Pinasikad da dat duwa'n apostoles sidit atubang da asida inimusan dida un, "Ngadan dit nanligwatan dit pannakabalin yu un nangagas sit napilay? Sin dit ngadan un inusal yu?"

⁸ Utdi, napnu si Pedro utdit pannakabalin Ispiritu Santu ot summungbat kan dida un, "Mangitultulay kan lalallakay mi, ⁹ nu imusan yu dikami maipanggop si kingwa mi un napiya utdit tagu'n napilay kan nu inona'n kummiya, ¹⁰ masapula tigammuwon yu un losan kan losana tagu't tun Israel, un satuwa tagu'n sumisikad situn atubang yu kummiya maipagapu't dit pannakabalin dit ngadan Jesu Kristu un iNazaret un pinailansa yu utdit kulus yoong pinaungal Apudyus. ¹¹ Si Jesus dit ug-ugudon dit naikanglita ugud Apudyus sit

aw-awe un,

‘Sadit batu un sinumdiyan dat mantutuud si boloy, siya oton dit nambalin si gattoka pannaan.’

¹² Si Jesus ullawa’d mataguwan taku. Maid sabali si imbaun Apudyus si singngadan na mana tagu’t tun lubung un managu kan ditaku nu adi si Jesus ullawa.”

¹³ Utdit nailan dat nakamiting dit kinatulod da Pedro kan Juan kan natigammuwan da pay un tagu da ullawa un naid si adaadal, nasnasdaaw da. Ot nailasin da un naibulubulun da kan Jesus sidit. ¹⁴ Yoong naid maibaga da ut maisuganggang kan dida ta iillan da dit tagu un kummiya un sumisikad sit sog-on da Pedro kan Juan.

¹⁵ Utdiyon pinalaksun da da Pedro kan Juan sidit mimittingan asida nambabagbaga dat pappangat.

¹⁶ Kanan da un, “Ngad kad nin nat koon taku utdatuwa tagu? Tigammun di losana tagu’t tun Jerusalem dit kingwa da un nakaskasdaawa am-amug ot adi taku mabalin un maisulib. ¹⁷ Yoong dalapnu matupod tun sumayakan tun damag sidat tagu, masapula bagaan taku dida ta adi daon mantudtudu utdat udum un usalon da dit ngadan Jesus.”

¹⁸ Utdi, pinalnok da uman dat duwa’n apostoles ot binilin da dida un talona adidaon mambagbaga onnu mantudtudu un usalon da dit ngadan Jesus.

¹⁹ Yoong summungbat da Pedro kan Juan un, “Somsomkon yu ud nu kustu utdin mangiil-an Apudyus un dikayu ud tuttuwaon mi un bokon kan Apudyus? ²⁰ Ta nu dikami, adina mabalin un adimi ibaga dat naila kan nagngol mi kan Jesus.”

21 Utdi, inog-ogyat da payyan dida asida pinadalan dida ta naid gapun di manusaan da kan dida onta umogyat da utdat tagu ta losan da un mangidaydayaw kan Apudyus gapu't dit nakaskasdaawa napasamak. 22 Onta, sadit tagu un nakwaan dit am-amuga kummiyaana, nakalimampuluwan dit tawon naon.

Inluwalun Dat Manuttuwa Un Tumulod Da

23 Utdit nawayawayaan da Pedro kan Juan, nangulin da utdat bulun da un manuttuwa ot impadamag da kan dida dat imbagan dat aapapun di papadi kan dat lalallakay dat Judio.

24 Magngolan da man dit impadamag da, nan-ossaan da un nanluwalu'n losan kan Apudyus un kanan da'n, "Apu un mannakabalin un nangwa't din langit, kan pita, baybay kan losana awad kan dida, 25 paimbagam kan ap-apu mi un David sidit tulung Ispiritu Santu un,

'Apay talona makasulag dan bokona Judio? Apay manomsomok dat tagu ut maid si selselbi?

26 Nandatdatong kan nansagana dat aali kan pappangat situn lubang un gumusul kan Apudyus un Apu kan si Kristu un dinutukana un managu.'

27 Siyadi un gattok dit napasamak ta nandatdatong da uttun Jerusalem da Herodes kan da Ponce Pilato, pati payon sidat bokona Judio kan dat kaganakan Israel ot losan da un gummusul kan Jesus un nasantuwan un baba-unom, un siya dit dinutukam un Kristu. 28 Nandatdatong da un nangwa utdat losana ingkoddong nu utdit

un piyaoma makwa maipagapu't dit pannakabalin nu. ²⁹ Ot sinsatunon Apu, donglom dan ogogyat da kan dikami un baba-unom. Tulungam dikami un tumulod un mangipalawag sit ugud nu. ³⁰ Ipailam nat pannakabalin nu utdan managasam sidan masakit kan mangwaam si amamug kan nakaskasdaawa mangilasinan maipagapu utdit mannakabalin un ngadan Jesus un nasantuwana baba-unom.”

³¹ Utdit magangput da un manluluwalu nanyugayug dit boloya nadatdatngan da ot napnu da utdit pannakabalin ud Ispiritu Santu ot tummulod da un losana mangipalawag sidit ugud Apudyus.

Nantitinnulung Dat Manuttuwa Un Kama't Manusunud

³² Nan-uunud dit somsomok kan giknan dadit manuttuwa. Naid osa si mangibaga un, “Kuwak tu,” ta kanan da un sadit kuwan di osa kuwa da un losan. ³³ Ot maipagapu utdit pannakabalin un naitod kan dida intultuluy da dit nangipanoknok sit ummungan Apu Jesus ot talona binindisyunan Apudyus dida'n losan. ³⁴ Ot naid osa si makulangan kan dida ta sadat awadan si pita onnu boloy ilaku da ot sat gatang na umoy da ³⁵ itdon sidat apostoles ta dida ud nangamunga mangiwalas sidat uduma manuttuwa sigun sit kasapulan di osa kan dida.

³⁶ Inggaw osa'n Levita kan dida un mangngadan Jose un naiyanak sidin Chipre kan nginadan dat apostoles si Bernabe un piyaona'n ugudon, “mampabilog si aangson.” ³⁷ Inlaku na dit pita na asina intod dit gatang na utdat apostoles dalapnu dida ud nangamunga mangiwalas.

5

Da Ananias Kan Safira

¹ Inggaw pay osa'n lalaki un mangngadan kan Ananias ot Safira dit ngadan asawa na. Inlaku na pay dit udum sit pita da. ² Yoong nangisuluk si Ananias sidit gatang dit pita da ot inampayunan pay asawa na, asin Ananias umoy inyoy dit udum sidat apostoles ta dida'd mangiwalas. ³ Yoong kinnan Pedro kan siya un, "Ananias, apay impalubus nu un iyapuan dika kan Satanas ot tinuliyam si Ispiritu Santu ta insuluk nu dit uduma gatang dit pita yu? ⁴ Utdit daan nu un nangilaku utdit pita, bokon kad un kuwa yu dit pita? Ot utdit nailaku bokon kad un kuwa yu dit gatang na ot kalintogan yu un usalon sit piyaon yu un mangusalan? Apay sad sinomsomok nu dit mantuli? Bokona nantuli ka si tagu nu adi si Apudyus ud tinuliyam."

⁵ Magngol man Ananias di, natukas ot natoy. Ot sadat losana nakagngol sidiya napasamak amod dit kimut da.

⁶ Utdi, nilumnok dat babbagu ot ummoy da binugus dit ladag na asida ummoy innilbon.

⁷ Lumabas man umoya tulu'n olas, dummatong si Safira un naid tigammu na utdit napasamak kan asawana.

⁸ Inimus Pedro kan siya un, "Siyatu kada lawa ud gatang dit inlaku yu un pita yu?" "On," kinnan dit babai. "Siya'n losan nat dit gatang na."

⁹ Utdi, kanan Pedro kan siya un, "Apay nantulangan yu kan asawam un padpadason dit Ispiritun Apudyus? Annat daon sinat sawang danat

babbagu un ummoy nangilbon kan asawam ot maisongwat ka payona ilaksun da.”

¹⁰ Ot dagusa natukas si Safira ot natoy sidity atubang Pedro. Lumnok man dat babbagu, naila da un natoyon ot inakkat da un inlaksun ot ida innilbon sidity sog-on dit asawa na.

¹¹ Talona nakakimut dat losana manuttuwa kan udum un nakagngol situwa napasamak.

Adu Dat Am-amug Un Kingwan Dat Apostoles

¹² Adu un am-amug kan nakaskasdaawa mangilasinan dat kingwan dat apostoles un nailan dat tagu. Ot sadat losana manuttuwa talona natimpuyug da ot kankanayuna maammung da utdit Balkun Solomon sidity timplu. ¹³ Ot naid makatuloda umoy tumipun sit bungguy da si bokona bulun da. Yoong talona idaydayaw dat tagu dat manuttuwa. ¹⁴ Ot sad koona'n ummaduadu dat bilang dat babai kan lalaki un nanuttuwa ot naidoga da utdat manuttuwa kan Apu Jesus.

¹⁵ Maipagapu utdit kokkoon dat apostoles un nakaskasdaaw, ummoy payon dat tagu inawit dat masakit ot ida innigga dida utdit kalsa un naiyobog si katli onnu obok. Ta namnamaon da un ulay maayyungan da ullawa utdit angngingwan Pedro nu lumaus, kumiya da. ¹⁶ Adu-adu'n tagu un nanligwat si kailin-ili sin nangkalliput ud Jerusalem dat nan-idatong sidat masakit kan sinakayan di nadadaga ispiritu ot kummiya da'l losan.

Pinalpaligat Da Dat Apostoles

¹⁷ Utdi, amoamod dit apal dit kangattuwana padi kan losan dat buyut na un kabungguyan

dat Saduceo utdat apostoles ot nantutulagan da dit koon da. ¹⁸ Ot ummoy da dinopap dat apostoles asida imbalud dida. ¹⁹ Yoong utdiya labi binukatan dit anghel Apudyus dit onob dit baballudan ot pinalaksun na dat apostoles un kanana'n, ²⁰ "U moy kayu't din timplu ta itudtudu yu utdat tagu dit maipanggop sit bagu kan maid kigad na un mataguwan."

²¹ Utdit nagngol da tu, nantungpal da ot nilumnok da utdit timplu si wiswis-it ot inlugi da un nantudtudu.

Utdi payona timpu, sadit kangattuwana padi kan dat buyut na un Saduceo, pinandatdatong da dat bungguay di Sanhedrin un maibilangan dat losana pappangat kan lalallakay di Judio ta mamimiting da. Ot nangibaun da si umoy mangala utdat apostoles sit baballudan dalapnu maimusan da. ²² Yoong dumatong man dat naibaun un opisyal sit baballudan naid gapu'd apostoles sit dalom ot nangulin da'l lawa utdit mimittingan ot kinnanana da un, ²³ "Dinakngan mi dit baballudan un naitutulbok kan iinggaw dat man-aandog sidit lasin dit sawang yoong bukatan mi man, naid odasan mi si ulay osa utdit dalom."

²⁴ Utdit magngol dit kapitan dat man-aandog sit timplu kan dat aap-apun dat papadi dit imbaga da, nampaim-imbaga da nu sin dit nakwa utdat apostoles. ²⁵ Utdi, inggaw tagu'n dummatong ot kanana kan dida un, "Sadat tagu'n paimbalud yu awad da't din timplu un mantudtudu utdan tagu!"

²⁶ Ot sadit kapitan dat man-aandog sit timplu kan dat tagu na, ummoy da utdit timplu ot inam-

ammaan da dida un innala ta umogyat da nu batuwon dat tagu dida.

²⁷ Maidatong da man dat apostoles, indatag da dida utdat Sanhedrin. Ot inimusan dit kangattuwana padi dida. ²⁸ Kinnanana un, “Binilibilin mi dikayu un adi kayuwon mantudtudu si maipanggop kan Jesus. Apay kingwa yu payyan? Ilan yu ot summayakon nat tudtudu yu uttun losana lakub Jerusalem kan piyaon yu pay ipabasuḷ kan dikami dit napatoyana!”

²⁹ Summungbat si Pedro kan dat uduma apostoles un, “Masapula si Apudyus tungpalon mi, bokona tagu. ³⁰ Si Apudyus un nandaydayawan dadit aamma taku, pinaungal na si Jesus un pinapatoy yu utdit nampainlansaan yu utdit kulus. ³¹ Impangatun Apudyus si Jesus sidit kapon madiwanan na ot pinambalin na ut Pangat kan Managu’t tagu. Kingwana tu dalapnu awad gundaway taku un kaganakan Israel un mamababawi utdat basuḷ taku kad pakawanona ditaku. ³² Dikami ud mamanoknok sidatu un pasamak kan panoknokon pay Ispiritu Santu un intod Apudyus sidat tagu un manuttuwa kan siya.”

³³ Donglon man dat kamang di Sanhedrin di, amod dit sulag da ot piyaon da un mapatoy dat apostoles. ³⁴ Yoong inggaw osa’n Fariseo un mangngadan Gamaliel un mistulun di lintog kan madayaw sidat losana tagu. Summikad ot imbilin na un mailaksun dat apostoles si sin-akitan. ³⁵ Utdit mailaksun da dida, kinnanana Gamaliel sidat buḷun na un, “Susunud un kaganakan Israel, masapula ammaan yu un somsomkon nat panggop yu un koon sidatuwa tagu. ³⁶ Ta utdit un adi

na payyan nabayaga timpu, inggaw osa'n lalaki un manggadan Teudas un nangabaw un nangatu'n tagu, ot umoya opata gasuta tagu dat naibuyut kan siya. Yoong utdit napatoy si Teudas nan-asiwalak dat buyut na ot naid nambanagan da.

³⁷ “Magangput man di, naisongwat payyan un nampalang si Judas un iGalilea utdit timpun dit masensusan dat tagu. Adu uman dat naawis na yoong mapatoy man, losan dat buyut na uman un nan-asiwalak.

³⁸ “Ot san ibagak kan dikayu maipanggop situwa mapaspasamak, adi taku bibiyangan datuwa tagu ot baybay-an taku dida. Ta nu satun panggop da onnu kokkoon da nanligwat si tagu, maid payon mambanagana. ³⁹ Yoong nu si Apudyus ud makinnakom sit koon da, adi taku maabak dida. Isunga adi taku suganggangon dida ta amangan nu si Apudyus nat suganggangon taku.”

⁴⁰ Ot siya'd inunud da dit ugud Gamaliel. Pinalnok da dat apostoles ot pinasabisabid da dida asida binilibilin dida un adi daon mantudtudu si maipanggop kan Jesus, asida inwaya dida.

⁴¹ Utdi, tinaynan dat apostoles dat kamang di Sanhedrin un amod dit talok da ta imbilang Apudyus un maikali da un mababbainan maipagapu kan Jesus. ⁴² Ot kaalgaw-algaw un umoy da utdit timplu kan kaboloyboloy ot intulutuluy da un nantudtudu kan nan-iwalagawag sit Nabalun Damag un si Jesus, siya dit Kristu.

6

Namili Da't Pitu Un Tumulung Sidat Apostoles

¹ Utdiya timpu un ummaduadu dit bilang dat manuttuwa, nilumtaw tun lilin dat Judio un mambagbaga si Griego utdat Judio un mambagbaga si Hebreo. Nanlili dat Griego un mabaybay-an dat bilug da utdat maiwalasa lasyun kan dida si kaalgaw-algaw.

² Utdi, pinandatdatong dat kagwampu_{ut}-duwa'n apostoles dat losana manuttuwa ot kinnanan da un, "Bokona lumbong un baybay-an mi din mangiwalagawagan mi utdit ugud Apudyus maipagapu'l lawa si mangipapuutan mi utdan maiwalas un lasyun. ³ Isunga susunud, mamili kayu si pitu'n lalaki kan dikayu un nabal_u ud kaugudana, nasilib kan napnu si pannakabalin Ispiritu Santu, ta dida ud dutukan taku un mangipapuut sidatuwa makwa. ⁴ Kad sidi, maiyossaan mi un manluwal_u kan mangiwalagawag sidit ugud Apudyus."

⁵ Nas-oman da un losan dit kanan dat apostoles ot pinili da si Esteban un osa'n tagu un nabilog dit pammati na kan napnu't pannakabalin Ispiritu Santu. Pinili da pay dat udum un sada Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas kan si Nicolas un osa'n bokona Judio un iyAntiokia un ummunud sit ugalin dat Judio. ⁶ Indatag da dat napili utdat apostoles ot inyagpad dat apostoles dat ima da utdit ul_{un} dit kada osa un napili asida inluwal_uwan dida.

⁷ Utdiyon summayasayak dit ugud Apudyus ot ummaduadu dat manuttuwa utdin Jerusalem kan adu pay dat papadi un nangunud sit kustu un pammati.

Sat Nadokmaan Esteban

⁸ Si Esteban un talona binindisyunan Apudyus kan initdana si amoda pannakabalin, nangkokwa utdat am-amug kan nakaskasdaawa mangilasi-nan un iillan dat tagu. ⁹ Yoong inggaw da ud Judio un nanuganggang kan siya. Dida dat iCirene kan iyAlejandria un nanligwat sit sinagoga un ngadnon da ut “Sinagogan di Nawayaana Tagu.” Bulun da dat uduma Judio un iCilicia kan iyAsia un nakasinnungbat kan Esteban. ¹⁰ Yoong adida ka-boolana maabak si Esteban gapu utdit kinasilib na kan gaputa si Ispiritu Santu ud mangibaga utdat ugudona. ¹¹ Utdi, namasuksuk da si piga'l lawa'n lalaki dalapnu ibaga da un, “Nanggol mi tuwa tagu un nambagbaga't maisuganggang kan Moses kan si Apudyus.” ¹² Kama't tu dit nansusugsug da dalapnu makasulag dat tagu padana pay sidat lalalakay di Judio kan mimistulun di lintog kan Esteban. Ot ummoy da dinokmaan asida indallay sit Sanhedrin. ¹³ Nangipalang da utdat tagu si umoy mantuli un mangustigu maipanggop kan Esteban un kanan da'n, “Adina gumongda tuwa tagu un mambagbaga't maisuganggang situn timplu taku kan sidit lintog Moses. ¹⁴ Ta nanggol mi dit imbaga na un si Jesus un iNazaret, yam-anona tun timplu ot baliwana dat ugali un impatawid Moses kan ditaku.”

¹⁵ Utdi, intutukkol dat losana kamang di Sanhedrin si Esteban ot naila da dit muing na un nadoanga kama si muing di anghel.

7

Sat Palawag Esteban

¹ Utdi, inimusan dit kangattuwana padi si Esteban un, “Tuttuwa kad tu un ipabasul da kan sika?”

² Summungbat si Esteban un, “Susunud ya aamma, dumngol kayu kan sakon. Utdit ininggawan dit ginnapuwan taku un Abraham sidin Mesopotamia, utdit daan na payyan un umoy inggaw Haran, nampaila dit mannakabalin kan madaydayawa Apudyus kan siya. ³ Ot kinnan an Apudyus kan siya un, ‘Taynam nat ilim kan dat kakabbagiyam ot umoy ka utdin ili’n ibagak kan sika.’

⁴ “Utdi, tinaynan Abraham dit ilin dat Caldeo ot inummoy ininggaw sidin Haran. Utdit natoyon dit aman Abraham, binilin Apudyus un umoy situwa ili un inggawan taku’t tun satun. ⁵ Naid intod Apudyus kan Abraham si pita ut mangkuwa na uttu ulay nu singkulligonga lawa. Yoong insapatan Apudyus kan siya un mangkuwa da utdat kaganakana tuwa pita ulay nu naid payyan anak Abraham sidit.

⁶ “Imbagan pay Apudyus kan siya un, ‘Umoy dat kaganakam inggaw si uduma ili ot mambalinon da dida si puyung kan mapalpaligat da si unus di opata gasut un dagun. ⁷ Yoong dusaok dat tagu’n mamuyung kan dida kad taynan dat kaganakam diya ili ot man-ulin da un mandaydayaw kan sakon situwa igaw.’

⁸ “Imbilin pay Apudyus un matulgiyan dat losana anaka lalaki dalapnu awad mangilasinan situwa intulag na. Siyadi dit gapuna un tinulgiyan Abraham dit abeng na un si Isaac sidit maikawalu’n algaw na un naiyabeng. Ot si Isaac, tinulgiyana si Jacob ot siya payon kingwan Jacob

sidat kagwampulu't duwa un abeng na un siya dat nadayawa ginnapuwan taku.

⁹ “Gapu't dit apal dat anak Jacob kan Jose un sunud da inlaku da un mapuyung sidin Egipto. Yoong si Apudyus tinatakkudog na si Jose.

¹⁰ Inlisiin Apudyus sidat losana mapaligatana kan initdana si gasosoom un ugali kan silib ot nasom dit Faraon un alin dat Egipto kan siya. Ot dinutukana si Jose un gubinnadul un mangitulay sidin Egipto kan ulay sidat losana kaboloy na.

¹¹ “Utdiyon dinumtong dit amoda ulat un siya'd gapun dit amoda ligat sidin losana Egipto kan Canaan ta naid mangal-an dat ginnapuwan taku si kanon da.

¹² Yoong utdit nadamag Jacob un awad ilik sidin Egipto, imbaun na dat abeng na un siya dat ginnapuwan taku. Siyadi ud damu'n ummoyan da ud Egipto.

¹³ Utdit maikagwa'n ummoyan da, intigtigammun Jose dit long-ag na kan dida'n susunud na ot siyadi payon dit nakatigtigammuwan Faraon sidat susunud Jose.

¹⁴ Utdi, impaayag Jose si ama na un Jacob pati utdat losana pamilyan dat susunud na ta dumatong da ud Egipto. Pitumpulu ya lima da'l losan.

¹⁵ “Kadon inummoy da Jacob ininggaw ud Egipto ot siyadi ud natoyana kan dat uduma ginnapuwan taku. ¹⁶ Yoong inyulin da dat ladag da ud Sikem un innilbon da utdit lolobnan un ginatang Abraham sidat kaganakan Hamor.

¹⁷ “Utdit umadaniyon dit timpu'n matungpalan dat insapatan Apudyus kan Abraham, aduadu daon dat ginnapuwan taku ud Egipto. ¹⁸ Utdiyon summongwat tun osa'n ali un mangiyapu'd Egipto

un naid tigtigammuna kan Jose. ¹⁹ Sadiya ali sinikasikapana dat ginnapuwan taku ot pinapilit na dida un tengyan da dat abit da utdit lasin dalapnu matoy da.

²⁰ “Utdiya timpu naiyabeng si Moses ot nalungpulangpu un abit. Tinagibin dat malong-ag na si tulu’n bulan sidit boloy da. ²¹ Utdit adi daon maisuluk, kapilitana tinengyan da utdit lasin yoong indasan dit babai un abeng Ali Faraon. Inala na ot pinadako na un kama si kustu un abeng na. ²² Utdi, natudtuduwan si Moses sidat losana silib dadit iyEgipto ot nambalina mabigbigbig un tagu gapu utdit man-uugud na kan angwat na.

²³ “Utdit opatapulu’n dagunon si Moses, naggasmok na un umoy ay-ayawon dat pada na un kaganakan Israel. ²⁴ Utdit ininggawana’t di, naila na un palpaligaton dit iyEgipto dit osa’n iyIsrael. Ummoy na tinulungan ot imbalos na un pinatoy dit iyEgipto. ²⁵ Impagalup Moses nu naawatan dat pada na un kaganakan Israel un siya ud usalon Apudyus un mangiwaya kan dida utdat iyEgipto yoong adida naawatan.

²⁶ “Mabigat man uman, naila na dat duwa un mantilitiliw ot pinadas na dida un mangkapiyaon un kanana’n, ‘Bulun, apay mantilitiliw kayu un nampada kayu’n kaganakan Israel?’

²⁷ “Yoong sadit mamalpaligat sit osa, indublang na si Moses un kanana’n, ‘Singngadan nat nangisaad kan sika un mangipangat kan manguis kan dikami? ²⁸ Piyaom kad patoyon sakon un padan dit namatoyam sidit iyEgipto ud kalabyan?’

²⁹ “Utdit nagngol Moses tu, nambutik ot umoy ininggaw sit adayu’n ili un Midian. Siyadi ud nangasaw-ana kan gummanakana si duwa’n lalaki.

³⁰ “Lumakpus man dit opatapulu un dagun, ininggaw si Moses sit igawa maid tagtaguwan sidin bateled Sinai ot nampaila kan siya dit anghel Apudyus sit gumilagilaba kaykayyu. ³¹ Nasdaaw si Moses sidit naila na. Utdit umad-adaniyana ta ina am-ammaan ilan, nagngol na dit gingan ud Apu un kanana’n, ³² ‘Sakon si Apudyus un nandaydayawan da Abraham, Isaac kan Jacob un ginnapuwam.’

Namilpil si Moses sidit kimut na ot adi naon maituloda tumukkol. ³³ Utdi, imbagan Apudyus kan siya un, ‘Kanom nat kapatus nu ta nasantuwan nat igaw un sumisikkadam. ³⁴ Nailaka talon dit mamalpaligatan dat iyEgipto utdat taguk kan nagngol ku pay dat ayuwong da. Ot dumobaaka umoy mangiwaya kan dida. Awe nu ta ibaun ku ud sika’t din Egipto.’ ”

³⁵ Intuluy Esteban un, “Si Moses, siya dit sinumdiyan dat kaganakan Israel sidit imbaga da kan siya un, ‘Singgadan nat nangisaad kan sika un mangipangat kan manguis kan dikami?’ Yoong siya payon dit imbaun Apudyus un mangipangat kan mangiwaya kan dida’t dit napuyungan da maipagapu utdit tulung dit anghel un nampaila kan siya utdit gumilgilaba kaykayyu.

³⁶ “Ot inlaksun na dat kaganakan Israel sidin Egipto ot adu dat kingwa na un am-amug kan nakaskasdaawa mangilasinan sidin Egipto, utdin

Nadokota Baybay kan sidit ininggawan da utdit igawa naid tagtagguwan si opatapulu'n dagan. ³⁷ Siya payon si Moses un nangibaga utdat kaganakan Israel un kanana'n, 'Mangibaun si Apudyus kan dikayu si osa'n propeta na un pada yu pay lawan un Judio un padan dit nangibau-nana kan sakon.' ³⁸ Utdit naammung dat ginnapuwan taku utdit igawa maid tagtaguwan sidin Bateled Sinai, si Moses dit nakabagbagaan dit anghel Apudyus ot inawat Moses dit mannanayun un ugud Apudyus dalapnu itdona kan ditaku.

³⁹ "Yoong adin dat ginnapuwan taku tinutuwa si Moses, talona adi daon piyaona unudon ta piyaon da un mangulin yoong sidin Egipto. ⁴⁰ Siya'd gapuna un utdit mauwayan da kan Moses un ummoy sidin bateled Sinai, imbaga da kan Aaron un sunud Moses un, 'Ikokwaam dikami si sinan-apudyus un tungtung-udon mi. Ta si Moses un nangilaksun kan dikami't din Egipto naid tigammu miyon nu ngadan nat napasamak kan siya.'

⁴¹ "Kadon, nangwa da si sinan-apudyus un kama si ubbun di baka ot nan-idatun da kan siya kan inpiyestaan da dit kingwa da pay lawana sinan-apudyus da.

⁴² "Gapu't di, impatungad Apudyus dida ot binay-ana dida un nandaydayaw sidat bituwon ud langit un siya payon dit ingkanglit dat propetan Apudyus sidit un kanan da'n,

'Kaganakan Israel! Sakon kad nangidatunan yu utdat pinalti yu un ayam un indatun yu utdit ininggawan yu utdit igawa maid tag-

taguwan si unus di opata pulu'n dagun?
Bokon.

⁴³ Ta sadit tulda un ininggawan dit sinan-apudyus un Moloch dit inawit yu kan sadit sinanbituwon dit sinan-apudyus yu un Refam. Sadatu dat sinan-apudyus un nandaydayawan yu. Siya'd gapuna un ibaun ku dat umoy gumusul kan dikayu ot idallay dikayu utdin labos Babilonia.' ”

⁴⁴ Intulutuluy Esteban un kanana'n, “Utdit ininggaw dat ginnapuwan taku utdit igawa maid tagtagguwan, inggaw tulda da un mangilasinan un awad si Apudyus kan dida un siya payon dit intulag na. Nakwa di un tulda sigun sit imbilin Apudyus kan Moses un makwaana un maipada utdit tutulladan un naipaila kan Moses. ⁴⁵ Utdit natoy si Moses naisongwat si Josue un nangipang-gat kan dida. Ot tinawid dat ginnapuwan taku di un tulda ot intaltallay da utdit impangatan Josue dida un nanakup sidat pita un nampakaan Apudyus sidat ininggaw. Ot sadita tulda iniing-gaw kan dida inggana utdit timpun Ali David.

⁴⁶ Nasnas-om si Apudyus kan Ali David. Kindaw David un mapalubusan un manuud si boloy un mandaydayawan da kan Apudyus un nanday-dayawan Jacob. ⁴⁷ Yoong bokona si David dit nanuud nu adi si Solomon un abeng na.

⁴⁸ “Yoong ulay nu kama't di, bokona inggaw si boloya kingwan di tagu si Apudyus un Kangat-tuwan ta paimbaga na utdit osa'n man-uugudon un,

⁴⁹ ‘San langit ud mangiyapuwak ot satun pita ud papattayak sidan ikik. Ot kamaana'n boloy

nat mabalin yu un tuudon un boloy ku?
Ngadan na un igaw dit maibagaya man-
illongak?

⁵⁰ Bokon kad un sakon ud nampaloswa utdatu'n
losana kakigad? ”

⁵¹ Intuluy Esteban un nambagbaga'n kanana'n,
“Ginumlang nat ulu yu un tagu. Kama't aangson di
paganu nat aangson yu ta adiyu piyaona donglon
dan ugud Apudyus. Kanayuna suganggangon yu
si Ispiritu Santu un padan dat kingwan dat ginna-
puwan yu. ⁵² Awad kad propetan Apudyus si adin
dat ginnapuwan yu pinalpaligatan? Ot pinatoy
da pay dat imbaun Apudyus un ummoy nangi-
daana nangipadamag sidit dumakngan Jesus un
Nalintoga Babbaun na. Ot sinsatun dikayu'd nan-
gituyuk kan nampapatoy kan siya. ⁵³ Dikayu'd
nangawat sidit lintog Apudyus un paintod na kan
Moses sidit anghel yoong adiyu tinuttuwa,” kin-
nanan Esteban kan dida.

Binatubatu Da Si Esteban

⁵⁴ Utdit magngolan dat pappangat di Judio dat
imbagan Esteban, ngumilongilot dit ngipon da
utdit sulag da kan siya. ⁵⁵ Yoong napnu si Este-
ban sit pannakabalin Ispiritu Santu ot mantangad
man langit, naila na dit nakaskasdaawa dolang
Apudyus kan si Jesus un sumisikad sidit kapon
madiwanan na. ⁵⁶ “Ilan yu,” kanan Esteban,
“Mailak langit un mabubuktan ot sadit Inyanak di
Tagu un si Jesus, andi un sumisikad sidin kapon
madiwanan Apudyus.”

⁵⁷ Yoong gapappakuyan dat tagu ot inuput da
dat inga da dalapnu adi da magngol dit bagbagan

Esteban asida dinukusana naab-abtan. ⁵⁸ Ot lina-gayad da un inlaksun sidit lasin dit ili asida bi-natubatu. Ot sadat tagu un nampabasul kan siya, imbanat da dat kagoy da un impaadog sidit osa'n babbagu un mangngadan Saulo. ⁵⁹ Utdit madama un batubatuwon da si Esteban, nanluwalu un kanana'n, "Apu Jesus, awatom tun kadogwak." ⁶⁰ Utdiyon nampalintumong ot impakuy na un, "Apu Jesus, adim okyan ipabasul kan dida tuwa kokkoon da." Maibaga na man tu, napungdiwon dit angos na.

8

Pinalpaligat Saulo Dat Manuttuwa

¹⁻² Utdi, inggaw da ud tagu un kanayuna man-daydayaw kan Apudyus un ummoy nangilbon kan Esteban ot talona inibiibilan da. Yoong si Saulo nas-omana dit namatoyan da kan Esteban.

Ot manipud sidiya al-algaw nanlugi dit amoda namalpaligatan da utdat manuttuwa utdin Jerusalem. Ot losan dat manuttuwa malaksig sidat apostoles, nan-asiwalak da utdin losana lakub Judea kan Samaria.

³ Si Saulo talona piyaona'n maid dat losana manuttuwa kan Jesus ot linnok na dat kaboloyboloy, linagayad na dat manuttuwa un babai kan da lalaki ot paimbalud na dida.

Naitudtudu Dit Nabalun Damag Sidin Samaria

⁴ Sadat manuttuwa un nan-asiwalak, intudtudu da dit ugud Apudyus sidat il-ili un ummoyan da.

⁵ Ot osa kan dida si Felipe un inummoy si osa'n ili ud lakub Samaria ot impatigammu na utdat tagu't

di dit maipanggop kan Kristu. ⁶ Utdit magngolan dat tagu dit itudtudu na kan naila da dat nakaskasdaawa mangilasinan un kingwa na, impapasnok da dit nandongol kan siya. ⁷ Ta pinalaksun na dat dimunyu utdat tagu un sinakayan da ot gapappakuyan da un lummaksun kan adu pay dat pinapiya na un adi makakuliit kan napilay. ⁸ Kad, amod dit lagsak dat tagu't diya ili.

⁹ Yoong inggaw pay osa'n lalaki utdiya ili un mangngadan kan Simon. Nabayag un masmasdaaw dat iSamaria utdit mansasalumangka na kan ibagbaga na pay un siya ud nangatu'n tagu. ¹⁰ Ot losana tagu't diya ili, nangatu man kan da nadoba, impapasnok da un nandongol sidat imbaga na. Ta kanan da un, "Satu un tagu siya dit initdan Apudyus si pannakabalin ot mangadan si Talona Mannakabalin."

¹¹ Impasnok da un nandongol kan siya gaputa nabayag un talona nasnasdaaw da utdit mangkoka-waana't dat salsalumangka. ¹² Yoong utdit nanuttuwa da utdan intudtudun Felipe un Nabalun Damaga maipanggop sit mangiyapuwan Apudyus kan sat maipanggop kan Jesu Kristu, nampabunyag da'l losan, lalaki kan da babai. ¹³ Pati si Simon nanuttuwa payon ot magangput man un mabunyagan naitungtung-udon kan Felipe. Ot maila na man dat am-amug kan nakaskasdaawa mangilasinan un kingwan Felipe, talona nasnasdaaw.

¹⁴ Utdit nagngol dat apostoles Jerusalem un nanuttuwa dat iSamaria utdit ugud Apudyus, imbaun da kan dida da Pedro kan Juan. ¹⁵ Ot utdit dumatong da, inluwaluwan da dat iSamaria

un manuttuwa dalapnu umoy inggaw dit Ispiritu Santu kan dida. ¹⁶ Ta utdiya timpu naid payyan si Ispiritu Santu kan dida nu adi nabunyagan da'l lawa utdit ngadan Apu Jesus. ¹⁷ Ot utdiyon, inyagpad da Pedro kan Juan dat ima da utdat ulun dat manuttuwa ot naawat da si Ispiritu Santu.

¹⁸ Utdit mailan Simon un intod Apudyus si Ispiritu Santu utdat manuttuwa maipagapu't dit nangiyagpadan dat apostoles sidat ima da kan dida, induyaw na dit pilak na kan da Pedro kan Juan ta ibayad na ¹⁹ un kanana'n, "It danak pay situwa pannakabalin yu dalapnu awad kad tagu't mangiyagpadak situn imak, maawat na pay si Ispiritu Santu."

²⁰ Yoong summungbat si Pedro kan siya un, "Maidoga ka utnat pilak nu un maipisuk sidin impiyelnu ta kanam nin nu mabalin un magatang si pilak dit pakdaw Apudyus. ²¹ Maid maikankanamungam onnu kalintogama maipankokwa kan dikami utdan pakwan Apudyus ta bokona nalintog nat aangsom sidin man-iila na. ²² Isunga mambabawi ka uttuwa nadadaga sinomsomok nu ot iluwalum un nu mabalin pakawanon dika kan Apudyus sinata sinomsomok nu. ²³ Ta mailak un amod nat apal un ginumloy kan sika ot pinuyung dika't basul."

²⁴ Ot summungbat si Simon kan da Pedro kan Juan un, "Mangaasi kayu ta iluwaluwanak kan Apudyus dalapnu adi na mapasamak kan sakon tu un inugud yu."

²⁵ Utdit maabusa panoknokon da Pedro kan Juan dit maipanggop kan Jesus kan maabusa

maibaga da dat ugud na, nangulin da ud Jerusalem un inoy da dat adu un bobol_oya sakup Samaria ot inwalagawag da dit Nabalu'n Damag maipanggop kan Jesus sidat tagu't di.

Si Felipe Kan Sadit Opisyal Un iyEtiopia

²⁶ Utdi payona timpu inggaw anghel Apudyus un nampaila kan Felipe un nangibaga kan siya un, “Manlakkat ka ta umoy ka utdin daya un kalsa un manalan Gaza un nanligwat ud Jerusalem.” Satuwa kalsa bokona mausalon situn satun.

²⁷ Utdi, nanlakkat si Felipe ot kaysan. Utdiya inggawana't dit kalsa naabat na tun osa'n opisyal un iyEtiopia un siya ud man-aayyuwan sidat losana kinabaknang dit Candace onnu reynan di Etiopia. Inummoy Jerusalem nandaydayaw kan Apudyus, ²⁸ ot utdit mangulinon un nanlугan sidit kalesa na, basabasaona dit iblu'n ingkanglit propeta Isaias.

²⁹ Utdi, imbagan Ispiritu Santu kan Felipe un, “Umoy ka dakngon din kalesa.” ³⁰ Utdi, nanoddak si Felipe ot dakngona man dit kalesa, nagngol na un basabasaon dit opisyal dit iblun ingkanglit Isaias. Ot inimus na kan siya un, “Maawatam kad nat basabasaom?”

³¹ Summungbat dit pangat un, “Innon nat man-aawat ku nu maid mangilawag kan sakon?” Ot pinanlugan na si Felipe utdit kalesa un nandol_ag da. ³² Satu dat naikanglita ugud Apudyus un basabasaona utdit iblun Isaias, “Kama si kannelu un maidallay sidit papaltiyen, Kama si ubbun di kannelu un gumiginnok nu pukisan da,

Adina un pulus gumguminga.

³³ Binabbainan da ot bokona nalintog dit nangkukuis da kan siya. Maid makaugud si maipanggop si kaganakana ta pinangkigad da dit mataguwana uttun pita.”*

³⁴ Ot sadit pangat, inimus na kan Felipe un, “Ibagam ud kan sakon nu singngadan na dit mangibagbagaan dit propetan Apudyus situ, maipanggop kan siya pay lawan onnu awad udum?”

³⁵ Utdi, inlawlawag Felipe ot inlapu na utdit binasan dit opisyal un ugud Apudyus dit nangibagaana’t dit Nabalu’n Damag maipanggop kan Jesus.

³⁶ Utdiya manlulluganan dat dit kalesa, dintong da dit danum ot sadit pangat kinnanana un, “Antu ud danum. Adina kad mabalina mampabunyagak?”

³⁷ Kinnanana Felipe kan siya un, “Mabalin un mabunyagan ka, nu ipapasnok nu un manuttuwa kan Jesus.”

“On, manuttuwaak,” insungbat na. “Tuttuwaok un si Jesu Kristu dit Anak Apudyus.”†

³⁸ Ot pinan-illong dit pangat dit kalesa ot inum-moy da un duwa utdit danum ot binunyagan Felipe.

³⁹ Utdit tumakdang da, dagusa indallay Ispiritu Santu si Felipe ot naidon inilan dit opisyal kan siya yoong intulutuluy na un kaysan un mantattalok.

⁴⁰ Utdit makadlaw si Felipe ininggawon sin ili un Azoto. Ot inwalagawag na dit Nabalu’n Damag

* **8:33** Isaias 53:7-8 † **8:37** Satu un bersikulu naid sidan udum un manuskrito.

sidat losana ili'n inoy na aginggana't dummatong ud Cesarea.

9

Nambalin Un Manuttuwa Si Saulo (Kingkingwan 22:6-16; 26:12-18)

¹ Utdi payon un timpu, nantultuluy dit angos Saulo un talona mangog-ogyat kan mamatoy sidat manuttuwa kan Jesus ot inummoy sidit kangat-tuwana padi, ² un umoy nangdaw si sulat un pammalubus kan siya un itdona utdat pangat di sinagogan dat Judio utdin Damasco. Ta nu awad maodasana ut manuttuwa't di utdit Wagas* di mantatagu un intudtudun Jesus, dokmaana dida, babai man onnu lalaki asina punguwona idallay dida ud Jerusalem.

³ Inggaw man si Saulo utdit dalan un adaniyon ud Damasco, kaklata lawa'n dinolangan dit napad-dapadda un silawa nanligwat langit. ⁴ Dagusa naidugsut ot nagngol na dit ginga un kanana kan siya un, "Saulo, Saulo, apay palpaligatom sakon?"

⁵ "Singngadan nu kad Apu?" inimus Saulo.

"Sakon si Jesus un palpaligatom," insungbat dit ginga. ⁶ "Gumangun ka ta ituluy nu un umoy sidin ili'd Damasco ot awad mangipatigammu kan sika't di utdat koom."

⁷ Sadat bulun Saulo, natataag da ta nagngol da dit ginga yoong naid naila da si tagu. ⁸ Utdi, summikad si Saulo ot indiyat na dat ata na yoong Adina makaila. Ot kiniwida lawan dat bulun na un indallay Damasco. ⁹ Tulu'n algawa adina makaila

* 9:2 Dalan ud Apu, utdin Griego

ot sidatuwa al-algaw adina un talon nangan kan umminum.

¹⁰ Utdin ili'd Damasco, inggaw osa'n manuttuwa un mangngadan Ananias. Nampaila si Apu Jesus kan siya si kama't in-inop na un kanana'n, "Ananias!"

Ot summungbata kanana'n, "On, antuwak Apu?"

¹¹ Imbagan ud Apu kan siya un, "Mansagana ka ta ika't din kalsa un ngadnon dat Nagdong, umoy ka utdin boloy Judas ot imusom nu kawad dit lalaki'n iTarso un mangngadan si Saulo. Ta madama un manlulluwalu si Saulo uttun satun.

¹² Ot naipaila pay kan siya si kama't in-inop na un annat dumatonga mangngadan si Ananias un umoy mangiyagpad sit ima na kan siya dalapnu makaila uman."

¹³ Yoong summungbat si Ananias un, "Apu adu un tagu ud nangibaga kan sakon maipanggop situwa tagu utdat nangkadadaga kingkingwa na utdat tagum sin Jerusalem. ¹⁴ Ot dummatong situn Damasco un awad kan siya dit naikanglita palubus dat aap-apun di padi un manokma utdat losana manuttuwa kan sika."

¹⁵ Yoong imbagan ud Apu kan siya un, "Umoy ka! Gaputa siya'd pinilik un manselbi kan sakona umoy mangipatigammu utdit maipanggop kan sakon sidat bokona Judio kan sidat al-ali da kan pati pay sidat tagu un kaganakan Israel.

¹⁶ Ot ipailak kan siya dat losana ligat un sapa-palona maipagapu't mangipatigammuwana utdit maipanggop kan sakon."

¹⁷ Utdi, inummoy si Ananias. Nilumnok sidit boloy Judas ot inyagpad na dit ima na kan Saulo un kanana'n, "Sunuda Saulo, si Apu Jesus un nampaila kan sika utdit dalan nu un umoy situ ud nangibaun kan sakon dalapnu makaila ka uman kan dalapnu mapnu ka utdit pannakabalin Ispiritu Santu."

¹⁸ Ot dagusa inggaw naotdaga kama't siksik di ikan un nanligwat sidat atan Saulo ot makaila umanon. Manon summikad ot nampabunyang.

¹⁹ Utdiyon, nangan ot gummilog.

Nantudtudu Si Saulo Ud Damasco

Utdiyon nakaigaw si Saulo si piga'n algaw sidat manuttuwa ud Damasco. ²⁰ Inummoy sidat sinagogan di Judio ot dagusa inlapu na un nantudtudu maipanggop kan Jesus un kanana'n, "Siya ud Anak Apudyus."

²¹ Ot nasnasdaaw dat losana tagu un nakagngol sidat imbaga na ot nampaim-imus da pay lawan un, "Bokon kada siyatu dit tagu'n mamalpaligat sidat manuttuwa kan Jesus sidin Jerusalem? Ot bokon kada dummatong situ dalapnu umoy na dokmaan dat manuttuwa asina punguwona idalalay dida't dat aap-apun di padi ud Jerusalem?"

²² Yoong ummamod dit kaboolan kan tulod Saulo un mantudtudu ot talona nasnasdaaw dat Judio un inggaw sidin Damasco ot naid makaabak kan siya utdit pammanoknok na un si Jesus siya dit Kristu.

²³ Lumabas man adu'n al-algaw, nandatdatong dat Judio ot nantutulagan da un patoyon si Saulo.

²⁴ Inalgaw kan linabi un linopang dat Judio dit pudayan sidiya ili dalapnu patoyon da si Saulo.

Yoong napatagimmuwan si Saulo utdit panggop da un koon kan siya. ²⁵ Adi kad gaputa kama't di, ummoy dat buyut na inala si labi ot innigga dat dit balulang asida inuyud sidit lasin dit gibaw dit boboloy.

Ummoy Si Saulo Ud Jerusalem

²⁶ Kaysan si Saulo utdin Jerusalem ot dumatong man pinadas na un maibulun okyan sidat manuttuwa't di. Yoong adi da tuttuwaon un oson un manuttuwa ot kummimut da'l losan kan siya.

²⁷ Yoong ummoy Bernabe tinulungan si Saulo ot ummoy na intulud sidat apostoles. Ot impalawag Bernabe kan dida nu in-inon dit nan-iilan Saulo kan Apu Jesus sidit dalan kan nakabagbagaana kan siya. Impadamag na pay kan dida dit tulod Saulo un nangiwalagawag maipanggop kan Jesus sidin Damasco.

²⁸ Kad manipud sidiyon nawayaon si Saulo un naibulubulun sidat apostoles sidin Jerusalem ot talona natuloda nangiwalagawag sidit maipanggop kan Apu Jesus. ²⁹ Nakabagbaga pay kan nakadiskutil sidat Judio un Griego dit bagbaga da yoong adi da maabak ot pinanggop da un patoyon. ³⁰ Utdit natigammuwan dat bulun na un manuttuwa dit panggop da, intulud da si Saulo ud Cesarea asida pinadalan sidin Tarso.

³¹ Kad sidiyon gumminok dit mapalpaligatan dat manuttuwa utdin losana lakub Judea, Galilea kan Samaria. Gapu utdit tulung ud Ispiritu Santu napabilog dit pammati da. Ummaduadu dit bilang da kan intultuluy da un dit nanuttuwa kan nangiogyat kan Apudyus.

Dinakdak Pedro Ud Lidda Kan Joppe

³² Ot si Pedro payon, ummoy nandakdak si-dat boboloya namiling sidat tagun Apudyus. Ot utdiya mandakdakana ummoy na pay inila dat inggaw sidin Lidda. ³³ Insangkat na utdi dit osa'n lalaki'n mangngadan kan Eneas un adina'n pulus makakuliit ot uumbog ullawa un walu'n dagunon.

³⁴ Kinnanana Pedro kan siya un, "Eneas, papiyaon dika kan Jesu Kristu. Gumangun ka ot lukutom nat obok nu."

Ot dagusa gumangun si Eneas. ³⁵ Kad sadat losana iLidda kan iSaronan un nakaila kan Eneas un kummiyaon, nanuttuwa da kan Apu Jesus.

³⁶ Utdin Joppe pay, ininggaw osa'n manuttuwa un babai un mangngadan si Tabita. † Sad kokkoona ullawa kampay dat napiya kan tumulung sidat nakapus. ³⁷ Utdiya timpu'n ininggawan Pedro utdin Lidda nansakit si Tabita ot natoy. Immos da dit ladag na asida umoy inyobog sidit nangingatu'n kuwaltun dit boloy na.

³⁸ Madamag man dat manuttuwa't di un awad si Pedro utdin Lidda, nangibaun da si duwa'n lalaki un umoy mangibaga kan siya un kanan da un, "Pangaasim ta dalasoma maitung-ud kan dikami't din Joppe." Ta bokona adayu din Joppe utdin Lidda.

³⁹ Utdi, nanlakkat si Pedro un naibulun kan dida. Utdit dumatong da, indallay da si Pedro utdit nangingatu'n kuwaltu. Mampaibil dat losana bilug un nangalibungbung kan Pedro ot impaila da dat kagoy kan udum paya silup un kingwan

† 9:36 Satuwa ngadan si Griego, Dorcas un sat kaipooyana, "Ugsa."

Tabita sidit katattagu na. ⁴⁰ Yoong pinalaksun Pedro dida'l losan asina nampalintumonga nanluwalu. Magangput man, inatubang na dit ladag ot kinnanana'n, "Tabita, gumangun ka."

Indiyat Tabita dat ata na ot maila na man si Pedro, nantupak. ⁴¹ Induwawan Pedro dit ima na kan siya asina tinulungana summikad. Utdiyon inayagana dat manuttuwa kan sadadit losana bilug ot impaila na kan dida si Tabita un matatagu.

⁴² Kadon nandinadinamag tuwa napasamak sidin losana lakub Joppe ot adu dat nanuttuwa kan Apu Jesus.

⁴³ Nabayag un ininggaw si Pedro utdin Joppe utdit boloy ud Simon un mambobosal si geddang.

10

Sada Pedro Kan Cornelio

¹ Utdin Cesarea, ininggaw osa'n tagu un mangngadan kan Cornelio un kapitan di simbungguyana suldadun di Roma un mangadan si Bungguy dat iyItalia. ² Bokona Judio yoong kanayuna mandaydayaw kan Apudyus, pada na pay sidat losana kaboloy na. Talona nalaay sidat nakapusa Judio kan kankanayuna manluwalu kan Apudyus. ³ Singawan sidit mandangwilis kama si nan-in-inop si Cornelio ot nalawaga naila na dit anghel Apudyus un nilumnok un kanana kan siya un, "Cornelio."

⁴ Amod dit kimut na un nangitukkol sidit anghel ot kinnanana un, "Ngadan na Apu?"

Summungbat dit anghel un kanana'n, "Dingngol Apudyus danat luwalum kan tigammu na nat kinalaay nu utdan nakapus. ⁵ Mangibaun ka't tun satun si umoy ud Joppe ta ida ayagan dit

mangngadan si Simon un ngadnon da pay si Pedro. ⁶ Awada sangailin Simon un mambobosa| si geddang. Adani't din igid baybay dit bo|oy na.”

⁷ Utdit nabatin dit anghel, inayagan Cornelio dat duwa'n babbaun na kan osa't dat manselselbi kan siya'n suldadu un kanayuna mandaydayaw kan Apudyus. ⁸ Imbagan Cornelio kan dida dit napasamak ot imbaun na dida ud Joppe.

⁹ Mabigat man sidit manaddala|anan dat naibaun un umadani daon Joppe, inummoy si Pedro utdit otop* dit bo|oy Simon si mamatuk dalapnu manluwa|u. ¹⁰ Nabitil un dit manluwa|u ot piyaona okyana mangan. Yoong utdit madama un maisagsagana dat kanona, inggaw impailan Apudyus kan siya un kama si in-inop. ¹¹ Naila na un nabuktan langit ot inggaw dumobadoba't tun pita un kama si dakola u|os un naikisin dat opata siku na. ¹² Utdit dalom na inggawa losan dat nadumaduma'n ayam kan losan dat kumayap kan dat tumaud un adin dat Judio mabalina isida.

¹³ Inggaw ginga'n nambagbaga'n kanana kan siya un, “Pedro sumikad ka ot mamalti ka si isidam.” ¹⁴ Yoong kinnan Pedro un, “Adik makwa Apu, ta naid payyan nanganak sidan maibilanga naisaw onnu adi mabalina makan sidit lintog mi.”

¹⁵ Nambagbaga payyan dit ginga ot kanana'n, “Adim ibilang un naisaw nat imbilang Apudyus un nada|us.” ¹⁶ Namitlu tuwa naipasamak ot

* **10:9** Sat otop dit bo|oy dat tagu't di nalenad ot mabalina umoy da man-illongan kan man-iistolyaan.

maabus man, dagusa nagulluy un naipangatu dit kama si u_los ud langit.

¹⁷ Madama mana makassomosomok si Pedro nu singngadan dit kaipooyan dituwa naila na, dummatong dat imbaun Cornelio ta indasan da dit bo_loy Simon ot summisikad daon sidit luwangan. ¹⁸ Utdi, inimus da nu awad sangaili't di ut mangngadan si Simon Pedro.

¹⁹ Makainsomosomok payyan si Pedro utdit naila na, utdit imbagan dit Ispiritu Santu kan siya un, "Awad da ud tu_lu'n tagu un mangina-inap kan sika. ²⁰ Dumoba ka ot adika mansumdi un maitung-ud kan dida ta sakon ud nangibaun kan dida."

²¹ Utdi, dummboba si Pedro ot kinnanana utdat tagu un, "Sakon nat inainapon yu. Apay, ngadan nat ibaga yu?"

²² Ot summungbat da un, "Imbaun dikami kan Cornelio un kapitan mi un susuldadu. Siya'd osa'n tagu un nalintog, mandaydayaw kan Apudyus kan lislispituwon da'l losana Judio. Imbilin dit anghel Apudyus kan siya un awison dika utdin bo_loy na da_lapnu donglona'n losan ud ibagam."

²³ Utdi pinalnok Pedro dida ot nakaigaw da kan siya utdiya labi.

Mabigat man nanlakkat si Pedro ot naitung-ud kan dida ot inggaw da pay uduma manuttuwa'n iJoppe un namu_lun kan siya. ²⁴ Mabigat man summaal da Pedro ud Cesarea. Uuwayon Cornelio dida pati utdat kakabbagiyana kan adani'n gagayyom na un inawis na.

²⁵ Utdit lumnok okyanon si Pedro utdit boloy, ummabat si Cornelio kan siya ot nanlukgub sidit atubang Pedro un mandayaw kan siya.

²⁶ Yoong pinasikad Pedro un kanana'n, "Sumikad ka, ta taguwak paya lawa'n padam."

²⁷ Utdi un makabagbagbagaan Pedro kan Cornelio nilumnok sit boloy ot naila na dat adu'n tagu un naammung. ²⁸ Ot kinnanana Pedro kan dida un, "Titiggammu yu un adin dit lintog mi un Judio ud ipalubus un mangay-ayaw onnu mak-abulbulun kami utdan bokona Judio. Yoong impailan Apudyus kan sakon un masapula maid ibilang ku ut naisaw onnu kaniyaw. ²⁹ Siya'd gapuna'n utdit pinaayagak, naitung-udaka dagus un maid nanduwaduwaak. Ot imusok ud nu apay pinaayag yu ud sakon?"

³⁰ Summungbat si Cornelio un kanana'n, "Tulu'n algawon ud napalabas si kama't tuwa olas sidit manlulluwaluwak situn boloy ku si mandangwilis. Kaklata lawa'n nasanikad ud osa'n lalaki un nambadut si makasiling kan napolkapolkas sidit atubang ku. ³¹ Ot kinnanana'n, 'Cornelio, dinggol Apudyus danat luwalum kan tigammu na nat kinalaay nu utdan nakapus. ³² Mangibaun ka ud Joppe si umoy mangayag sit tagu un mangngadan si Simon un ngadnon da pay si Pedro un sangailin Simon un mambobosal si geddang un adani't din igid baybay dit boloy na,' kinnanana dit anghel.

³³ "Siyatu'd gapuna un dagusa pinaayag ku ud sika ot napiya mampay ta inan-anusama dummatong. Ot sinsatun antu kami un iillan Apudyus un

manguuway un dumngol sidat imbilin Apudyus un ipatigammum kan dikami.”

Nampalawag Si Pedro Utdit Boloy Cornelio

³⁴ Utdi, nambagbaga si Pedro un kanana'n, “Sinsatun talona maawatakon un maid tagu't idumduman Apudyus, ³⁵ nu adi awatona nat singngadan na mana mandayaw kan siya kan mangwa utdan nalintog, singngadan na mana ili't tun pita ud nanligwatana. ³⁶ Tigammu yuwon dit Nabalu'n Damag un impatigammun Apudyus kan dikami'n kaganakan Israel un, mabalin un maikappiya taku kan Apudyus maipagapu't dit kingwan Jesu Kristu un siya'd Apun da'l losana paloswa. ³⁷ Tigammu yu dat pasamak sidin losana Judea. Nanlapu dat pasamak sidin Galilea utdit magangput si Juan un nantudtudu maipanggop si bunyag.

³⁸ “Ot tigammu yu pay dit maipanggop kan Jesus un iNazaret un siya'd pinilin Apudyus ot intod na kan siya dit Ispiritu Santu kan initdana si pannakabalin. Ot inummoy sidan losana igaw un nankokkokwa si nabalu kan pinapiya na dat tagu'n pinalpaligat Satanas. Nakwa na di gaputa ininggaw si Apudyus kan siya. ³⁹ Ot dikami ud mamanoknok sidat losana kingkingwa na utdan losana ili mi un Judio kan pati utdin Jerusalem. Panoknoka mi un pinatoy dat pada mi un Judio utdit nampailansaan da kan siya utdit kulus. ⁴⁰ Yoong maikatlu'n algaw man pinaungal Apudyus ot nampaila kan dikami. ⁴¹ Bokona nampaila utdan losana tagu nu adi dikami ullawa un pinilin Apudyus un kustigu,

dikami un nakaubung kan siya un nangan kan umminum sidit ummungalanaon. ⁴² Binilin dikami kan siya un mangiwalagawag sidit Nabalu'n Damag maipanggop kan siya utdat tagu kan ipanoknok mi un siya dit pinilin Apudyus un mangukum nu timpu na utdat matattaguwan kan dat natoy. ⁴³ Pati dat losana propetan Apudyus sidit, kustiguwan da un sat tagu'n manuttuwa kan mantalgod kan Jesus mapakawan da utdat basul da maipagapu utdit pannakabalin dit ngadan na.”

Inawat Dat Bokona Judio Si Ispiritu Santu

⁴⁴ Utdi un madama payyan si Pedro un mampalpalawag kan dida, ummoy si Ispiritu Santu ining-gaw sidat losana mandodongngol sidat tudtudu na. ⁴⁵ Ot sadat Judio un manuttuwa'n nanligwat Joppe un naibulun kan Pedro, nasnasdaaw da ta pati dat bokona Judio naitod pay dit Ispiritu Santu kan dida. ⁴⁶ Ta dingngol da un mambagbaga da si sabsabali'n bagbaga kan idaydayaw da dit kinangatun Apudyus.

Utdi imbagan Pedro kan dida un, ⁴⁷ “Singngadan nat makaiyapa utdit mabunyagan datu si danum? Ta ulay dida, inawat da payon si Ispiritu Santu un pada taku.”

⁴⁸ Utdi, binilin Pedro dida un mabunyagan da un mangipaila utdit manuttuwaan da kan Jesu Kristu. Maabus da man un mabunyagan naka-pangpangngaasi da un makaigaw okyan kan dida si piga'n algaw.

11

Sat Impadamag Pedro Utdat Manuttuwa Utdin Jerusalem

¹ Nagngol dat apostoles kan sadat sunuda manuttuwa utdin Judea un nanuttuwa pay dat bokona Judio utdit ugud Apudyus. ² Ot dumatong man si Pedro ud Jerusalem sinulagan dat Judio un umampayun sit lintog maipanggop sit matulgiyan di tagu. ³ Ot kanan da kan siya un, “Apay un pinasangaili ka kan nakaubung ka un nangan sidan bokona natulgiyan?”

⁴ Utdi impakaawat Pedro kan dida un inatontad dat losana naipasamak manipud sidit laplapu na un kanana'n,

⁵ “Ininggawak sidin ili'd Joppe utdit, ot namingsana manlulluwaluwak nailak si kama't in-inop dit dakola ulosa naikisin dit opata siku na un nanligwat langit ot dumobadoba utdit ininggawak.

⁶ Binilbilik dit dalom na ot nailak dat naamu kan tanana ayam, sadat kumayap kan tumaud.

⁷ Utdi, nagngol ku dit ginga un kanana kan sakona, 'Sumikad ka Pedro ta mamalti ka si isidam.'

⁸ “Yoong summungbatak un, 'Adik makwa nat Apu, ta naid payyan nanganak sidan maibilanga naisaw onnu Adina mabalina makan sidit lintog mi.'

⁹ “Yoong summungbat payyan dit ginga un nanligwat langit un kanana'n, 'Adim ibilang un naisaw nat imbilang Apudyus un nadalus.' ¹⁰ Namitlu tuwa naipasamak kan sakon ot utdiyon nampan-gatu dit ulos ud langit.

¹¹ “Utdi payona olas dummatong sidit boloya inggawak dat tulu'n tagu un naibaun kan sakon

un nanligwat Cesarea. ¹² Ot imbagan Ispiritu Santu kan sakon un maitung-udak kan dida un adiyak mangidumduma. Binulunanak pay sidatun onoma susunuda manuttuwa'n iJoppe un inum-moy ud Cesarea. Ot dumatong kami man, nilum-nok kami utdit boloy Cornelio.

¹³ “Ot imbaga na kan dikami dit nangil-ana't dit anghel un sumisikad sidit boloy na un kanana kan siya un, ‘Mangibaun ka ud Joppe ut umoy mangidallay sit tagu un mangngadan si Simon un ngadnon da pay si Pedro. ¹⁴ Ta siya ud mangibaga utdit damaga maigapuwan dit mataguwam kan Apudyus pati utdat losana kaboloy nu,’ kanan dit anghel kan siya.

¹⁵ “Utdiya madamaak un mampalpalawag, dummoba si Ispiritu Santu kan dida un padan dit napasamak kan ditaku utdit lugluga na. ¹⁶ Utdiyon nagasmok ku dit kinnan an Apu Jesus un, ‘Si Juan nambunyag si danum yoong mabunyagan kayu kan Ispiritu Santu.’

¹⁷ “Ot nu intod Apudyus kan dida dit Ispiritu Santu un padan dit nangitdana kan ditaku utdit nanuttuwaan taku kan Apu Jesu Kristu, singngadan ku kad okyan un manuganggang kan Apudyus?”

¹⁸ Utdit nagngolan dat Judio tu, naid dit sulag da ot nandaydayaw da kan Apudyus un kanan da'n, “Boot intod pay an Apudyus sidat bokona Judio dit gundaway da un mambabawi kan matagu si inggaingga.”

Nanuttuwa Dat Tagu't Din Antiokia

¹⁹ Utdit nan-asiwalak dat manuttuwa maipagapu't dit napaligatan da un nanlapu't dit napatoyan Esteban, nakagtong da inggana't din ili'n Fenicia, Chipre kan Antiokia. Ot impatigammu da dit Nabalun Damag sidat Judio ullawa. ²⁰ Yoong awad da ud uduma manuttuwa un Judio un nanligwat Chipre kan Cirene un inummoy ud Antiokia ot inwalagawag da pay sidat bokona Judio dit Nabalun Damag un maipanggop kan Apu Jesus. ²¹ Tinulungan Apudyus dida ot aduadu dat iyAntiokia un nanuttuwa kan ummunud kan Apu Jesus.

²² Utdit magngolan dat manuttuwa't din Jerusalem tuwa damag imbaun da si Bernabe utdin Antiokia. ²³ Dumatong man sisi, natalok sit naila na dit kinakaasin Apudyus sidat manuttuwa. Ot binagbagaana dida un itultuluy da okyan un manuttuwa kan Apu Jesus sidit losana somsomok da. ²⁴ Nabalun tagu si Bernabe kan napnu't pannakabalin ud Ispiritu Santu kan nabakod dit pammati na. Ot gapu kan siya ummaduadu dat bilang dat manuttuwa kan Apu Jesus.

²⁵ Utdiyon inummoy Bernabe ininap si Saulo utdin Tarso. ²⁶ Maodasana man indallay na ud Antiokia. Ot sin-daguna nakaam-ammung da utdat manuttuwa't di ot aduadu dat tagun tinudtuduwan da. Sadin Antiokia ud ummuna'n nangingadanan da utdat manuttuwa kan Kristu si "Kristianu."

²⁷ Utdi payona timpu gummusad dat propetan Apudyus ud Antiokia un nanligwat Jerusalem.

²⁸ Osa kan dida ud mangngadan kan Agabo un

siya dit nangipadtu gapu't dit pannakabalin Ispiritu Santu un awad amoda ulat un dumatong situn lubung. Ot tuttuwa'n natungpal tu utdit nangiyapuwan Claudio un Ali ud Roma.

²⁹ Kadon, ingkoddong dat manuttuwa un kada-osa kan dida masapula mangitod si tulung sidat susunud da un manuttuwa un inggaw Judea sigun sit kaboolan di osa un maitulung. ³⁰ Ot siya'd kingwa da. Kadon impaiyoy da kan da Bernabe kan Saulo dit naulup sidat lallakay di manuttuwa utdin Judea.

12

Sat Napatoyan Santiago Kan Naibaludan Pedro

¹ Utdiya timpu inlapun Ali Herodes* un mampaligat sidat uduma manuttuwa kan Jesus. ² Pinaputul na si Santiago un sunud Juan si ispada. ³ Utdit mailan Herodes un natalok dat Judio utdit kingwa na, pinadokmana pay si Pedro. Napasamak tu utdit Piyestan di Tinapay un maid kamos na si bubud.

⁴ Utdit nadokmaanon si Pedro paimbalud na asina pinaandog sidat mansisinnukat un opata bungguy di suldadu un sin-oppat dat dit simbunguyan. Ta panggop Herodes un kuison si Pedro utdit atubang dat tagu nu kobaas dit Piyestan di Nalausán. ⁵ Yoong utdiya naipukukan Pedro utdit baballudan, talona impapasnok pay dat manuttuwa un nangiluwaluwalu kan siya.

* **12:1** Siya si Herodes Agripa 1 un apun Ali Herodes un Mabigbig kan amunakon Herodes Antipas un nampaputul sit bagang Juan un Mambubunyag.

Nailaksun Si Pedro Utdit Baballudan

⁶ Utdi un labi un daan Herodes un mangilaksun kan Pedro utdit atubang dat kaaduwan, masusuyop si Pedro un napingil si duwa'n kinawad sidit bolaat dat duwa'n suldadu kan inggaw da pay uduma suldadu un man-aandog sit sooban dit baballudan.

⁷ Utdi, kaklata lawa'n nampaila dit anghel Apudyus ot nasilawan dit igaw na. Inggoyagoy dit anghel dit abalana un namukaw kan siya un kanana'n, "Dalasom! Gumangun ka."

Ot dagusa napkis dat kinawad sidat iman Pedro. ⁸ Utdiyon kinnanana dit anghel kan siya un, "Igakos nu nat badut nu ot iggam nat kapatus nu."

Ot tinungpal Pedro di.

Kadon, "Mangkagoy ka ot tung-udonak," kinnanana dit anghel.

⁹ Utdi, tinung-ud Pedro dit anghel un lummaksun sidit baballudan. Adina tigammu un tuttuwa dit koon dit anghel ta kanana't dit somsomok na nu man-in-in-inopa lawa. ¹⁰ Utdit nalausan da dit umuna kan maikagwa'n aandogan dat suldadu, dintong da dit balyanga sooban un umoy sit ili. Nambukat pay lawan dit sooban ot lummaksun da. Utdit manaddalanan da nadtong da dit osa'n kalsa ot kaklata lawa'n nabatin dit anghel kan Pedro.

¹¹ Utdi, naawatan Pedro un tuttuwa dit naipasamak kan siya ot kinnanana't dit somsomok na pay lawan un, "Naid duwaduwak un imbaun Apudyus dit anghel na un umoy mangilisi kan sakon kan Herodes kan sidat losana pangpangpon dat Judio un koon kan sakon."

¹² Apaman un nadlaw Pedro un tuttuwa dit napasamak kan siya, inummoy sidit boloy Maria un inan Juan un ngadnon da pay si Marcos. Aduadu un tagu dat naammung sidi un manlulluwalu. ¹³ Utdit mangkogkog si Pedro utdit onob, inummoy dit baba-unon un babai'n mangngadan si Roda inila. ¹⁴ Mailasinana man dit gingan Pedro, Adina imbukat dit onob sit amoda talok na ta nandodaka nangulin dalapnu ipadamag na un awada sumisikad si Pedro utdit lasin.

¹⁵ “Ay, natingang ka nin,” kinnanana da kan siya yoong impapilit na un talona tuttuwa. Ot kinnanana da un, “Ay, sat anghel na nat.”

¹⁶ Nakainkogkokogkog kampay si Pedro ot ida man ibukat dit onob, naila da un siya ot talona nasnasdaaw da. ¹⁷ Sininyasana dida utdit ima na un walling da asina inyul-ulnug kan dida nu inon Apudyus nangilaksun kan siya utdit baballudan. Ot kinnanana pay kan dida un, “Ibaga yu tu kan Santiago † kan dat uduma susunud.” Utdiyon kaysan ot inummoy si sabali un igaw.

¹⁸ Mabigat man talona mabulubulung dadit suldadu un nangandog kan Pedro nu apay un naid. ¹⁹ Utdi pinainap Herodes si Pedro yoong utdit naid indasan da kan siya, binistigal na dat suldadu ot imbilin na un mapatoy da.

Magangput man di, nanlakkat si Herodes ud Jerusalem sidin Judea ot ummoy ininggaw Cerea.

Natoy Si Herodes

† 12:17 Si Santiago dit pangat dat manuttuwa utdin Jerusalem kan sunud Apu Jesus.

²⁰ Utdiya timpu, amoamod dit sulag Herodes sidat iTiro kan iSidon. Yoong piyaon dat tagu't di un umalu kan siya ta sadit ili na ussiya dit manligwatan dit kanon da. Isunga sat kingwa da, ummuna un ginayyom da si Blasto ta siya dit mangipangat sidit boloy Herodes dalapnu tulungana dida. Utdiyon nan-os-ossaan da un inummoy kan Herodes dalapnu man-iinna lu da.

²¹ Utdit dinumtong dit al-algawa ingkoddong Herodes, nambadut sit badut di ali ot ummoy nantupak sidit trono na ot nampalawag sidat tagu.

²² Sadat tagu't di gapappakuyan da un kanan dan, "Bokona tagu ullawa'n mambagbaga nu adi apudyus." ²³ Ot gaputa adin Herodes intod kan Apudyus dit dayaw, dagusa pinansakit dit anghel Apudyus ot naogsan dit long-ag na inggana't natoy.

²⁴ Yoong nantultuluya summayak dit ugud Apudyus ot ummaduadu dat manuttuwa.

²⁵ Utdit natungpalon da Bernabe kan Saulo dit naibaunan da utdin Jerusalem,[‡] nangulin da ud Antiokia ot indallay da si Juan un mangngadan pay si Marcos.

13

Napili Kan Naibaun Da Bernabe Kan Saulo

¹ Utdat manuttuwa ud Antiokia, inggaw da ud propetan Apudyus kan mimistulu kan dida un maibilangan da Bernabe, Simeon un ngadnon dat Nangisit, Lucio un iCirene, Manaen un dummako

[‡] 12:25 Kingkingwan dat Apostoles 11:29-30

sit boloy gubinnadul Herodes un bulubulun na manipud sit kaabeng da kan si Saulo. ² Sin-algawana mandaydayawan da kan Apudyus kan manlanganan da un mangan un manluwalu, imbagan Ispiritu Santu kan dida un, “Isina yu da Bernabe kan Saulo ta awad talibasun intuding ku un koon da.”

³ Magangput man dit manlanganan da un mangana manluwalu, inyagpad da dat ima da utdit ulun da Bernabe kan Saulo asida dida pinalisgud.

Manwalagawag Da Saulo Kan Bernabe Ud Chipre

⁴ Utdi, gummusad da Bernabe kan Saulo ud Seleucia ta indalan ud Ispiritu Santu dida. Ot manipud Seleucia nanlugan da si bapul un inummoy sidin pugun Chipre. ⁵ Dumatong da man ud Salamina utdin Chipre, inummoy da inwalagawag dit ugud Apudyus sidit sinagogan dat Judio. Ot ininggaw pay si Juan un mangngadan si Marcos un katulungan da.

⁶ Dinakdak da dit pugu aginggana si dummatong da utdin ili ud Pafos. Utdi inabat da tun osa'n Judio un mansasalumangka un mangngadan Bar-Jesus un man-ag-agin propeta. ⁷ Satuwa tagu gayyom dit gubinnadul sidiya pugu un si Sergio Paulo. Nasiliba tagu dit gubinnadul ot pinaayag na da Bernabe kan Saulo ta piyaona un donglon dit ugud Apudyus. ⁸ Yoong sadit mansasalumangka un si Elimas (siya'd ngadan na utdin bagbaga un Griego) sinuganggang na dida ot pinadas na un lappodan dit gubinnadul dalapnu adina manuttuwa kan Jesus. ⁹ Yoong si

Saulo un mangadngaddanan pay si Pablo, napnu utdit pannakabalin Ispiritu Santu ot intutukkol na dit mansasalumangka, ¹⁰ ot kinnanana kan siya un, “Sika un Anak Satanas, sika’d kabusul di losana kinalintog. Annat kan sika dat losana kalasin di kinasikap kan man-aallew. Kamunay kampaya lawa’n balbaliktadom dan kinatuttuwa un maipanggop kan Apudyus ot itudtudum dat tuli! ¹¹ Sinsatun dusaon dika kan Apudyus ot mangkulap ka un adika makaila si padda si piga’n algaw.” Ot dagusa kinumlop dit man-iilan Elimas ot mandapudapudap un manginap si mangiwid kan siya.

¹² Utdit nailan dit gubinnadul dit napasamak, nanuttuwa. Ta talona nasnasdaaw sidat tududu maipanggop kan Apu Jesus.

Ummoy Da Pablo Kan Bernabe Ud Antiokia Utdin Lakub Pisidia

¹³ Utdiyon tinengyan da Pablo kan dat bulun na ud Pafos ot nambapul da un inummoy Perge utdin Pamfilia. Yoong tinengyan Juan Marcos dida’t di ot nangulin Jerusalem.

¹⁴ Yoong nantuluy da Pablo kan Bernabe ot manipud Perge inummoy da ud Antiokia utdin Pisidia. Utdit algaw un iillongan di Judio nilumnok da utdit sinagoga ot nantupak da. ¹⁵ Magangput mana maibasa dit naikanglita lintog Moses kan dat ingkanglit dat propetan Apudyus, nangibaun dat pangat di sinagoga si umoy mangibaga kan da Pablo un, “Susunud, nu awad ud maibaga yu si mampatalgod si angos sidatu’n tagu, pangngaasi yu ta ibaga yu.”

¹⁶ Utdi, summikad si Pablo ot sininyasana dat tagu un guminok da ot inlugi na un nambagbaga'n,

“Kabbulunak un kaganakan Israel kan losan kan dikayu'n bokona Judio un mandaydayaw kan Apudyus, dumngol kayu okyan. ¹⁷ Si Apudyus un mandaydayawan taku'n kaganakan Israel pinili na dat ginnapuwan taku utdit aw-awe un mambalina tagu na. Utdit ininggawan da ud Egipto un bokona ili da binindisyunana dida kan ummaduadu da. Impuyut na dida un lummaksun sidiya ili utdit amoda pannakabalin na. ¹⁸ Ot umoya opatapu'u'n daguna innan-anusana dida utdit igawa maid amo taguna ulay nu makabbasubasul da. ¹⁹ Dumatong da man Canaan tinulungana dida un nangabak sidat pitu'n iliyen sidi ot impakuwa na kan dida diya pita.

²⁰ “Umoya opata gasut ya limampulu'n dagun ud lummabas manipud inummoyan da ud Egipto agingga na utdiya timpu un nangitdan Apudyus kan dida utdiya pita da.

“Maabus man di, paimpangat Apudyus dida utdat kuis agingga't dit timpu'n nampangatan Samuel un propetan Apudyus. ²¹ Utdiyon nangdaw da si ali un mangiyapu kan dida ot painsaad Apudyus kan Samuel si Saulo un abeng Kis un kaganakan Benjamin. Ot siya ud nangiyali kan dida si opata pulu'n dagun. ²² Utdit kinaan Apudyus si Saulo un ali, painsaad na si David un mangiyali kan dida. Ot kama't tu dit imbagan Apudyus maipanggop kan David, ‘Si David un abeng Jesse ud tagu'n talona piyaok ta tungpalona da'l losana piyaoka pakwa kan siya.’

²³ “Manligwat sidat kaganakan dit David dit imbaun Apudyus un umoy managu kan ditaku’n kaganakan Israel ot siya si Jesus un insapatana’t dat ginnapuwan taku. ²⁴ Utdit daan Jesus manlugi’n mantudtudu, inwalagawag Juan sidat losana kaganakan Israel un masapula mambabawi da utdat basul da kan mampabunyag da. ²⁵ Utdit dandani un gangputon Juan dit talibasun naibau-nana, kanana’t dat tagu un, ‘Singngadan ku utnat kanan yu? Bokona sakon dit Kristu un uuwayon yu nu adi awada maitagtagnob kan sakon ot adiyak pay maikali un mangussag sidit sandalyas* na,’ kinnanan ud Juan.

²⁶ “Isunga susunud,” kinnanan Pablo. “Dikayu un kaganakan Abraham, kan dikayu’l losana bokona Judio uttu un mandaydayaw kan Apudyus, ditaku ud nangitdan Apudyus situwa damag maipanggop sidit managuwana kan ditaku. ²⁷ Ta sadat Judio utdin Jerusalem kan dat pappangat da, adi da nabigbig si Jesus un siya dit Managu. Adida pay naawatan dat maibasbasa kan dida utdit sinagoga nu al-algawa iillongan un ingkanglit dat propeta maipanggop kan siya, ot tinungpal da dadiya naikanglit sidit ingkoddong da un mapatoy si Jesus. ²⁸ Ot ulay nu naid indasan da si gapun di mamatoyan da, impapilit da un kindaw kan Pilato un papatoy na. ²⁹ Magangput da mana tungpalona losan dadit naikanglit sit ugud Apudyus un maipasamak kan siya, indoba da utdit kulus ot ummoy da innilbon.

³⁰ “Yoong pinaungal Apudyus. ³¹ Ot nampaila

* **13:25** Talibasun di babbaunon dit mangussag sit sandalyas dit apu na.

si adu'n al_algaw sidat bulun na un nanligwat Galilea un umoy Jerusalem. Didaon dat mangipanoknok kan siya utdat kaganakan Israel situn satun. ³² Ot antu kami't tu un mangidatong sidit Nabaļu'n Damag un sadit insapatan Apudyus sidat ginnapuwan taku'n Judio, ³³ tinungpal naon kan ditaku'n kaganakan da utdit namaungalana kan Jesus. Ta naikanglit pay sidit maikagwa'n Salmo un kanana'n,

'Sika ud Anak ku. Sinsatun ipailak un sakon ud Amam.'

³⁴ Ot nu maipanggop sit namaungalana Apudyus kan Jesus un adi naon matoy obos, awad naikanglit sit ugud Apudyus un kanana'n,

'Itdok kan dikayu dit nasantuwana bindisyun un insapatak kan David un maid duwaduwa na un matungpal.'

³⁵ Ot kanana payyan sidin Salmo un,

'Adim ipalubus un malpos sit lobon dit nasantuwan un manselselbi kan sika.'

³⁶ Bokona si David tun ug-ugudona't tu ta utdit nagangput David un kingwa dat impakwan Apudyus kan siya, natoy ot innilbon da utdit sogon dat aappu na ot nalpos dit ladag na. ³⁷ Yoong si Jesus un pinaungal Apudyus, Adina nalpos.

³⁸ Isunga susunud, masapula matigammuwan yu un maipagapu kan Jesus, mapakawan dat basul taku. ³⁹ On, singngadan na mana mantalgod kan siya mawayaan sidat losana basul na un adi mabalina makwa utdit umunudana utdat lintog Moses. ⁴⁰ Siya'd gapuna'n ammaan yu dalapnu Adina maipasamak kan dikayu dat ingkanglit dat propetan Apudyus un,

41 ‘Ilan yu, dikayu un dumudula! Masdaawan kayu utdan kook yoong siya payon un matoy kayu. Onta adiyu un talon patiyon dan kook utdan timpu yu ulay nu awad mangipakaawat kan dikayu.’ ”

42 Utdit lumaksun da Pablo kan Bernabe utdit sinagoga, inawis dat tagu dida un dumotong da payyan sit dumoldola al-algawa iillongan ta dogdog-an da dat intudtudu da. 43 Utdit mangkadalán dat tagu un nadatdatong sidit sinagoga, naitung-ud kan da Pablo kan Bernabe dadit adu’n Judio kan bokona Judio un naawisa umunud sit lintog dat Judio. Binagbagaan da Pablo dida un ituluy da un mantalgod sit kinakaasin Apudyus.

44 Utdit maisongwata al-algawa iillongan, istay ta losan dat tagu’t dit ili un dummatonga umoy mandongol sidit ugud Apudyus. 45 Mailan man dat Judio dat adu’n tagu amod dit apaḷ da ot sinuganggang da dat imbagan Pablo asida pay inininsultu. 46 Yoong talona natulod kampay da Pablo kan Bernabe un nambagbaga un kanan da’n, “Lobbong na un dikayu dit umuna’n maipatigamuwan dit ugud Apudyus. Yoong gaputa adiyu mangwaan, ibilang yu un adi kayu maibagay un maitdan sit mataguwana maid kigad na. Ot tengyan mi dikayu ta umoy kami’t dan bokona Judio. 47 Ta siyatu dit imbilin Apudyus kan dikami utdit naikanglit un ugud na un kanana’n, ‘Insaad ku ud sika un manilaw sit somsomok dat bokona Judio dalapnu maipagapu kan sika taguwon Apudyus dat losana tagu’t tun lubung.’ ”

⁴⁸ Utdit magngol dat bokona Judio tu, amod dit talok da ot indaydayaw da dit ugud Apudyus. Ot losan dadit pinilin Apudyus un matagu si inggaingga, nanuttuwa da.

⁴⁹ Utdi, summayasayak dit ugud maipanggop kan Apu Jesus sidat losana boboloy sidi. ⁵⁰ Yoong sinugsugan dadit Judio dat matangada babai un mandaydayaw kan Apudyus kan sadat mabigbig-biga lalaki utdiya ili. Ot inlapu da un pinalpaligat da Pablo kan Bernabe ot yinagyag da dida. ⁵¹ Utdi, ingkagkag[†] da Pablo kan Bernabe dat gabu utdat iki da un mangipaila un nangamung da pay lawanon, asidakaysan ud Iconio. ⁵² Yoong ulay nu kama't di, amoamod dit talok dat manuttuwa'n nataynan kan napnu da utdit pannakabalin ud Ispiritu Santu.

14

Sada Pablo kan Bernabe Utdin Iconio

¹ Dumatong da man ud Iconio, ummoy da uman sidit sinagogan di Judio nantudtudu ot aduadu dat Judio kan bokona Judio un nanuttuwa. ² Yoong mangwa man dat Judio un adi manuttuwa, sinugsugan da dat bokona Judio un lumaweng sidat sunuda manuttuwa't di. ³ Yoong ulay nu kama't di, nabayaga iniinggaw da Pablo kan Bernabe utdiya ili. Natulod da un nantudtudu maipanggop kan Apu Jesus. Ot pinanoknoka Apudyus un tuttuwa dat itudtudu da maipanggop sit mangkakaasina ta inidana dida't pannakabalin un mangkokwa si nakaskasdaawa mangilasinan kan am-amug.

[†] **13:51** Ilan yu utdin Mateo 10:14 kan Marcos 6:11

⁴Yoong sadat tagu't diya ili nangkagwa da, ta sadat udum inampayunan da dat Judio ot sadat udum inampayunan da pay dat apostoles.

⁵Utdiyon, sadat Judio kan bokona Judio padana pay sidat pappangat pinanggop da un paligaton kan batubatuwon dat apostoles. ⁶Yoong natigammuwan da Pablo ot nambutik da ud Listra kan Derbe utdin Licaonia kan sidan uduma ili un sakup na. ⁷Ot intuluy da un inwalagawag dit Nabalun Damag sisi.

Sada Pablo kan Bernabe Utdin Listra

⁸Utdin Listra, inggaw osa'n lalaki un napikon manipud sit naiyabengana ot Adina un talon napadasan kummiyang. ⁹Mantutupak sisi un dudumngol sidat ugud Pablo. Ot utdit mailan Pablo un awad pammati na un mapapiya, intutukkol na, ¹⁰asina dinangsol a imbaga un, "Sumikad ka."

Dagusa lummigwat dit tagu ot nangkiyakiyang.

¹¹Mailan man dat adu'n tagu dit kingwan Pablo impappakuy da utdit ugud da pay lawana iLicaonia un, "Nambalin si tagu dat apudyus ot dumoba da kan ditaku."

¹²Ot nginadanan da si Bernabe kan Zeus un osa't dat apudyus da. Ot gaputa si Pablo dit amagbagaon, nginadanan da kan Hermes.

¹³Utdi, sadit padin dit apudyus da un si Zeus un awad si timplu utdit lasin didit ili, nan-idatong si baka kan da sabsabung sidit pudayan ta piyaona kan dat tagu un idatunan da Pablo.

¹⁴Yoong matigammuwan man da Bernabe kan Pablo dit umoy dadit tagu koon, binelke da dat badut da asida nanoddaka ummoy sit kawadan

dat tagu un nangipakuy un, ¹⁵ “Susunud, apay koon yu tu! Tagu kami'l lawa un pada yu. Antu kami't tu un mangipatigammu utdit Nabalun Damag dalapnu adi kayuwon mandaydayaw si kama't tu un maid si selselbi nu adi mandaydayaw kayu okyan kan Apudyus un matatagu. Siya'd nangwa't tun langit, pita, baybay kan losana awad kan dida. ¹⁶ Utdat kaykaysana timpu pinalubusan Apudyus dikayu un bokona Judio un mangwa utdat piyaon yu un koon. ¹⁷ Yoong adina impalubus un maid mangipanoknok sit kina-apudyus na, ot ipaila na utdat nabalun un kokkoona, ta mangitod si udan kan wadawada apit, mangtod si adun makan kan nalagsaka aangson.”

¹⁸ Yoong ulay nu kama't di dit imbagan da Pablo, naligatan da payon un nangatipa utdat tagun nandaton kan dida.

¹⁹ Yoong dummatong dat Judio un nanligwat Iconio kan Antiokia un lakub Pisidia ot adu dat tagun naawis da un mangkapon kan dida. Kadon, binatang da si Pablo ot utdit kanan da nu natoyon, nilagayad da un inlaksun sidit ili.

²⁰ Yoong utdit ummoy dat manuttuwa inalibungbung, gummangun ot nangulin sidit ili. Mabigat man kaysan da kan Bernabe ud Derbe.

Nangulin Da Pablo Ud Antiokia Utdin Siria

²¹ Inwalagawag da Pablo kan Bernabe dit Nabalun Damag sidin Derbe ot adu dat naawis da un nanuttuwa. Utdiyon nangulin da ud Listra asida kanan Iconio kan Antiokia ud Pisidia. ²² Pinabilog da dat aangson dat losana manuttuwa utdatuwa ili ot binagbagaan da dida un itultuluy dan dit manuttuwa kan Jesus. Ot kanan da un,

“Masapula mansagapal taku si adu'n ligat asi taku maidagamung sin mangiyapuwan Apudyus.”

²³ Kada gimung di manuttuwa un inoy da Pablo nanutuk da utdat lalallakay si mangipangat. Nangangan da un nangan un nangiluwalu kan dida asida intalgod dida kan Apu Jesus un siya'd mantalgodan da.

²⁴ Utdiyon nangoy da Pablo utdin Pisidia ot dummatong da utdin Pamfilia. ²⁵ Inwalagawag da dit Nabalu'n Damag sidin Perge asida gummusad sidin Atalia. ²⁶ Ot manipud Atalia nambapul da un nangulin Antiokia utdin Siria. Sadiya igaw dit nangitalgodan dat manuttuwa kan dida dalapnu tulungan Apudyus dida utdit talibasud da un siya dit kaggangput da.

²⁷ Utdit dumatong da ud Antiokia pinandatdatong da dat manuttuwa ot impadamag da dat losana impakwan Apudyus kan dida kan nu inon Apudyus nangitod sidat bokona Judio si gundaway da un manuttuwa. ²⁸ Ot nabayaga nakaigaw da utdat manuttuwa't diya ili.

15

Nandangop Da Ud Jerusalem

¹ Utdi un iingawan da ud Antiokia inggaw da ud lalaki un dummatonga nanligwat Judea. Intudtudu da utdat sunuda manuttuwa't di un kanan da un, “Nu adi kayu matulgiyan, adin Apudyus dikayu taguwon ta siya'd ipakwan dit lintog Moses.” ² Adin da Pablo kan Bernabe inampayunan di ot siya'd talona nakasinnungbatan da kan dida. Utdi, nan-aanamungan da un ibaun da

Pablo kan Bernabe kan sadat uduma iyAntiokia un umoy sidin Jerusalem dalapnu umoy da makabagbaga utdat apostoles kan sidat lalallakay di manuttuwa't di maipanggop situwa banag.

³ Utdi, pinalisgud da dida ot inoy da ud Fenicia kan Samaria un nangipadamag sidit manuttuwaan dat bokona Judio ot amoamod dit talok dat susunuda manuttuwa. ⁴ Sumaal da man sidin Jerusalem, naanggoanggom dat manuttuwa, dat apostoles kan dat lalallakay di manuttuwa un namadatong kan dida. Ot imbagan da Pablo dat losana impakwan Apudyus kan dida.

⁵ Yoong inggaw da ud manuttuwa un kabulunan dit bungguy dat Fariseo un summikada kanan da un, "Masapula matulgiyan dan bokona Judio ot maibilin kan dida un tuttuwaon da dit lintog Moses."

⁶ Utdi, nadatdatong dat apostoles kan dat lalallakay ta babagbagaon da tuwa banag.

⁷ Utdit maabus dit nabayaga sisinnungbat da, summikad si Pedro un kanana'n, "Susunud, titiggammu yu un pinilin Apudyus sakon kan ditaku't dit un umoy mangiwalagawag sit Nabalun Damag sidan bokona Judio dalapnu magngolan da kad, manuttuwa da. ⁸ Ot si Apudyus un manigammu't aangson di tagu impaila na un inawat na dida utdit nangitdana kan Ispiritu Santu un padan dit kingwana kan ditaku. ⁹ Naidon naidumaan taku kan dida, ta dinalusan Apudyus dat basul da gapu't nanuttuwa da un padan dit kingwa na kan ditaku. ¹⁰ Ot nu kama't di, apay nangatngatu taku kad nu si Apudyus? Apay un paligatan taku dan bokona Judio utdatu un lintog

un adi taku kan dat ginnapuwan taku matungpal?
 11 Ditaku kad, tuttuwaon taku un taguwon ditaku kan Apudyus maipagapu utdit kaasin Apu Jesus, ot pada na pay kan dida.”

12 Gummiginnok dat losana naammung ot nandodonggol da utdat impadamag da Pablo kan Bernabe maipanggop sidat nakaskasdaawa mangilasinan kan am-amuga pinakwan Apudyus kan dida utdit ininggawan da utdat bokona Judio.

13 Utdit magangput da un mambagbaga, gumminga si Santiago un kanana'n, “Susunud, dumngol kayu. 14 Imbagan Simon Pedro kan ditaku'd kanad dit nangipail-an Apudyus sidit man-iipotog na utdan bokona Judio ta nangala kan dida si mambalina tagu na. 15 Satuwa nakwa maiyan-natup sidit ingkanglit dat propetan Apudyus sidit un,

16 Kanan ud Apu un, ‘Nu maabus tu, mangulinak, ot tuudok uman dit nalba un mangiyapuwan David. Ipal-og ku dat nayam-an, ot tuudok.

17 Kad sidi, inapon dat losana tagu'd sakona Apu, losan dat bokona Judio un pinilika mambalina taguk.’

18 Siyatu'd kanan ud Apu un nangipatigammu utdatu utdit aw-awe.”

19 Ot intuluy Santiago un, “Isunga san kamsomkaka osa, adi taku okyan paligatan dan bokona Judio un manuttuwa kan Apudyus. 20 Nu adi sulatan taku'l lawa dida un adi da mangan sidan naidatun si sinan-apudyus; adi da sog-onon dan bokona asawa da; adi da mansida si napsola ayam onnu dala. 21 Ta manipud sit aw-awe,

maibasa kan maitudtudu datu un lintog Moses sidin sinagogan di kailin-ili nu Algawa Illongan.”

Sadit Sulat Sidat Bokona Judio Un Manuttuwa

²² Utdiyon, nan-aanamungan dat apostoles kan dat lalallakay pati utdat losana manuttuwa't di un mamili da utdat bulun da si maibulun kan da Pablo kan Bernabe un umoy Antiokia. Pinili da dat duwa utdat pangat da un sada Silas kan Judas un ngadnon da pay un Barsabas. ²³ Ot siyatu dit insulat da:

“Kan dikayu'n susunuda manuttuwa un bokona Judio utnat ili'd Antiokia, Siria kan Cilicia. Dikami un susunud yu un apostoles kan lalallakay di manuttuwa uttun Jerusalem datun mansulat kan dikayu. ²⁴ Nagngolan mi un awad da ud uduma kabbulunan mi un ummoy sinat ot naulaw kayu maipagapu utdat intudtudu da. Bokona imbaun mi dida. ²⁵ Siya'd gapuna un nammimiting kami ot nan-aampayunan mi un mamili si ibaun mi kan dikayu un maibulun kan da Bernabe kan Pablo un potpotgon mi un bulun. ²⁶ Sadatuwa duwa, imbados da dit long-ag da maipagapu utdit manselbiyan da kan Apu Jesu Kristu. ²⁷ Ot ibaun mi kan dikayu da Judas kan Silas ta dida ud mismu'n mangilawlawag sidatun insulat mi kan dikayu. ²⁸ Nampada dit piyaon Ispiritu Santu kan sat piyaon mi un adimi dikayu paligatan malaksig sidatu un siya'd masapula tuntunan yu:

²⁹ “Adi kayu mangan si naidatun sidan sinan-apudyus; adi kayu mansida si dala onnu ayam un napsol kan adiyu sog-onon nat bokona asawa yu.

“Nabalu ud mambanagan yu nu tungpalon yu datu. Abus na tu.”

³⁰ Utdi, pinalisgud da dida ot ummoy da ud Antiokia. Dumatong da man, pinandatdatong da'l losan dat manuttuwa asida intod kan dida dit sulat.

³¹ Utdit mabasa da, nantattalok da gaputa makapabos-ol si angos dat imbaga da. ³² Ot gaputa propetan Apudyus da Judas kan Silas, adu dat imbagbaga da un nampabos-ol sit somsomok kan nampabilog sit pammati da.

³³ Utdit maikabas dit piga'n duminggu un nakaikgawan da utdi, pinalisgud dat susunuda manuttuwa dida un kanan da'n, si Apudyus okyan mangaayyuwan kan dida. Ot nangulin da utdat nangibaun kan dida. ³⁴ Yoong si Silas ingkoddong na un inggaw yan.*

³⁵ Sada Pablo kan Bernabe iniinggaw da utdin Antiokia ot intudtudu kan inwalagawag da dit ugud maipanggop kan Apu Jesus un bulun da dat uduma manuttuwa.

Nangkasway Da Pablo Kan Bernabe

³⁶ Lumabas man piga'n algaw, imbagan Pablo kan Bernabe un, “Umoy ta bilingon dat sunuda manuttuwa utdan kailin-ili un nangiwalagawagan ta utdit ugud maipanggop kan Apu Jesus sidit, ta tigammuwon ta nu in-inon daon.”

³⁷ Piyaon Bernabe un idallay si Juan Marcos un bulun da. ³⁸ Yoong adin Pablo piyaon un idallay gaputa tinengyana dida't dit sin Pamfilia un adina payyan nagangput dit talibasu da.

* 15:34 Naid tuwa bersikulu utdan uduma manuskrito.

³⁹ Utdi, talona nansinsinnungbat da un duwa ot siya'd gapun dit nangkaswayan da. Indallay Bernabe si Juan Marcos ot nambangka da un kaysan Chipre.

⁴⁰ Ot si Pablo pinili na si Silas un bulun na. Pinalisgud dat manuttuwa dida ot intalgod da dida kan Apudyus un siya'd tumulung kan dida utdan losana ayan da. ⁴¹ Ot dinakdak da Pablo ud Siria kan Cilicia un nampabilog sidit pammatin dat manuttuwa't di.

16

Naibulun Si Timoteo Kan Da Pablo Kan Silas

¹ Inummoy da Pablo ud Derbe asida kingwanan Listra ot inggaw osa'n manuttuwa't di un mangngadan Timoteo. Judio dit ina na kan manuttuwa pay, yoong Griego dit ama na. ² Talona nabalbalu ud kaugudan Timoteo utdat manuttuwa'd Listra kan Iconio.

³ Ot piyaon Pablo un idallay si Timoteo ta bulun da. Ot gaputa tigammun dat losana Judio utdi un Griego dit amana,* pinatulgiyana.

⁴ Utdiyon, kada ili un ummoyan da, impatigammu da utdat manuttuwa dat bilin un nan-aanamungan dadit apostoles kan dat lalallakay ud Jerusalem dalapnu unudon da. ⁵ Utdi, napabilog dit pammatin dat manuttuwa ot inalgawa umaduadu da.

* **16:3** Bokona ugalin dat bokona Judio dit mantulgi isunga adina payyan natulgiyan si Timoteo. Pinatulgin Pablo dalapnu naid ud manillawan dat Judio utdan nadumaduma'n igawa ayan da.

Sat Impailan Apudyus Un Kama't In-inop Kan Pablo Ud Troas

⁶ Utdi, dinakdak da Pablo din lakub Frigia kan Galacia ta adin Ispiritu Santu pinalubusan dida un man-iwalagawag sidit Nabalu'n Damag sidin probinsiya'd Asia. ⁷ Utdit dakngon da din bod-dong Misia pinadas da un lumnok sin Bitinia yoong adin payyan dit Ispiritun Apu Jesus dida pinalubusan. ⁸ Isunga linausan da ud Misia ot nangkaw-as da un kaysan Troas. ⁹ Ot lumabi man, nailan Pablo si kama't in-inop ud osa'n lalaki un iMacedonia un sumisikad kan makapangpangngaasi kan siya un kanana'n, "Mangaasi ka ud ta umoy ka uttun Macedonia ta tulungan dikami."

¹⁰ Apaman un maabus diya kama't in-inop ud Pablo, naawatan mi un piyaon Apudyus un umoy mi iwalagawag dit Nabalu'n Damag sidat tagu'd Macedonia ot dagus kami un nanlakkat. †

Nanuttuwa Si Lydia Ud Filipos

¹¹ Nambapul kami manipud Troas ot nandawos kami ud Samotracia asi mi ingkaw-as ud Neapolis sit mabigat. ¹² Manipud sidi, nanaddalan kami un kaysan ud Filipos un dakolana ili't din distritun di Macedonia kan sinakup di Roma. Ininggaw kami't diya ili si piga'n algaw.

¹³ Utdit al-algawa iillongan lummaksun kami't dit lasin didiya ili utdit dupit dit wangwang ta siya kanu'd kawadan dit luluwaluwan. Nantupak kami ot nakabagbaga kami utdat naammunga babai un dintong mi. ¹⁴ Osa utdat mandodonggol kan

† **16:10** Si Lucas un nangisulat situwa iblu naibulun kan da Pablo, isunga "kami" kanana.

dikami ud mangngadan si Lydia un iTiatira un manlaklaku si nangingina un luput kan osa'n mandaydayaw kan Apudyus. Impakaawat Apudyus dat imbagbagan Pablo ot nanuttuwa.

¹⁵ Utdi, nampabunyag si Lydia pati utdat losana kabbo_loy na. Maabus man, inawis na dikami un kanana'n, "Nu ibilangak un gattoka manuttuwa utdit Apu, umoy taku't din bo_loy mi." Ot impapilit na un indallay dikami.

Naiba_lud Da Pablo Kan Silas Sidin Filipos

¹⁶ Sin-_lgawan un ummoyan mi utdit igawa lu_luwa_luwan, inabat dikami si puyunga ba_lasanga sinakayan di nadadaga ispiritu ot makwa na ud mampadtu. Adu dit mapilak dit apuwona utdit mampadpadtuwana.

¹⁷ Tinungtung-ud na dikami kan da Pablo un mappapakuya kanana'n, "Babbaun dit kangatuwana Apudyus datu un tagu ot ipatigammu da kan dikayu nu in-inon Apudyus managu kan dikayu."

¹⁸ Piga'n _lgawa siya'd kingkingwa na di aginggana't adin Pablo nakaanus ot sininagung na dit ba_lasang asina kinnanansit nadadaga ispiritu un, "Bilinok sika utdin ngadan Apu Jesu Kristu, lumaksun ka utnata ba_lasang." Ot dagusa lummaksun dit nadadaga ispiritu.

¹⁹ Yoong utdit mailan dat apuwona un maidon dit mamilakan da, dinokmaan da da Pablo kan Silas ot linagayad da dida un indallay sit palasaan un indatag sidat opisyal didiya ili. ²⁰ Ot imbaga da kan dida un, "Judio datu ot umoy da manggulu uttun ili taku. ²¹ Itudtudu da dat kadawian da

un adin dit lintog taku'n iRoma ipalubusa unudon taku."

²² Utdi, naidoga pay dat adu'n tagu un namab-pabasul kan da Pablo kan Silas ot binelken dat opisyal un pinantiway dida asida dida pinasabid.

²³ Magangput man un sabisabidan da dida paim-pabalud da dida ot binilin da dit man-aandog un talona aandogana dida.

²⁴ Utdit maawat dit man-aandog dit bilin indal-lay na dida utdit dalodalom dit baballudan asina ginilpit dit iki da si tolosu un kayu.

²⁵ Manggawa man dit labi, manlulluwalu da Pablo kan Silas kan mangkankanta da un mandaydayaw kan Apudyus un dodonglon dat uduma balud dida. ²⁶ Yoong kaklata lawa un nabilo-bilog dit lunig un nangiyugayug sidit baballudan ot naligad dat pannan na. Ot dagusa nabuktan dat losana sooban kan napkis dat kinawad sidat losana balud.

²⁷ Utdi, napukaw dit man-aandog ot nailana un nabuktana losan dat sooban dit baballudan ot kanana nu nambutik dat losana balud. Utdi, sinukmut na dit ispada na ta patoyona okyanon dit long-ag na pay lawan.

²⁸ Yoong impakuy Pablo un, "Adim pasibgan nat long-ag nu ta antu kami'l losan situ."

²⁹ Utdi, nampaidatong dit man-aandog si silaw ot dagusa nilumnok sidit baballudan ot inummoy nampalintumong sit atubang da Pablo kan Silas un mamilpilpil ta amod dit kimut na. ³⁰ Utdiyon inlaksun na dida ot inimus na kan dida un, "Apu, ngadan nat masapula kook dalapnu taguwonak kan Apudyus?"

³¹ Ot kinnanana da kan siya un, “Manuttuwa ka kan Apu Jesus ot taguwon dika kan Apudyus kan pati utdat kaboloy nu.”

³² Utdi, intudtudu da dit ugud maipanggop kan Apu Jesus kan dida un losana mangkakaboloy. ³³ Utdi payona gawan labi indallay dit man-aandog dida sit kawadan dit danum ot binuluwana dit sugat da. Ot maabus man di, nampabunyag dit man-aandog kan dat losana kaboloy na.

³⁴ Utdiyon indallay na da Pablo kan Silas sidit boloy da ot sinunadana dida si kinan da. Ot amod dit talok dit man-aandog kan dat kaboloy na ta manuttuwa daon kan Apudyus.

³⁵ Mabigat man imbilin dat opisyal di Roma utdat pulis un umoy da ibaga’t dit man-aandog un, “Pawayaam danata tagu.”

³⁶ Utdi imbagan dit man-aandog sit baballudan kan Pablo un, “Imbilin dat opisyal mi un wayaak dikayu kan Silas. Mabalina yuwona manalan un kapkapiya.”

³⁷ Yoong imbagan Pablo utdat pulis un, “Bokona napanoknokana nakabasul kami yoong pinasabid dikami’t dit atubang di adu’n tagu. Romano kami yoong paimbalud dikami ot sinsatun ilimod daon un padalan dikami. Adina makwa nat! Masapula sadat opisyal di Roma ud umoy situ mangilaksun kan dikami.”

³⁸ Utdi, impadamag dat pulis dit imbagan Pablo utdat opisyal di Roma ot magngol da man un tagu’n di Roma da Pablo kan Silas, kummimut da.

³⁹ Ot inummoy da nampakpakaoli kan dida utdit

kingwa da. Inlaksun da dida't dit baballudan ot imbaga da kan dida un tengyan da di un ili.

⁴⁰ Utdiyon lummaksun da Pablo kan Silas sidit baballudan ot nandawos da utdit boloy Lydia. Ot utdit naila da dat susunuda manuttuwa binagbaga da dida si nampabos-ol sit somsomok da asida kaysan.

17

Sat Gulu Utdin Tesalonica

¹ Dinakdak da Pablo kan Silas din ili'd Amfipolis kan Apolonia asidadintong din Tesalonica un kawadan dit osa'n sinagogan di Judio. ² Kama't dit gagangaya kokkoona, ummoy si Pablo utdit sinagoga ot tulu'n Algawa Illongan un nakadiskutil sidat tagu un imbasal na utdit naikanglita ugud Apudyus dat sungbat na. ³ Inlawlawag na kan pinanoknokana un masapula mapaligatan kan mapatoy dit mangadan si Kristu asina umungal kan katoy. Ot kinnan pay Pablo un, "Satu un Jesus un ibagabagak kan dikayu, siya dit Kristu."

⁴ Ot sadat udum sidat Judio nanuttuwa da utdat imbagan Pablo ot naidagamung da kan dida. Adu pay dat Griego un mandaydayaw kan Apudyus kan mabigbigbiga babai dat nanuttuwa.

⁵ Yoong ummapal dat Judio un adi manuttuwa ot pinandatdatong da dat nauyunga mandoyadoyaw ot ginaygay da dida un manggulu't dit ili. Linnok da dit boloy Jason ta inapon da da Pablo kan Silas dalapnu ilaksun da dida utdat tagu. ⁶ Ot utdit naid maodasan da kan dida, linagayad da si Jason kan sadat udum pay un manuttuwa't di ot

indallay da dida't dat opisyal di ili ot impappakuy da un,

“Sadat tagu'n manggulugulu't dat losana ili un ayan da antu da payon situn ili taku, ⁷ ot sinangailin Jason dida't din boloy na. Sumugangganga losan datu sit lintog dit Ali ud Roma. Kanan da un, awad sabali'n ali un mangngadan si Jesus.”

⁸ Utdit magngol dat opisyal kan dat losana tagu't di dit imbaga da, nabulung da. ⁹ Ot pinanpiyansan dat opisyal sisi un ili si Jason kan dat bulun na asida pinadalan dida.

Ummoy Da Pablo Kan Silas Ud Berea

¹⁰ Lumabi man, dagusa pinadalan dat manutuwa da Pablo kan Silas sidin Berea. Ot sumaal da man sisi, inummoy da utdit sinagogan di Judio. ¹¹ Un-unnay pay dat Judio utdin Berea nu sadat Judio utdin Tesalonica ta talona piyaon da'n mandongol sidat tudtudun da Pablo. Ot kaalgawalgaw un adalon da dit naikanglita ugud Apudyus dalapnu ilan da nu tuttuwa dat ug-ugudon da Pablo. ¹² Adu kan dida dat nanuttuwa kan adu pay dat Griego un matangada babai kan dat lalaki un nanuttuwa. ¹³ Yoong magngolan man dat Judio utdin Tesalonica un inwalagawag pay Pablo dit ugud Apudyus sidin Berea, inummoy da uman sisi ot ginaygay da dat tagu un manggulu. ¹⁴ Utdi, dagusa pinadalan dat manuttuwa da Pablo utdin dupit baybay yoong sada Silas kan Timoteo ininggaw da. ¹⁵ Sadat tagu un ummoy nangitulud kan Pablo nangkigad da ud Atenas. Ot utdit daan da un mangulin ud Berea imbilin Pablo kan dida

un maitung-ud un dagus kan siya da Silas kan Timoteo.

Si Pablo Ud Atenas

¹⁶ Utdiya manguuwayan Pablo kan da Silas kan Timoteo utdin Atenas talona mabulubulung gapu't dit kinaadun dat sinan-apudyus un nailana utdiya ili. ¹⁷ Isunga ummoy sit sinagoga nakabagbagbaga kan nantudtudu utdat Judio kan bokona Judio un mandaydayaw kan Apudyus. Kaalgaw-algaw pay un umoy sit palasaan un nakabagbagbaga kan nantudtudu utdat tagu'n naiyaspuḷ un nangoy sidi un mamiya'n mandongol. ¹⁸ Ininggaw da pay uduma mimistulu'n ngadnon da si Epicureo kan Estoico ud nakadiskutil kan siya ot kanan dat udum kan dida un, "Ngadan kanun tun palpalawagon tun aginngangatu'n tagu?" Ot kanan pay dat udum un, "Mistulun nin di sabali'n apudyus." Imbaga da tu ta inwalagawag Pablo dit maipanggop kan Jesus kan sadit umungalana. ¹⁹ Utdi, inawis da un indallay si Pablo utdit amung dat pappangat un ngadnon da't Areopago ot kanan da un, "Tigammuwon mi ud tun bagu'n maitudtudu un ibagbagam. ²⁰ Ta annat da ud kaddongol mi un sabali'n banag ot piyaon mi ud un tigammuwon nat kaipooyan da." ²¹ Siyadi dit kanan da ta sadat tagu'd Atenas kan sadat kakkaili't di, maida lawa'd tigammu da un koon nu adi sat mandodongngol onnu man-ibagabaga utdat bagu un damag.

²² Utdi, summikad si Pablo utdit atubang da ot kanana'n, "Mailak un dikayu'n iyAtenas relihiyoso kayu. ²³ Ta utdit nangay-ayawak situn ili

yu kan nan-iilak utdat igawa mandaydayawan yu utdan apudyus yu nailak pay dit dadattunan un kama't tu dit naikanglit, 'Satu ud dadattunan sit Apudyus un naid yan makatigammu.' Sadi un Apudyus un daydayawon yu un adiyu tigtigammu, siyaon tun ibagak kan dikayu. ²⁴ Siya si Apudyus un nangwa't tun lubung kan losana nilaun na kan siya ud Apu utdin langit kan situn pita kan bokona inggaw sidat timplu un kingwan di tagu. ²⁵ Adi na masapul dan makwan di tagu un manselbi kan siya gaputa siya pay lawan mangitod si mataguwan kan dat losana kasapulan di tagu. ²⁶ Pinaloswa na dit osa'n tagu un siya'd nanligwatan dat losana tagu't dan kailin-ili uttun lap-at tun pita. Ot ingkoddong na pay lawan dit timpu un mantulayan dat kailin-ili kan boddong dat igaw da. ²⁷ Pinaloswa na dida dalapnu siya ud inapon da okyan. Ta dakol dit namnama na un maodasan da utdin mangina-inapan da yoong sat katuttuwaana bokona adayu si Apudyus si ulay singngadan na kan ditaku. ²⁸ Kama't dit kanan da un,

'Gapu kan siya matatagu taku, manggidu taku kan awad taku.'

Kama pay sit kanan dat nalalainga umaantu un bulun yu un,

'Ta ulay ditaku, aabeng na pay ditaku.'

²⁹ Kadon, gaputa aabeng ditaku kan Apudyus, masapula adi taku somsomkon un si Apudyus kapadan dan sinan-apudyus un bulawan, pilak kan batu un nakwa'l lawa maisayun sit laing kan somsomok di tagu. ³⁰ Ta utdit timpu'n naid payyan tigammun dat tagu kan Apudyus, Adina

kinankankanan dat basul da yoong sinsatunon bilinona dan losana tagu't tun pita ta mandadaoli da ot lipsutan da dat basul da. ³¹ Ta ingkoddongon Apudyus dit al-algaw un paukum na dat losana tagu't tun pita utdit pinili na un ukum un nalintog si man-uukum. Pinanoknokana utdat losana tagu un siya dit pinili na utdit pinaungal na kan katoy.”

³² Utdit magngolan da dit imbagan Pablo maipanggop sit umungalan dat matoy inyeemeng dat udum yoong kanan dat udum un, “Piyaon mi payyan un donglon tun maipanggop situ.”

³³ Utdiyon, tinengyan Pablo dit ammung dat pappangat. ³⁴ Yoong naitung-ud dat udum kan siya ot nanuttuwa da. Osa kan dida si Dionisio un osa utdat Areopago kan osa'n babai un mangngadan si Damaris. Inggaw da pay uduma tagu un nanuttuwa.

18

Si Pablo Ud Corinto

¹ Magangput man di, tinengyan Pablo ud Atenas ot kaysan sidin Corinto. ² Natigtigammu na utdi si Akila un osa'n Judio un iPonto kan sat asawa na un si Priscila. Kaligligwat da ud Italia ta imbilin Emperador Claudio un tengyan dat losana Judio ud Roma. Maabus man un mantitigtigammu da naitung-ud si Pablo kan dida. ³ Ot gaputa nampapada dit kewaal da un mankokokwa si tulda, nakaigaw si Pablo kan dida. ⁴ Ot kada Algawa Iillongan umoy si Pablo mantudtudu utdat tagu't dit sinagoga ta piyaona'n awison dat Judio kan Griego un manuttuwa kan Jesus.

⁵ Sumaal man da Silas kan Timoteo un nanligwat Macedonia, inyossaanon Pablo un nan-iwalagawag sidit ugud Apudyus. Pinanoknokana utdat Judio un si Jesus dit Kristu. ⁶ Yoong utdit suganggangon kan in-insultuwon dat tagu, in-tolkag na dat gabu utdit badut na un mangipaila un nangamung daon ot kinnanana kan dida un, “Basul yu pay lawan nu madusa kayu. Bokonona basul ku. Manipud sinsadinon tengyak dikayu ot umoyak manwalagawag sidan bokona Judio.”

⁷ Utdi tinaynana dit sinagoga ot nan-atun sidit boloy sit sog-on dit sinagoga un kuwan dit osa'n bokona Judio un mangngadan kan Ticio Justo un osa'n mandaydayaw kan Apudyus. ⁸ Ot si Crispo un pangaton dit sinagoga nanuttuwa kan Apudyus pati utdat kaboloy na. Adu pay dat nanuttuwa kan nabunyagan sidat iCorinto un nakagngol sidit inwalagawag Pablo.

⁹ Sinlabiyan, imbagan Apudyus kan Pablo si kama't in-inop un, “Adika kumimut. Itulutuluy nu un mantudtudu ot adim gongdaan. ¹⁰ Ta awadak kan sika ot maid tagu si mamaligat kan sika't tu ta adu dan tagu un manuttuwa kan sakon situwa ili.”

¹¹ Utdi, sindagun ya kagogwa un iniinggaw si Pablo utdi un nangitudtudu utdat tagu utdit ugud Apudyus.

¹² Yoong utdit naisaad si Galion un gubinnadul ud Acaya, nandatdatong dat Judio un adi manuttuwa ot nan-aampayunan da un dokmaan si Pablo asida ummoy indatag sit uukkuman. ¹³ Ot kinnanana da'n, “Satuwa tagu aw-awisona dan tagu un mandaydayaw kan Apudyus udsi wagas un maisuganggang sit lintog.”

14 Yoong utdit sumungbat okyanon si Pablo kinanan Galion sidat Judio un, “Nu awad okyan nadagson si nakabasulan onnu nangwaan dituwa tagu si nadadag kalobbongak okyana donglon nat ibaga yu un Judio. 15 Yoong nu maipanggopa lawa utdan ugud, ngadngadan kan linlintog yu pay lawana Judio nat manlililiyan yu, dikayu pay lawan mangulunus. Bokona sadanata banag nat umoy ku ukumon.”

16 Utdi pinalaksun na dida utdit uukkuman. 17 Utdiyon dinokmaan da si Sostenes un pangat di sinagogan di Judio asida sinabisabidan sedit atubang dit uukkuman. Yoong adin Galion winiliwili dida.

Nangulin Si Pablo Ud Antiokia

18 Maabus man di, nabayag un nakaigaw yan si Pablo kan dida'd Corinto. Utdiyon, nampalanga umoy Siria un bulun na da Priscila kan Akila. Utdin Cencrea dit nanluganan dat bapul yoong utdit daan da un manalan pinapulug Pablo dit ulu na ta awad ud insapatana kan Apudyus. 19 Dumatong da man sidin Efeso dummoba da ot ummoy si Pablo utdin sinagoga'n nanudtudu kan nakadiskutil sidat Judio. Siyadi ud nangingyana kan da Priscila kan Akila. 20 Kindaw da un makaigaw yan kan dida yoong ummadi na. 21 Utdi, nampalang si Pablo ot kanana kan dida un, “Mangulinak kan dikayu nu ipalubus Apudyus.” Utdi, nambapul ot kaysan.

22 Dumatong man ud Cesarea nanagada si Pablo ud Jerusalem un ummoy nangila utdat manutuwa asina gummusada nangaw-as sidin Antiokia

ud Siria. ²³ Maabus man dit piga'n algawa ining-gawana't di, kaysan umanon ot dinakdak na dan probinsiya'd Galacia kan Frigia un nampabilog sit pammatin dat losana manuttuwa't di.

Nanwalagawag Si Apolos Ud Efeso Kan Corinto

²⁴ Utdi, inggaw osa'n Judio un mangngadan kan Apolos un iyAlejandria un dummatong ud Efeso. Nalainga mampalawag kan adu pay dit tigammuna utdit naikanglita ugud Apudyus. ²⁵ Natudtuduwan sidit maipanggop kan Jesus yoong sad kigad tigammuna ullawa sadat in-tudtudun Juan sidit mambunbunyang. Yoong ulay nu siya'l lawa'd tigammu na di un maipanggop kan Jesus, Adina maag-aggagan un mangipalawag kan kustu dit itudtudu na. ²⁶ Isunga ilugi na mana mantudtudu utdit sinagoga't din Efeso, natuloda mampalawag. Yoong magngol man da Priscila kan Akila, indallay da utdit boloy da ot inlawlawag da un kustu kan siya dit wagas di mantatagu un impailan Apudyus. ²⁷ Ot utdit piyaon Apolos mandolmang un umoy ud Acaya, pinabos-ol dat manuttuwa utdin Efeso dit somsomok na kan nansulat da utdat manuttuwa utdi un awaton da si Apolos nu sumaal. Dumatong man, dakol dit naitulong na utdat tagu't di un manuttuwa maipagapu't dit kaasin Apudyus. ²⁸ Ta nalailaing sit mansusungbat na ot inabak na dat Judio un nakadiskutil kan siya utdit sangun dat kaaduwan ta alana utdit naikanglita ugud Apudyus dat pammanoknok na un si Jesus dit mangadan si Kristu.

19

Si Pablo Ud Efeso

¹ Utdit inggawan Apolos sidin Corinto kum-miyang si Pablo manipud Galacia kan Frigia ag-ingga ud Efeso. Ot dintong na dat piga'n manuttuwa kan Jesus.

² Ot inimusana dida un, "Naawat yu kad si Ispiritu Santu utdit nanuttuwaan yu?"

Summungbat da un, "Naid! Pulus nu nagngolan mi un awad Ispiritu Santu."

³ Ot inimus Pablo un, "Ngadan nan bunyag dit nakwa kan dikayu nu?"

"Padan dit intudtudun Juan," insungbat da.

⁴ Imbagan Pablo kan dida un, "Sadit intudtudun Juan, masapula mandadaoili nat osa'n tagu utdat basul na asi mampabunyag. Imbaga na un masapula manuttuwa da utdit osa un maitagtagnob kan siya un siya si Jesus."

⁵ Magngol da man di, nampabunyag da uman dalapnu mangipatigammuwan da un manuttuwa da kan Apu Jesus. ⁶ Ot utdit inyagpad Pablo dit ima na utdit ulu da, dummoba si Ispiritu Santu kan dida. Ot makabagbaga daon sidat sabali un bagbaga un adi da inadal kan imbaga da pay dit paimpadtun Apudyus kan dida. ⁷ Umoya kagwampulu't duwa datuwa lalaki.

⁸ Si unus di tulu'n bulan, nakaoo-oooy si Pablo utdit sinagoga nu Algawa Illongan ot natuloda nan-ugud kan nangilawlawag sidit maipanggop sit mangiyapuwan Apudyus dalapnu maawis na okyan dat tagu un manuttuwa. ⁹ Yoong inggaw da ud udum kan dida un nasukil un adi manuttuwa.

Dinu^ladu^la da utdit atubang dat adu'n tagu dit Wagas di mantatagu un intudtudun Apu Jesus. Utdi, tinengyan Pablo di un sinagoga un bu^lun na dat manuttuwa ot ummoy da utdit igawa tutduduwan Tirano. Ot kaalgaw-^lalgawa ummoy si Pablo nanudtudu't di ¹⁰si unus di duwa'n dagun ot losana Judio kan bokona Judio un ininggaw sidin Asia dingngol da dit ugud maipanggop kan Apu Jesus.

Sadat Pitu'n Lalaki Un Abeng Sceva

¹¹ Adu dat nakaskasdaawa am-amug un pinakwan Apudyus kan Pablo. ¹² Ta ulay sadat pangyu kan luputa inusal na, nu idallay da utdat masakit makaan dat sakit da kan maaddag dat dimunyu utdat nadimunyu. ¹³ Yoong inggaw da pay piga'n Judio un mandakdakiwas un manaddag da pay sidat dimunyu un awad sidat tagu. Ot pinadas da un usalon dit ngadan Apu Jesus un kanan da utdat nadadaga ispiritu un, "Gapu't dit pannakabalin dit ngadan Jesus un iwalwalagawag Pablo, lumaksun kayu." ¹⁴ Sadat pitu'n lalaki un abeng dit nangatu'n padin di Judio un mangngadan Sceva dat mangmangwa si kama't tu. ¹⁵ Yoong inggaw namingsana summungbat dit dimunyu un kanana'n, "Tigammuk si Jesus kan tigammuk pay si Pablo. Yoong dikayu, singngadan yu?"

¹⁶ Utdiyon, dinukusan dit tagu'n sinakayan di dimunyu dida'n tinilitiliw agingga si inabak na dida'l losan. Ot nambutik da un nasugasugat kan gatitiwayan. ¹⁷ Madamag man dat losana Judio kan dat bokona Judio un inggaw ud Efeso

tuwa napasamak, amoamod dit kimut da ot talona indaydayaw da si Apu Jesus. ¹⁸ Kadon, adu utdat manuttuwa dat dummatonga nangipudnu utdat lawenga kingkingwa da kan nambabawi da utdit atubang dat tagu. ¹⁹ Adu pay sidat manuttuwaon un mansalsalumangka dat nan-idatong sidat iblu da ot insubba da utdit apuy un iillan dat losana tagu. Umoya limampulu'n libu utdit pilak da dit kadagupan dit losana bayad dat iblu. ²⁰ Ot gapu't tuwa naipasamak, summayasayak dit ugud Apudyus ot umaduadu dat bilang dat manuttuwa.

Sat Gulu't Din Efeso

²¹ Magangput man tuwa naipasamak, ingkod-dong Pablo un dakdakona'd Macedonia kan Acaya asina umoy ud Jerusalem. Ta kanana un, "Nu maabusak umoy Jerusalem masapula umoyak pay sin Roma." ²² Utdi, pinauna na da Timoteo kan Erasto ud Macedonia un siya dat duwa un katulungana ta ininggaw yan si Pablo si sin-akitan sin probinsiya ud Asia.

²³ Utdiya timpu amoamod dit gulu ud Efeso gapu't dit Wagas di mantatagu un intudtudun Apu Jesus. ²⁴ Ta ininggaw osa'n tagu un mangngadan kan Demetrio un mampapanday si palata un koono si sinan-timplu un mangiggaan da utdit sinan-apudyus da un babai un si Artemis. Ot adu dit mapilak dat mankokokwaona utdi un nigusiyu na. ²⁵ Sat kingwan Demetrio, pinandatdalong na dat mangkokokwaona kan dat udum pay un pada da un mampapanday si sinan-timplun Artemis asina kinnan kan dida un, "Gagayyom,

titiggammu yu un satuwa talibasud gumaknangan taku. ²⁶ Yoong maila kan magngol yuwon nat kokkoon dinata Pablo. Itudtudu na un bokona ustun un apudyus danat sinan-apudyus un koon di tagu, ot aduwon dan naawis na un manuttuwa utdan ibagbaga na uttun Efeso kan agistay payon tun losana lakub Asia. ²⁷ Ot sad kalaweng na mayam-anan tun nigusiyu taku kan osa pay adi daon ibilbilang dit timplun ud Artemis. Ot adinon dat tagu bigbigon dit kinangatun Artemis un daydayawon dat losana tagu't tun Asia kan losan situn pita!”

²⁸ Magngolan man dat adu'n tagu dit ugud Demetrio, nakasulag da ot impappakuy da un, “Si Artemis ud Efeso dit gattoka tulay!”

²⁹ Utdiyon summayak dit gulu utdat losana ili ot dinokmaan da da Gayo kan Aristarco un iMacedonia un maibulubulun kan Pablo asida linagayada indallay dida utdit bubuyyaan. ³⁰ Utdi, piyaon okyan Pablo un umoy sit atubang dat losan yoong adin dat manuttuwa pinalubusan. ³¹ Ot ulay sadat uduma opisyal sidiya ili un gagayyom Pablo nangibaun da si umoy mangibaga kan siya un Adina un talon mampappaila utdit bubuyyaan.

³² Talona nagulugulu dat tagu'n naammung ot naid masalimutad sidat ipappakuy da ta osaosa kan dida nan-ipakuy paya lawa. Onta kaaduwan kan dida dat adi makatigammu nu apay awad da utdi. ³³ Gaputa kama't di, pinaoy dat Judio dit bulun da un si Alejandro utdit atubang dat tagu dalapnu ipakaawat na un bokona sadat Judio dit gapun dit gulu. Utdi intayag Alejandro dit ima na un nampaginok sidat tagu ta mampalawag okyan,

³⁴yoong maimatunan man dat tagu un Judio, nan-didisan da un nangipappakuy si duwa'n olas sit, "Si Artemis ud Efeso dit gattoka tulay!"

³⁵Mansidi, napaginok payon dit isklibentin di ili dat un-unaya tagu ot kanana un, "Katagun-tagu't tun Efeso, bokon kada tigammun dat losana tagu't tun lubung un satun ili'n Efeso ud mangayyuwan sidit timplun ud nangatu'n Artemis kan sadit nasantuwana batu un nan-otdaga nanlig-wat langit? ³⁶Maid ud makaisulib situ. Isunga masapul un guminok kayu kan adiyu babalangona lawa. ³⁷Indatong yu datuwa tagu't tu ulay nu naid inakawan da si timplu onnu imbaga da si sumuganggang kan apudyus taku. ³⁸Isunga nu piyaon Demetrio kan dat bulun na un mampapan-day un kasuwan nat osa'n tagu, awad al-algaw un nakabukat din uukkuman ot awad dadit kukuis sidi un umoy da mandaluman. ³⁹Ot nu awad udum si lili yu masapul un babagbagaon taku nu timpun di miting. ⁴⁰Ta sad kalaweng na mabalun un maidaum taku utdin gubilnun di Roma maipanggop situ un gulu uttun algaw ot adi taku masungbatan ta maid ud nadotok si gapuna."

⁴¹Gangputon man Alejandro un ibaga tu pinadalan na dat tagu.

20

Ummoy Si Pablo Ud Macedonia Kan Grecia

¹Utdit gumminok dit gulu, pinandatdatong Pablo dat manuttuwa ot binagbagaana dida't mampabos-ol sit somsomok da asina nampalang un umoy probinsiya'd Macedonia. ²Dumatong

man sidi, dinakdak na dat kailin-ili un ummoy nangila't dat manuttuwa ot adu dat imbagabaga na kan dida un nampabos-ol sit somsomok da asina inummoy ud Acaya un mangngadan Grecia. ³ Ininggaw sidi si tulu'n bulan. Ot utdit man-ulin okyanon ud Siria, natigammuwana un pangpang-gopon dat Judio un patoyon. Isunga nan-ulin ullawa un nangoy Macedonia. ⁴ Bulan na da Sopatro un abeng Pirro un iBerea, da Aristarco kan Segundo un iTesalonica, si Gayo un iDerbe, si Timoteo kan pati pay da Tikico kan Trofimo un nanligwat sin probinsiya'd Asia. ⁵ Dumatong da man sin Filipos sidin Macedonia pinaunan Pablo dat bulan na ot inuway dikami'd Troas. ⁶ Magangput man dit piyestan di tinapay un naid kamos na si bubud, nambapul kami kan da Pablo manipud Filipos si lima'n algaw asi mi dakngon dida ud Troas un ininggawan mi si sindumingguwan.

Sat Anungusa Gummilingan Pablo Ud Troas

⁷ Utdit umuna'n al-algaw di sindumingguwan, nandatdatong kami't dat losana manuttuwa'n iTroas dalapnu mangan kami't dit kakan un mangisomsomkan mi utdit natoyan Jesus. Maabus man, nambagbaga si Pablo kan dida ot gaputa manalan nu mabigat, intulutuluy na un nambagbaga agingga't gawan labi. ⁸ Adu dit silaw sidit nanginngatu'n kuwaltu un naammungan mi. ⁹ Ot nantupak sit sawang dit osa'n babbagu un mangngadan kan Eutico. Utdiya mampalpalawagan Pablo, nailig-op sit amoda suyop na ot naotdag sit pita un nanligwat sidit maikatulu'n tuug dit boloy. Ot natoya inakup

da. ¹⁰ Yoong dummoba si Pablo ot ummoy na inapawol. Utdi kanana'n, "Adi kayu madanagan ta antu'n umungalon." ¹¹ Utdi, summakyat obos si Pablo ot biniibiik na dit tinapay asi kami nangan. Maabus man di, intulutuluy na un nakabagbaga kan dida aginggana si wiswis-it asi kami kaysan.

¹² Ot sadit babbagu'n naotdag, binulunan da un kaysan sit boloy da un amoamod dit talok da ta adina natoy.

Sat Inummoyan Da Pablo Ud Mileto Un Nanlig-wat Troas

¹³ Utdi, ummun-una kami'n nambapul un inummoy sin ili'd Asson ta nangakalsa si Pablo ot nantutulagan mi un uuwayon mi utdi. ¹⁴ Utdit dakngon dikami'd Asson nakalugan kan dikamiyon un kaysan ud Mitilene. ¹⁵ Manipud sidi intuluy mi un nambapul ot mabigat man dummatong kami utdin domangon ud Chio. Utdit osa'n mabigat dummatong kami ud Samos ot utdit mabigat dintong mi ud Mileto. ¹⁶ Utdi, ingkoddong Pablo un adi naon mangoy Efeso dalapnu adina mamabayag sidin lakub Asia ta makamu un dumatong Jerusalem. Ta nu awad kakwaana, makadatong okyan sit kaalgawan dit Piyestan di Pentecostes.

Sat Nampakadaan Pablo Utdat Lallakay Ud Efeso

¹⁷ Inggaw kami man Mileto nangibaun si Pablo si mangayag sidat lalallakay un mangipangpang-gat sidan manuttuwa utdin Efeso. ¹⁸ Sumaal da man kinnanana kan dida un, "Tigammu yu nu kamaan dit nantataguk manipud sit damu un dummakngak situn lakub Asia. ¹⁹ Imbados ku

un nanselbi kan Apu Jesus un napakumbaba kan nan-alluboy dat luwak gapu utdat adu'n ligata linak-am ku utdat lawenga panggop dat Judio un koon kan sakon. ²⁰ Tigammu yu pay un adik impaidama intudtudu ud singngadan na man un makatulung kan dikayu nu adi inwalagawag kan intudtuduk sit atubang di kaaduwang kan ulay pay sidat kabo_loybo_loy. ²¹ Binagaak dat Judio kan bokona Judio un masapula ibabawi da dat basul da kan Apudyus kan manuttuwa da kan Apu Jesu Kristu. ²² Ot sinsatun tungpalok si Ispiritu Santu ot umoyak sin Jerusalem ulay maid tigammuk nu ngadan nat mapasamak kan sakon sidi. ²³ Sad tigammuka lawa, sat impagiknan Ispiritu Santu un sit kailin-ili uuwayon dat tagu un baludon kan paligaton sakon. ²⁴ Yoong bokona sad napotog kan sakon dit mataguwak ta sad talona piyaok, tungpalok dat pakwan Apu Jesus kan sakon un siyadit mangiwalagawagak sidit Nabalu'n Damag maipanggop sidit nangkakaasin Apudyus kan ditaku."

²⁵ "Ot sin satun, dikayu un tinudtuduwak sidit Nabalu'n Damag maipanggop sin mangiyapuwan Apudyus, tigammuk un maidon man-iinnilaan taku. ²⁶ Siya'd gapuna un, uttun satuna algaw ibagak kan dikayu un nu awad kan dikayu ud maisina kan Apudyus un madusa bokonona sakon ud sinbasul. ²⁷ Ta adik impaidama impatigammu kan dikayu dat losana panggop Apudyus un koon. ²⁸ Siya'd gapuna un aayyuwana'n yu nat long-ag yu padana pay sidat losana labban un ipaayyuwan Ispiritu Santu kan dikayu. On, ayyuwanan yu dat tagun Apudyus

un sinubbut na utdit dalan dit mismu'n Anak na. ²⁹ Tigammuk un nu manalanak awad da ud tagu'n dumatong kan dikayu un nauyunga kama't tanana asu un umoy manam-an sinat pammati yu kan pati pay sit pammatin dat manuttuwa. ³⁰ Dumtong pay nat timpu un sadat udum sidat kabbulunan yu pay lawan, mantuli da dalapnu maawis dat udum kan dikayu un kumapon kan dida. ³¹ Siya'd gapuna'n mansiput kayu ot gagasmokon yu dit nangiy-anusaka nanudtuduwan kan dikayu un inalḡaw kan linabi si unus di tulu'n dagun un ulaya lawa'n iyibil ku nu udum na.

³² “Ot sinsatunon italḡod ku dikayu kan Apudyus kan sadit sapatana un kaasiyana dikayu. Siya ud makapabilog sinat pammati yu kan itdona dit insapatana'n itdon sidan losana inlasin na un tagu na. ³³ Naid ginamgamaka innala si pilak, bulawan onnu badut si singngadan na mana tagu. ³⁴ Dikayu un mismu'd makatigammu un inlabuk un losan dat nasapul mi utdat kabbulanak. ³⁵ Impapasnok ku dat losana talibasuk dalapnu awad mangilasinan yu un masapula makatulung taku utdan nakapsut kan nakapus. Adi taku li-
uwan dit imbagan Apu Jesus un kanana'n, ‘Naang-anggom nat mangitod nu sadin maitdan.’”

³⁶ Utdit magangput Pablo un ibaga datu nam-palintumong dan losana nanluwalu. ³⁷ Ot gaibilan dat tagu't di un nangapawol kan nangogok kan siya. ³⁸ Ta sad amoda indomdom da, sadit ugud na un adi daon man-iinnila. Ot utdiyon ummoy da intulud sidit bapula manluganana.

21

Ummoy Si Pablo Ud Jerusalem

¹ Utdi, nampalang kami utdat manuttuwa ot nambapul kamiyona nandadawwos Coos. Mabi-gat man dintong mi ud Rodas ot manipud sisi ummoy kami'd Patara. ² Utdi insangkat mi ud osa'n bapul un manalan Fenicia ot siya'd nambapulan mi un kaysan. ³ Utdit dumatong kami si igawa nangtapan mi ud Chipre, ingkalwes mi utdin kapon daya na agingga't dintong mi din probinsiya'd Siria. Tummakdang kami't din Tiro ta man-idoba dit bapul sidat awit na. ⁴ Ininap mi dat manuttuwa't di ot nakaigaw kami kan dida si sindumingguwan. Utdiya ininggawan mi kan dida, imbabagga da kan Pablo un Adina umoy ud Jerusalem ta siya'd impatigammun Ispiritu Santu kan dida. ⁵ Yoong madtong man dit algawa manalan mi, nanlakkat kami dalapnu ituluy mi dit daddalan mi. Losan dat manuttuwa pati utdat aassawa kan aabeng da un ummoy namal-igud kan dikami inggana't dit lasin dit ili. Dumatong kami man sit dupit dit baybay nampal-intumong kami'n losana nanluwalu. ⁶ Utdiyon nanluga kami't dit bapul ot nangulin da payon sidat boboloy da.

⁷ Manipud Tiro intuluy mi un nambapul aging-gana't dummatong kami't din Tolemaida. Biniling mi dat manuttuwa't di ot nakaigaw kami kan dida si sin-algaw. ⁸ Utdit mabigat nambapul kami payyan ot dummatong kami ud Cesarea. Tummakdang kami ot ummoy kami nakaigaw sit boloy ud Felipe un osa'n mangiwalwalagawag

sidit Nabal_u'n Damag. Siya'd osa utdat pitu'n lalaki un napili utdin Jerusalem. ⁹ Inggaw da ud opata bababbalasang un abeng na un propetan Apudyus. ¹⁰ Utdiya ininggawan mi si piga'n algaw dummatong tun osa'n man-uugudon un mangngadan kan Agabo un nanligwat Judea. ¹¹ Ummoy kan dikami ot innala na dit gakos Pablo asinapiningil pay lawan dat iki na kan ima na ot kinnanana'n, "Satu dit kanan ud Ispiritu Santu un, 'Kama't tu ud mampipingil dan Judio ud Jerusalem sidit singakos situ asida ipaima utdan bokona Judio.' "

¹² Utdit magngol mi tu, nakapangpangngaasi kami kan dat tagu't di un adin okyanon Pablo umoy ud Jerusalem. ¹³ Yoong summungbat si Pablo un, "Apay gaibilan kayu un kama't tu un pasigabon yu tun angos ku? Bokona lawa'n nakasaganaak un mapingil sidin Jerusalem nu adi nakasaganaak pay un mapatoy sidi maipagapu kan Apu Jesus."

¹⁴ Ot gaputa adina mabagaan, inggongda mi ot imbaga mi ullawa un, "Sat piyaon ud Apu ud matungpal."

¹⁵ Lumabas man ud piga'n algawa ininggawan mi utdi, insagana mi dat masapul mi ot intuluy mi un ummoy ud Jerusalem. ¹⁶ Inummoy pay kan dikami dat piga'n manuttuwa'n iCesarea ot intulud dikami utdit mandagusan mi un boloy Mnaason un iChipre un osa utdat nabayagona manuttuwa.

Biniling Da Pablo Si Santiago

¹⁷ Utdit dummakngan mi ud Jerusalem, nantattalok dat manuttuwa un namadatong kan

dikami. ¹⁸ Mabigat man naitung-ud si Pablo kan dikami un umoy namiling kan Santiago. Ot dintong mi dat losana lalallakay dat manuttuwa't di. ¹⁹ Maabus man un kumustaon Pablo dida, imbaga na kan dida dat losana kingkingwan Apudyus sidat bokona Judio maipagapu't dit nanudtuduwana kan dida. ²⁰ Magngol da man dat impadamag na indaydayaw da si Apudyus.

Yoong imbaga da kan Pablo un, "Sunud, tigam-mumon un linibulibu'n Judio ud nanuttuwa kan Jesus yoong ipapasnok da un unudon dit lintog Moses. ²¹ Nagngolan da un itudtudum kanu utdat Judio un inggaw sit boboloy dat bokona Judio un umadsan da dit lintog Moses. Ibagbagam kanu pay un Adina masapula matulgiyan dat aabeng da kan ulay adi da unnudon dat ugali taku. ²² Ot ngadan nat koonon? Maid duwaduwa na un matigammuwan da un summaal kaon. ²³ Isunga koom tu un ibaga mi. Antu da ud opata lalaki un nansapata kan Apudyus. ²⁴ Maibulun kaon kan dida utdin timplu un umoy mangwa utdit kadawiyana mandadalus. Ibayadam didaon sidat mabayadan dalapnu mabalin daon un mampapulu-g.* Ot siya ud manigammuwan di losan un maid katuttuwaan dat dingngol da un maipanggop kan sika nu adi gasissiya ka un manutungpal sidat lintog Moses. ²⁵ Yoong sidat bokona Judio un manuttuwa impaw-itan miyon dida si sulat un mangibilin kan dida un adi da mangan si makan un naidatun sidan sinan-apudyus onnu dala onnu ayam un napsol kan adi da sog-onon dat bokona

* 21:24 Bilbilang 6:13-20

asawa da.”

²⁶ Ummampayun si Pablo ot utdit mabigat indallay na dat opata lalaki utdit timplu ot naidoga un nangilugi utdit kadawiyana koko-on dalapnu madalusan da. Utdiyon, nilumnok un ummoy nangipatigammu’t dit padi nu kapiga dit magangputan dit madalusan da kad makwa dit datun di kada-osa kan dida.

Dinokmaan Da Si Pablo Utdit Timplu

²⁷ Dandani mana magangput dit naituding un pitu’n algaw, inggaw da ud Judio un iyAsia un nakaila kan Pablo utdit timplu. Ot ginaygay da dat tagu un makasulag kan Pablo ot dinokmaan da. ²⁸ Impappakuy da un, “Kabbulunana Judio tumulung kayu! Ta antuwon dit tagu un mandakdakdak sida’l losana igaw un mangitudtudu’t dat losan un naidon selbin dat ugali taku’n Judio kan sat lintog Moses padana pay ta dinimok na tun nasantuwana timplu ta nangilnok sidat bokona Judio.” ²⁹ Imbaga da tu ta naila da si Pablo utdin Jerusalem un naibulun si bokona Judio un iyEfeso un mangngadan si Trofimo. Ot sat somsomok da innilnok na utdit timplu.

³⁰ Utdi, nabukaḷ dat losana tagu’d Jerusalem ot nanggugunod da un ummoy nanokma kan Pablo. Linagayad da un inlaksun sidit timplu asida dagusa inyonob dit timplu. ³¹ Patoyon okyanon dat tagu si Pablo, yoong inggaw ummoy nangipadamag sidit ap-apun dat suldadu’d Roma un nagulu ud Jerusalem. ³² Utdi, dagusa nangayag dit ap-apu utdat oopisyal kan pati utdat suldadu da ot nanuklus da un inummoy sit kawadan dat

tagu. Mailan man dat tagu't di dit ap-apu kan dat suldadu na inillongan da un manabisabid kan Pablo.

³³ Utdi, kummatam dit ap-apun di suldadu ot inala na si Pablo un pinapingil sidat suldadu na si duwa'n kinawad. Utdiyon inimusana dat tagu un kanana'n, "Ngadan dituwa tagu? Ngadan dit kingwa na?"

³⁴ Summungbat da un gapappakuyana nadumaduma dit sungbat da. Gaputa amod dit damit da, adin dit ap-apun di suldadu masinog nu singngadan dit gattoka napasamak ot binilin na dat suldadu na un idallay da si Pablo utdit kampu da.

³⁵ Utdit dakngon da dit aldan intayag dat suldadu un nangawit kan Pablo un nangilnok kan siya gapu utdit amoda sulag dat tagu. ³⁶ Ta gapappakuyan da un maitungtung-ud un kanan da un, "Patoyon taku."

Ingkalintogan Pablo Dit Long-ag Na

³⁷ Utdit ilnok da okyanon si Pablo utdit kampun dat suldadu imbagan Pablo utdit ap-apu un, "Antu okyan ibagak kan sika nu mabalin?"

Ot kanan dit ap-apun di suldadu un, "Tigamum gayam man-iGriego? ³⁸ Bokon kad nin un sika dit iyEgipto utdit adi payyan nasulit un gummusul sit gubilnu ot impangat na dat opata libu'n tulisan un ummoy sit igaw un maid tagtaguwan?"

³⁹ Summungbat si Pablo un, "Bokona sakon. Judiowak un iTarso un mandindinamaga ili't din probinsiya'd Cilicia. Pangaasim ud ta mam-palawagak sidan tagu."

⁴⁰ Utdi, pinalubusan dit ap-apun di suldadu ot summikad si Pablo utdit palikad dit aldan asina intayag dit ima na un nampaginok sidat tagu. Guminok da man nambagbaga kan dida utdit ugud da un Hebreo.

22

¹ “Mamallong-ag kan susunud ku, dumngol kayu ta ipalawag ku tun sungbat ku utnat ipabpabasul yu kan sakon.”

² Magngol da mana mambagbaga utdit bagbaga da un Hebreo, amo gummiginok da'l losan ot intuluy Pablo un kanana'n,

³ “Juduwak un naiyabeng sidin Tarso ud Cilicia yoong dummakolak situn Jerusalem un uswelan ud Gamaliel. Natudtuduwanak sit gattoka kokwan dat linlintog dat aappu taku ot napasnokak un manselbi kan Apudyus un pada yu pay sin-satun. ⁴ Pinalipaligatak inggana't natoy dat udum sidat tagu un manuttuwa utdit intudtudun Jesus un Dalan. Dinokmaak dida, babai man onnu lalaki ot paimbalud ku dida. ⁵ Ot sat kangattuwana padi kan dat lalallakay taku dat makakustigu un tuttuwa datu un ibagbagak kan dikayu. Ta dida'd nangitod kan sakon sit sulat un ipailak sidat bulun taku ud Damasco dalapnu dokmaak dat manuttuwa't di asik iyoy dida un mapingil situn Jerusalem dalapnu madusa da.”

Inul-ulnug Pablo Dit Nanuttuwaana Kan Apu Jesus

(Kingkingwan 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Utdiya manaddalanak un dumoldol ud Damasco si mamatuk, kaklata lawa'n inggaw

napaddapadda'n silaw un nanligwat langit un naipaslang kan sakon kan sidit nangkalliput ku. ⁷ Naidugsutak sit pita ot nagngol ku dit ginga'n kanana kan sakon un, 'Saulo, Saulo, apay palpaligatom sakon?'

⁸ " 'Singngadan nu kad Apu?' inimus ku.

"Kinnanana kan sakon un, 'Sakon si Jesus un iNazaret un palpaligatom.'

⁹ "Sadat bulun ku naila da dit silaw yoong adi da nagngol dit gingan dit nakabagbaga kan sakon.

¹⁰ Ot inimus ku un, 'Ngadan nat kook, Apu?'

"Ot summungbat si Apu un, 'Gumangun ka ta ituluy nu un umoy Damasco ta awad mangibaga't di kan sika utdat naitudinga koom.'

¹¹ "Adiyak makaila gaputa kinulapak sidit dolang didiya silaw ot kinebedak sidat bulun ku un indal-lay ud Damasco.

¹² "Utdiya ili, inggaw osa'n tagu un mangngadan kan Ananias un talona manuttuwa utdat linlintog taku kan nabalu ud kaugudana utdat losana Judio un iinggaw sisi. ¹³ Dummatong kan sakon ot summikad sidit sog-on ku un kanana'n, 'Sunuda Saulo, makaila ka umanon.'

"Utdi, dagusa nakailaak ot tummukkolak kan siya."

¹⁴ "Ot imbaga na kan sakon un, 'Sadit Apudyus dat aamma taku pinilina'd sika un manigammu utdat piyaona kan mailam dit Nalintoga Anak na kan magngol nu dit mismu un ginga na. ¹⁵ Sika'd kustigu na un mangipanoknok sidat tagu utdat losana nailam kan dingngol nu. ¹⁶ Ot sinsatun, ngadan payyan nat uuwayom? Lumigwat ka ot

pabunyang ka. Ot kodawom kan Apu Jesus un pakawanona dat basul nu.’ ”

Imbaun Apudyus Si Pablo Un Mangitudtudu Utdat Bokona Judio

¹⁷ “Utdiyon nangulinak situn Jerusalem ot madamaak mana manluwalu utdin timplu kama’t in-inop dit nangil-ak ¹⁸ kan Apu ot imbaga na un, ‘Dalasom ot tengyam tun Jerusalem ta adin dat tagu’t tu tuttuwaon nat pammanoknok nu maipanggop kan sakon.’

¹⁹ “Yoong kinnanaka summungbat un, ‘Apu, tuttuwaon da ud sakon situn kanak ta gagangay titiggammu da un inummoyak sidat kasinasinagoga uttun Jerusalem ot dinokmaaka paimbalud dat manuttuwa kan sinabisabidak dida. ²⁰ Ot utdit napatoyan Esteban un nangustigu kan sika nakasikadaka mismu’t di un nangiyoon kan naggadog sidat badut dat namatoy kan siya.’

²¹ “Yoong imbagan ud Apu kan sakon un, ‘Ikan, ta ibaun ku’d sika utdin adaddayuwana igaw dan bokona Judio.’ ”

²² Dinudumngol dat tagu kan Pablo yoong utdit nagngolan da tuwona imbaga na nakasulag da ot nampappakuy da un kanan da’n, “Patoyon yu nata tagu! Bokona lumbong un matagu!”

²³ Utdi gapappakuyan da kan iwasiwasiwas da dat badut da kan itaballu da dat gabu ud ngatu utdit amod un sulag da. ²⁴ Utdiyon imbilin dit ap-apun dat suldadu utdat tagu na un ilnok da si Pablo utdit kampu da asina imbaga un sabisabidan da un imusan dalapnu matigammuwan

da nu apay un amod dit mampapakuy dat Judio kan siya. ²⁵ Utdit mapingil daon dalapnu masabidan, imbagan Pablo utdit opisyal un sumisikad sidit sog-on na un, “Ipalubus kad dit lintog un masabidan nat iRoma un adina payyan nabistigal?”

²⁶ Magngol man dit opisyal tu, inummoy sit apapu da ot kanana’n, “Ay ilama lawa nu ngadan nat koom kan siya ta iRoma gayam tuwa tagu!”

²⁷ Utdi, ummoy dit ap-apu kan Pablo inimus un, “Tuttuwa kad un iRoma ka?”

“On,” insungbat Pablo.

²⁸ Ot summungbat dit apun di suldadu un, “Nanggastuwak si dakola pilak udsi nambalinaka tagun di Roma.”

Summungbat si Pablo un, “Yoong iRomaak un naiyabeng.”

²⁹ Utdiyon, dagusa kummunukunud dat suldadu un mamistigal kan siya utdit magngolan da dit imbaga na kan ulay sadit opisyal, ummogyat payon sidit matigammuwana un iRoma si Pablo gaputa siya dit namingil kan siya.

Indatag Da Si Pablo Utdat Sanhedrin

³⁰ Utdi, piyaon dit ap-apun di suldadu un matigammuwan dit ipabpabasul dat Judio kan Pablo. Isunga utdit mabigat, imbilin na un makaan dat kinawad un namingil da kan Pablo kan binilin na dat aap-apun di padi kan sadat Sanhedrin un mammimiting da. Utdi, ummoy na indatag si Pablo utdit sanguwan da.

23

¹ Utdi, intutukkoḷ Pablo dadit losana mammimiting asina kinnanān un, “Susunud ku un kaganakan Israel, kigad nataguwak inggana’t tuwa algaw, naid tigammuk si kingwak ut laweng sidin man-iilan Apudyus.” ² Magngoḷ man Ananias un kangattuwana padi, imbilin na utdat adani un sumisikad sidit sog-on Pablo un tigpapon da dit sangi na.

³ Utdi, kinnanān Pablo kan siya un, “Si Apudyus ud manigpap kan sika un man-ag-agin. Alig nu ud alisut un pinambalin da un kama nu napolkas ta kuisom okyan sakon un maibasal sit lintog yoong salungasingom dit lintog sinat mampatigpapam kan sakon.”

⁴ Ot kinnanān dat tagu un kaadaniyan kan Pablo un, “Apay in-insultuwom nat kangattuwana padin Apudyus?”

⁵ “Naid ussiya’d tigammuk susunud, un siya dit kangattuwana padi,” kinnanān Pablo. “Ta naikanglit pay-an sidit ugud Apudyus un, ‘Adi yu pabainan nat tagu un mangipangat kan dikayu.’ ”

⁶ Utdit nadlaw Pablo un sadat udum sidat mamimiting, Saduceo da kan Fariseo dat udum indangsoḷ na un nambagbaga un, “Susunud ku, Fariseowak pay ta Fariseo dat ginnapuwak isunga namnamaok un paungalon Apudyus dat natoy ot siya ud gapun tun naidalumak situnsatun.”

⁷ Utdit naibaga na tu, nansisinnungbat dat Fariseo kan dat Saduceo ot nagogwa da un dit mammimiting. ⁸ Ta sadat Saduceo adi da manutuwa un umungal dat natoy kan adi da pay tutuwaon un awad anghel onnu kadogwa yoong

sadat Fariseo manuttuwa da utdatu un losan.
⁹ Utdi, talona dummangsol dit pinnaleset dat Sardu-
 duceo kan dat Fariseo ot sadat uduma mimistulun
 di lintog un bulun dat Fariseo summikad da ot
 kinnanana da un, “Naid maodasan mi si laweng
 situwa tagu. Tuwan nu tuttuwa’n awad ispiritu
 onnu anghel ud si nakabagbaga kan siya.”

¹⁰ Talona ummengeenget dit sisinnungbat ot
 kummimut dit ap-apun di suldadu nu man-
 wewwesang da si Pablo. Utdi, binilin na dat
 suldadu na un dumoba da ta umoy da alan si Pablo
 dalapnu idallay da utdit kampu da.

¹¹ Utdiya labi nampaila dit Apu utdit sog-on
 Pablo ot kinnanana un, “Pabilgom nat angos nu.
 Pinanoknokam dit maipanggop kan sakon situn
 Jerusalem ot masapula siya pay koom sin Roma.”

Panggop Da Un Patoyon Si Pablo

¹² Mabigat man nan-aanamungan dat piga’n
 Judio ot insapata da un adi dan talon man-
 gan kan uminum agingga’t mapatoy da si Pablo.

¹³ Nakalimampuluwan dat lalaki un nantutulag.

¹⁴ Utdiyon inummoy da utdat aap-apun dat pa-
 padi kan lalallakay ot kinnanana da un, “Talona
 insapata mi’l losana adi kami’n talon mangan ag-
 ingga’t mapatoy mi si Pablo. ¹⁵ Isunga kodawon
 mi kan dikayu kan sidat Sanhedrin un mangi-
 patulud kayu si bilin kan ap-apun di suldadu ta
 idatong da si Pablo kan dikayu, un kama nu
 piyaon yu un maawatana kustukustu dit kasu na.
 Ta nasasaggana kami un umoy mangilpang kan
 siya sin daan na un dumatong situ.”

¹⁶ Yoong inggaw ud abeng dit sunud Pablo un babai un nakanggol sidit nantutulagan da, ot inummoy sidit kampun dat suldadu ot imbaga na kan Pablo dit panggop da. ¹⁷ Utdi, inayagan Pablo dit osa'n opisyal ot imbaga na kan siya un, "Idallay nu tuwa mamabbagu utdin ap-apu yu ta antu ud ibaga na kan siya."

¹⁸ Utdi, indallay dit opisyal ot impuyut na utdit ap-apu da un kanana'n, "Inayaganak kan Pablo un balud ot imbaga na un iyoy ku tuwa mamabbagu kan sika ta antu ud ibaga na."

¹⁹ Utdiyon kinebed dit ap-apun di suldadu dit mamabbagu ot inyadayuna dalapnu maid makanggol si sabali, asina inimusan un, "Ngadan nat ibagam kan sakon?"

²⁰ Summungbat un, "Nantutulag dat pangaton dat Judio un kodawon da kan sika un idallay nu si Pablo nu bigat sidin mammimitingon da, ta ag-agin piyaon da un maawatan dit kustukustu'n maipanggop sit kasu na. ²¹ Yoong adim okyan tutuwaon dida ta awad da ud makalimampuluwana lalaki un mangiilpang kan siya. Insapata da un adi da mangan kan uminum agingga't mapatoy da si Pablo. Nakasagana da un mangipatungpal situwa koon da ot uuwayon da'l ullawa nat ibagam."

²² Utdiyon binilin dit ap-apun dat suldadu dit mamabbagu un kanana'n, "Adim ibagbaga si udum un ibagam tu kan sakon."

Asi naon pinadalan.

Indallay Dat Pablo Kan Gubinnadul Felix

²³ Utdit lapuwan dit mamabbagu inayagan dit ap-apun di suldadu dat duwa'n opisyal na ot

binilinana dida un, “Mangisagana kayu si duwa’n gasuta suldadu kan pitumpulu’n mangabayu kan duwa’n gasuta gasay-angan ta manalan kayu’d Cesarea nu pogpoga’n suyop sooni nu labi. ²⁴ Isaganaan yu pay si Pablo utdat kabayu ut mangabayuwana ot itulud yu kan gubinnadul Felix un maid mapaspasamak kan siya si laweng.” ²⁵ Utdiyon nansulat dit ap-apun di suldadu kan gubinnadul Felix un kanana’n,

²⁶ “Kan sika un nangatu’n gubinnadul Felix. Kapkapiya ka okyan, Apu.

²⁷ “Dinokmaan dan Judio tuwa tagu ot dandani da un pinatoy. Natigammuwak un tagun di Roma ot ummoy kami’t dat suldaduk ud sinalakan. ²⁸ Piyaok tigammuwon dit nangidaluman da kan siya isunga indatag ku utdat Sanhedrin. ²⁹ Ot naodasak un naid kingkingwa na si laweng un gapun di mapatoyana onnu maibaludana. Ta sad ipabasul da’l lawa kan siya dit maipanggop sidit lintog da. ³⁰ Utdit matigammuwaka panggop dat Judio un patoyon tuwa tagu dagusa impadalan ku kan sika. Ot imbilin ku pay sidan mamabpabasul kan siya un sika’d mandaluman da. Satun nansulat, Claudio Lisias.”

³¹ Utdiyon tinungpal dat suldadu dit imbilin na kan dida ot inala da si Pablo ot utdiya labi kaysan da inggana’t dummatong da ud Antipatrissa. ³² Mabigat man nangulin dadit adi nangabayu utdit kampu da. Ot sadat nangabayu’l lawa ud nantuluy un nangitulud kan Pablo. ³³ Dumatong da man ud Cesarea intod da dit sulat kan gubinnadul Felix asida inyawat pay

si Pablo. ³⁴ Binasan dit gubinnadul dit sulat asina inimusan si Pablo nu singngadan dit ili na. Utdit matigammuwana un iCilicia, ³⁵ kinnanana un, “Donglok kan kuisok sika nu dumatong dat mangidalum kan sika.”

Utdiyon binilin na un maiyoya maandogan si Pablo utdit boloy un pinatuud didit Ali Herodes sidit.

24

Indalum Dat Judio Si Pablo

¹ Lumabas man lima'n algaw, inummoy Cesarea si Ananias un kangattuwana padi un bulun na dat piga'n lalallakay kan inggaw pay osa'n abugadu un mangngadan kan Tertulo. Ummoy da kan gubinnadul Felix ot indatag da dit dalum da kan Pablo. ² Utdit naayagan da si Pablo, inlapun Tertulo un man-ibaga't dat ipabasul da kan siya un kanana'n,

“Apu, madaydayawa Gubinnadul! Gapu utnat kalaing nu un mangipangat nabayagona kapkapiya kami uttuwa igaw. Maipagapu kan sika adu un nabalun nakwa un nangkapiyaan tun ili. ³ Singngadan na mana ayan mi't tun losana linakub tun ili mi bigbigon mi dat nakwaam ot dakol tun yaman mi kan sika. ⁴ Adi mi piyaon un mataktak ka yoong pangaasim ta anusama donglon tun aboba un palawag mi. ⁵ Ta sigun sit padas mi ga-oogyat tuwa tagu ta gumugulu. Siya ud nangilapu si gulu utdat losana Judio uttun lubung, kan siya ud pangat dat buyut dit osa'n iNazaret. ⁶ Pinadas na paya dimokon dit kinasantun dit timplu ud Jerusalem yoong dinokmaan mi. [Ot

kuison mi okyan sidit lintog mi ⁷ yoong dummatong da Lisias un ap-apun di suldadu pati utdat suldadu na ot pinlos da un inna_{la} kan dikami. ⁸ Utdiyon imbilin Lisias kan dikami un sika'd umoyan mi mandal_{uman}.] * Nu imusam tuwa tagu matigammuwam kan siya dat losana ipabasul mi kan siya.”

⁹ Ummampayun pay dat Judio un bulun na utdit dalum ot pinanoknoka da'l losana tuttuwa datu'n imbaga na.

Ingalintogan Pablo Dit Long-ag Na

¹⁰ Magangput man di, sininyasan Felix si Pablo un mambagbaga. Ot kinnanana Pablo un,

“Apu Gubinnadul, tigammuk un nabayag kaon un kuis situn ili mi, siya'd gapuna un malagsakanak un mangipalawag situn kalintogak sinat atubang nu. ¹¹ Nu man-im-imus ka, matigammuwam un naid payyan kagwampu_{lu}'t duwa'n algaw si lummabas manipud sit ummoyak nandaydayawan kan Apudyus sidin Jerusalem.

¹² Ot utdit ininggawak sidi naid osa si Judio ut nakaila kan sakon un nakasinnungbat onnu nanggulu utdat tagu utdin timplu onnu sinagoga onnu ulay sidin ili'd Jerusalem. ¹³ Ot maid maidatag da ut pammanoknok da utdan ipabpabasul da kan sakon. ¹⁴ Yoong aminok un tuttuwan mandaydayawak kan Apudyus un siya'd nandaydayawan dat ginnapuwan mi ot un-unudok dit Wagas un intudtudun Jesus un kanan da un bokona siya'd kustun

* 24:8 Naid datu un bersikulu utdan uduma manuskrito.

tudtudu. Manuttuwaak pay sidat losana naikanglit sidit lintog Moses kan sidat iblun dat propetan Apudyus sidit. ¹⁵ Mannamnamaak kan Apudyus un padan din mannanamnaman datun mamabpabasul kan sakon. Namnamaok un paungalona kan katoy da'l losana tagu, laweng man onnu nabalu. ¹⁶ Isunga talona naammaak sidan losana kook dalapnu adiyak makakokwa't laweng sidin man-ilan Apudyus kan sidan tagu.

¹⁷ "Lumabas man piga'n dagun un naidak Jerusalem, nangulinak ta umoyak mangitod si pilak un maitulung sidat bulun ku un Judio kan umoyak mandatun kan Apudyus sidin timplu. ¹⁸ Madama payyana mandatdatunak sit naka-il-an da kan sakon sidin timplu utdit magangputanon dit ugali un mandadalus. Naid adu si tagu't di ot naid pay gulu. ¹⁹ Yoong ininggaw da ud piga'n Judio un nanligwat sin lakub Asia ot dida okyan sad umoy mandalum nu awad ipabasul da kan sakon. ²⁰ Onnu, sadatu okyana tagu ud mangibaga nu singngadan dit indasan da un basul ku utdit indatag da ud sakon sidat Sanhedrin. ²¹ Satu'l lawa ud magasmok ku'n indangso_{la} imbaga utdit summikadak sit atubang da un, 'Mabistigalak kan dikayu't tun satuna algaw gaputa manuttuwaak un umungal dat matoy nu timpu na.' "

²² Utdi, gaputa gattoka napatigammuwan si Felix maipanggop sidit Wagas di mantatagu un in-tudtudun Apu Jesus, pinansaldong na dit mam-bistigalan da kan Pablo un kanana'n, "Asik ibanag tuwa dalum nu dumatong si Lisias un ap-apun di

suldadun di Roma.” ²³ Ot binilin na dit opisyal un maituluy un maandogan si Pablo yoong palubusana si akita waya na kan adina iyapa dat gayyom na un umoy tumulung sidat kasapulana.

Si Pablo Utdit Atubang Da Felix Kan Drusila

²⁴ Lumabas man piga'n algaw dummatong da Felix kan Drusila un asawa na un osa'n Judio. Pinaayag na si Pablo ot didingngol da dat imbaga na maipanggop sidit manuttuwaana kan Jesu Kristu. ²⁵ Yoong utdit ipalpalawagon Pablo dat maipanggop si kinalintog, kina-attom un adi mangwa si laweng kan sadit dumakngan dit algaw un mangukuman Apudyus, nakakimut si Felix. Ot kinnanana un, “Manalan ka yan. Asik payyan sika ayagan nu awad timpuk.” ²⁶ Utdi payona timpu, kanayuna paayagan Felix si Pablo dalapnu kabagbaga na ta mannamnama un itdan Pablo si pilak.

²⁷ Lumabas man duwa'n dagun naisukat si Porcio Festo kan Felix un gubinnadul. Yoong gaputa piyaon Felix un maala dit mampipiyan dat Judio kan siya binaybay-ana si Pablo un dit mababalud.

25

Kindaw Pablo Un Maidalum Sit Ali Ud Roma

¹ Dummatong si Festo utdin Cesarea dalapnu mantulaya gubinnadul. Ot lumabas man tulu'n algaw inummoy Jerusalem. ² Dumatong man sisi, indatag dat aappun di padi kan pappangat di Judio kan siya dit dalum da kan Pablo. Nakapangpangngaasi da kan Festo ³ un ipadalan na si Pablo ud Jerusalem dalapnu dida'd manguis kan siya,

yoong sat panggop da lopangon da utdit dalan. ⁴Summungbat si Festo un, “Maaandogan si Pablo ud Cesarea ot adi bali ta mangulinak sidi un masapa. ⁵Ot ibaun yu dat pappangat yu un maibu^lun kan sakon ud Cesarea dalapnu dida ud mangidatag sit dalum yu kan siya nu awad nakabasulana.”

⁶Ininggaw si Festo utdin Jerusalem si walu onnu simpulu'n algaw asina gummusada nangulin ud Cesarea. Mabigat man inummoy sidit kukuisana ot imbaga na un idatong da si Pablo. ⁷Makalnok man si Pablo dinalinup dat Judio un nanligwat ud Jerusalem ot inlapu daona man-ibaga't dat adu'n nadagsona ipabasul da kan siya yoong adi da mapanoknoka dida. ⁸Ot summungbat si Pablo un, “Naid ud kingkingwak si maisuganggang sit lintog mi un Judio onnu utdit timplu kan ulay sit Emperador ud Roma.”

⁹Yoong piyaon Festo un maala dit mampipiyan dat Judio kan siya ot inimusana si Pablo un, “Piyaom kada umoy sin Jerusalem ta siya'd manguisak sidatuwa naipabasul kan sika?”

¹⁰Yoong summungbat si Pablo un, “Madik Apu, ta antuwakon un sumisikad situn uukku-man di Emperador ud Roma un siya'd lumbonga makuisak. Ot titiggammum un naid gapu'd kingwak si laweng sidan kailiyaka Judio. ¹¹Nu awad sinalungasing ku ut lintog kan kingwak si laweng un lobbonga mapatoyak maid kimut ku un matoy. Yoong nu maid katuttuwaan nat ipabasul da kan sakon maid makabalina mangiyawat kan sakon kan dida. Kodawok un maiyoy tun kasuk kan Emperador ud Roma.”

¹² Utdi, inimusan Festo dat bulun na nu mabalin dit kindaw Pablo ot imbaga da un mabalin. Ot summungbat un, “Gapu ta kindaw nu un si Emperador ud Roma ud manguis kan sika boot pada_lnon mi ud sika’t di.”

Si Pablo Utdit Atubang Da Ali Agripa Kan Bernice

¹³ Lumabas man ud piga’n duminggu dummatong da Ali Agripa* kan Bernice un asawa na ud Cesarea da_lapnu ida umanggom kan Festo un bagu’n gubinnadul. ¹⁴ Utdiya ininggawan da’t di si piga’n duminggu, imbagan Festo kan Ali Agripa dit kasun Pablo un kanana’n, “Awad osa’n ba_lud situ un tinengyan Felix. ¹⁵ Ot utdit ininggawak Jerusalem, nanda_lum dat aap-apun di padi kan dat lalallakay di Judio kan sakon ot kindaw da un koddongak si Pablo un mapatoy. ¹⁶ Yoong kinnanak kan dida un bokona kadawiyang mi un iRoma un mangiyawat si tagu un naida_lum nu daan na un makasinnangu’t nat nanda_lum kan siya da_lapnu awad waya na un manungbat sidat ipabasul da kan siya. ¹⁷ Siya’d gapuna un utdit dummatong da uttun Cesarea, adiyak nantaktak. Utdit mabigat ummoyak sin kukuisan ot paindatong ku dit ba_lud. ¹⁸ Ot utdit summikada mambagbaga dat nangida_lum kan siya, naid ud imbaga da si nakabasulana un kama’t dit ninamnamak. ¹⁹ Nu adi sad olog da’l lawa’n nansisinnungbatan dit maipanggop sidit pammati da un Judio kan sadit tagu’n mangngadan kan Jesus un natoy yoong ibagabagan Pablo un matatagu. ²⁰ Gaputa adik

* 25:13 Siya si Herodes Agripa II un anak ud Herodes Agripa 1

tigammu nu innok un mamistigal situwa kasu, inimus ku kan Pablo nu piyaona un umoy ud Jerusalem ta siyadi ud mabistigalana. ²¹ Yoong kindaw na un maandogan agingga't sadit Emperador ud Roma ud mangoddong kan siya. Ot imbilin ku un maandogan agingga si maipadalan kan Emperador.”

²² Utdi, kinnanana Ali Agripa un, “Piyaok paya donglon tuwa tagu.”

“Donglom an nu bigat,” insungbat Festo.

²³ Kadon sit mabigat, dummatong da Ali Agripa kan Bernice un nangkabablu dat usal da kan talona napadayawan da un nilumnok sidit mimitingan un binulunan dat aap-apun di suldadu kan pappangat didiya ili. Ot imbilin Festo un maida-tong si Pablo. ²⁴ Idatong da man imbagan Festo un, “Apu Ali Agripa, kan dikayu'l losana awad situ, antu dit tagu un indalum dat losana Judio kan sakon sidin Jerusalem kan situn Cesarea un ipappakuy da un, Adina lumbong un matagu. ²⁵ Yoong naid maodasak si laweng ut kingwa na un lobbonga mapatoyana. Ot gaputa kindaw na un si Emperador ud manguis kan siya impalubus ku un maipadalan kan siya. ²⁶ Yoong naid nadotok si nakabasulana ut isulat ku kan Apu Emperador. Ot siya'd nampaiyoyak kan siya uttun atubang yu talon kan sika Apu Ali Agripa dalapnu magangput kada maimusam, awad ud maisulat ku. ²⁷ Ta uttun somsomok ku lawenga ibaun ku'l lawa nat osa'n balud kan Emperador un maid nadotok si gapun di nakabasulana.”

26

Ingkalington Pablo Dit Long-ag Na Kan Ali Agripa

¹ Utdiyon imbagan Ali Agripa kan Pablo un, “Mabalin nu un mangikalington sinat long-ag nu.”

Utdi intayag Pablo dit ima na dalapnu guminok da asina nambagbaga un kanana’n,

² “Nadayawa Ali Agripa, nagasatak situwa algaw ta uttun atubang nu ud manungbatak sida’l losana nangidaluman dan bulun un Judio kan sakon. ³ Matalokak gaputa titiggammuma losan dat ugali taku’n Judio kan dat adi taku man-aannamungan. Isunga kodawok kan sika ta anusama donglon datu’n ibagak.

⁴ “Sadan losana kailiyaka Judio titiggammu da dit mantataguk manipud naiyabengak sidin ili mi un Tarsus kan sit ininggawak sidin Jerusalem. ⁵ Titiggammu da kan mapanoknoka da nu piyaon da, un osaak un Fariseo un napegota manguunnud sidit relihiyon taku un Judio. ⁶ Ot gaputa nanam-ok un matungpal dit insapatan Apudyus sidat ginnapuan taku un paungalona dat natoy, antuwak sinsatun un mabistigal situn atubang nu. ⁷ Satu un insapatan Apudyus, siya pay ud nanam-on dat kaganakan dat kagwampulu’t duwa un aappu taku un matungpal, siya’d gapuna’n mandaydayaw da kan Apudyus si inalgalaw kan linabi. Apu Ari, gaputa mannamnamaak situwa insapatan Apudyus, siya’d namabasulan dan Judio kan sakon. ⁸ Kan dikayu’l losana naammung, apay

ligaton yu un tuttuwaon un paungalon Apudyus dat natoy?”

⁹ “Yoong ulay sakon sidit, sad tigammuk masapula kook ud kaboolaka manuganggang sidat manuttuwa kan Jesus un iNazaret. ¹⁰ Ot siyadi’d kingwaka tuwa’d Jerusalem. Adu dadit paimbalud ku un tagun Apudyus gaputa initanak sidat aap-apun di padi si kalintogana mangwa. Ot nu makoddongan da un mapatoy, dagusa ampayunak pay. ¹¹ Namin-adu un ummoyak sidat kasinasinagan di Judio un mamaligat sidat manuttuwa ot pinadas ku un pinapilit dida’n mangibaga si maisuganggang kan Jesus. Gapu’t dit amod un sulag ku kan dida inummoyak ulay pay sin adayu’n il-ili dalapnu paligatok dat manuttuwa.”

Inul-ulnug Pablo Nu In-inona Un Nambalina Manuttuwa
(Kingkingwan 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Siya’d gapuna un inummoyak ud Damasco ot inggaw kan sakon dit kalintogan kan bilin dat aap-apun di padi. ¹³ Ot utdiya inggawak sin dalan si mamatuk, nadayawa Ali, nailak dit silawa nanligwat langit un amo napadda nu sadin init, naipaslang kan sakon kan sidat bulun ku. ¹⁴ Utdi, losan kami un naidugsut sidit pita ot nagngol ku dit ginga un kanana kan sakon sidit bagbaga un Hebreo un, ‘Saulo, Saulo, apay palpaligatom sakon? Paligatom pay lawan nat long-ag nu unata kokkoom un padan dit baka nu ikussad na dit tutuduk.’* ”

* **26:14** Sat ugalin dat Judio, awad tutuduk un itudutuduk da’t dit baka un mangkokwaon da dalapnu madagdag.

15 “Utdi inimus ku un, ‘Ngadan nu kad Apu?’ Summungbat dit Apu un, ‘Sakon si Jesus un palpaligatom. 16 Yoong gumangun ka. Nampailaak kan sika ta dutukak sika un manselbi kan sakon. Sika ud mangipanoknok sidan udum sidan nailama maipanggop kan sakon situwa alalgaw kan uduma ipailak kan sika utdan madoldola alalgaw. 17 Salaknibak sika utdan padama Judio kan sidan bokona Judio un dida’d mangibaunak kan sika. 18 Tutduduwam dida dalapnu maila da dit katuttuwaan ot kumaan da utdit kakolpan ot umoy da utdin napadda. Tutduduwam dida dalapnu adi daon paitulayan kan Satanas nu adi paitulayan da kan Apudyus. Ta nu manuttuwa da, mapakawan dat basul da kan maidoga da utdat pinilin Apudyus un tagu na.’ ”

Imbagan Pablo Dit Talibasuna

19 Intuluy Pablo un kanana’n, “Nadayawa Ali Agripa, nanungpalak sidit impailan Apudyus kan sakon un nanligwat langit. 20 Ot inwalagawag ku un masapula ibabawin dat tagu dat basul da kad tuttuwaon da si Apudyus ot ipaila da utdat angwat da un tuttuwa’n nambabawi da. Siyatu’d inwalagawag ku un inlugik ud Damasco asi ud Jerusalem, kan sida’l losana lakub Judea, kadon sidan bokona Judio. 21 Siyatu ud gapugapun dit nanokmaan dat Judio kan sakon sidit ininggawak sidin timplu ot pinanggop da un patoyon sakon. 22 Yoong aginggana’t tuwa algaw tinulutunganak kan Apudyus ot antuwak situ un mangiwala-gawag kan mangipanoknok kan dikayu’l losana tagu’n nangatu man onnu nadoba. Satu’n ibagak

siya payon dit imbagan Moses kan dat propetan Apudyus un mapasamak, ²³ un sadit Kristu, masapula mampaligat kan mapatoy ot siya'd umuna un paungalon Apudyus un natoy dalapnu ipatigammu na dit managuwan Apudyus sidan Judio kan bokon Judio ot siyadi dit kama't silaw kan dida."

²⁴ Utdiya mampalpalawagan Pablo pinalesetan Festo un kanana'n, "Natingang ka Pablo, sanat amoda inadaḷ nu ud nampatingang kan sika."

²⁵ Yoong summungbat si Pablo un, "Bokona natingangak, Apu gubinnadul Festo. Tuttuwa datu'n ibagbagak kan dikayu kan nalimpiyu tun somsomok ku un mambagbaga. ²⁶ Natulodaka man-ugud gaputa tigammuk un titiggammun Ali Agripa datu'n ibagbagak. Naid duwaduwak un titiggammuna dat losana naipasamak ta bokona nakwa da utdan nalingoda igaw. ²⁷ Apu Ali Agripa, bokon kada manuttuwa ka utdat ingkanglit dadit propetan Apudyus? Titiggammuk un manuttuwa ka."

²⁸ Utdi summungbat si Agripa kan Pablo un, "Utnat somsomok nu maawis nu kad sakon un manuttuwa kan Kristu utnat sin-akitana lawa'n timpu?"

²⁹ Summungbat si Pablo un, "Sin-akitan man onnu andu un timpu, iluwaluk kan Apudyus un sika kan sadatu'n mandodongngol kan sakon situwa algaw mambalin kayu si manuttuwa kan Kristu un kama kan sakon, puwela ullawa'n mabalud kayu."

³⁰ Utdi summikad si Ali Agripa, si Gubinnadul Festo, si Bernice kan dat udum paya ininggaw sisi.

³¹ Utdit makalaksun da, nambabagbagaan da pay

lawan un, “Naid kingwan ditu un tagu si laweng un gapun di mapatoyana onnu mabaludana.” ³² Ot imbagan Ali Agripa kan Festo un, “Nu Adina okyan kindaw un maiyoy kan Emperador ud Roma tu un kasu na, mabalin taku okyanon un pawayaan.”

27

Indallay Dat Suldadu Si Pablo Ud Roma

¹ Utdit maikoddong dit al-algawa mambapulan mi un umoy ud Italia, naipaima si Pablo kan dat uduma balud kan Julio un osa't dat opisyal dat bungguy dat suldadu un mangadan si “Man-aandogon di Emperador.” ² Nanlugan kami utdit bapul un nanligwat Adrumeto un mansagsagana un manalan sidan gigillongan di bapul sidin probinsiya'd Asia. Kaysan kami ot bulun mi si Aristarco un iTesalonica utdin probinsiya'd Macedonia. ³ Mabigat man dummatong kami ud Sidon. Naanus si Julio kan Pablo ot pinalubusana un umoy na ilan dat gagayyom na utdi dalapnu maitdan sidat masapul na. ⁴ Utdi, nambapul kami payyan manipud Sidon ot gaputa dupakon dikami utdit bayogbog nangoy kami utdin biik Chipre un maid bayogbog na. ⁵ Dinolmang mi din baybaya adani ud Cilicia kan Pamfilia ot dummatong kami ud Mira utdin Licia. ⁶ Utdi, nangdas dit opisyal dat suldadu si bapul un nanligwat ud Alejandria un manalan ud Italia ot siya ud nangiluganana kan dikami.

⁷ Nambanbannay dit bapul mi si piga'n algaw ot nampaligat kami un dummatong sin adani'd Cinido. Ot gaputa nabayogbog, maid inon mi un

umoy man-illong ot intuluy mi utdin biik Creta ot lummaus kami'd Salmon. ⁸ Nampaipaigid kami ot adu dat nampaligatan mi un dummatong sidit osa un igawa mangadanan si Nabalu'n Gigillongan di Bapul un adani't din ili'n Lasea.

⁹ Ot gaputa nabayag dit nataktakan mi, ga-oogyaton dit mambapul ta nagangputon dit Al-algawa Manlanganana Mangan.* Utdi binagbagaan Pablo dida un kanana'n, ¹⁰ "Bubulun, mailaka laweng ninon un ituluy taku'n mambapul ta adu un mayam-ana kalga kan ulay sanat bapul mayam-an ot malmos taku pay."

¹¹ Yoong adin dit opisyal di suldadu pintog dit imbagan Pablo ta sad dingngol naot dit kanan dit kapitan dit bapul kan sat singkuwa utdit bapul.

¹² Ot gaputa lawenga inggawan di bapul dit gigillongan si timpun di kukummogan, kaaduwan sidat nanlugan dit mamiya'n ituluy mi un mambapul ta padason mi un dumatong ud Fenix un ili'd Creta ta siya'd inggawan mi inggana't magangput dit kukummogan. Awad gigillongan sidi un bokona nansangu utdin manligwatan bayogbog.

Dupakon Dit Bali Dit Bapul

¹³ Utdit inggaw nakapsuta bayogbog un manligwat kapon daya, kanan nin dat tagu nu mabalin daona ituluy un mambapul. Ot impangatu da dat sangul, asi miyon intuluy un nambapul un nampaipaigid sidin Creta. ¹⁴ Yoong adina masulit dinumtong dit nabiloga bayogbog un nanligwat

* **27:9** Sadit Al-algawa Manlanganana Mangan onnu Al-algawa Mapakawanan dat Basulu makwa nu maudi'n duminggun di Septiembre onnu lugin di Octobre ot siya'd timpu'n baballiyen.

lagud sidit pugu. ¹⁵ Dinangkas na dit bapul ot gaputa maligatan kami un manupak sidit bayogbog, impalubus mi'l lawaon un sat bayogbog dit mangidalan sidit bapul. ¹⁶ Naidalatum kami utdit nasal-inana biik dit bang-oga pugu un mangngadan Cauda. Utdi ingkalkaligatan mi un insapal dit bang-oga bangka utdit bapul dalapnu Adina mayam-an. ¹⁷ Magangput mana maisapal dit bangka, tinakodan da dit bapul si dadakola lubid dalapnu kumiddot. Utdiyon, gaputa kumimut da nu maisodsod sidit kalaganan sidin adani ud Sirte indoba da dit layab un mangitulung sidit bapul ot binay-an daon dit bapul un idalan dit bayogbog. ¹⁸ Nantulutuluy dit amoda bayogbog kan paluung ot mabigat man inlugi da un nan-idawat sidadit kalga. ¹⁹ Utdit maikatlu'n al-algaw nan-idawat daon sidat uduma alikam di bapul. ²⁰ Ot piga-piga'n algaw un adi kami nakaila si init onnu bituwon ta sad koona'n gumilog dit bayogbog aginggana't naidon dit namnama mi un matagu.

²¹ Nabayaga adi kami nakakan ot summikad si Pablo utdit atubang un kinnana'n, "Bubulun, nu dingngolak okyan sidat imbagak un adi taku tengyan ud Creta maid okyan nayam-an kan natalak taku. ²² Yoong sinsatun, pabos-olon yu danat angos yu ta maid matoy si osa kan dikayu. Siya'l lawaot ta mayam-an tun bapul. ²³ Ta sat labi nampaila kan sakon dit anghel ud Apudyus un makin-tagu kan sakon kan siya'd daydayawok ²⁴ ot imbaga na un, 'Adika kumimut Pablo, ta masapula mabistigal ka utdin atubang Emperador Caesar. Ot gapu't dit kaasin Apudyus kan sika,

matagu pay danat losana bulun nu uttun bapul.
²⁵ Siyadi bubulun, ot pabos-olon yu danat angos yu ta mantalgodak kan Apudyus ot maid duwaduwak un matungpal diya naibaga kan sakon. ²⁶ Yoong masapula maisadsad tun bapul si osa'n pugu."

²⁷ Duwa'n dumingguwan kamiyon un maipalupaluung sidit nabiloga bali utdin baybay Adriatico. Gawan labi man magiknan dadit gumabapul un adani kamiyon si talakdang. ²⁸ Utdi iningos da dit kaadalom dit danum ot naodasan da un duwampulu'n dopa dit kaadalom na. Utdi iningos da payyan sit masulsulit ot simpulu ya lima'n dopaon dit kaadalom na. ²⁹ Kummimut da nu maidongpal dit bapul sidit kabattuwan ot sat kingwa da, inotdag da dat opata sangul sidit ebot dit bapul dalapnu adin dit bapul maligad ot inluwalu da un kumadda okyanon. ³⁰ Sadat gumabapul piyaon da un butikan dit bapul ot inuyud da dit bangka utdit danum asida ag-agin un umoy man-idoba utdat sangul sidit ulun dit bapul. ³¹ Yoong imbagan Pablo utdit opisyal dat suldadu kan sidat suldadu un, "Nu adin datun gumabapul inggaw situn bapul, maid matagu kan dikayu."

³² Utdi pintod dat suldadu dat lubid un nangiyuyud sit bangka ot binay-an da un naipaluung.

³³ Utdit dandani un kumadda imbagan Pablo un mangan da'l losan. Kanana un, "Duwa'n dumingguwanon un uuwayon yu un maikabas tun bali ot naid pulus nangan kan dikayu. ³⁴ Sinsatun masapula mangan kayu ulay akita lawa dalapnu

awad ibilog yu. Ta maida talon maan-anu kan ditaku si ulay osa.”

³⁵ Maabus mana ibagan Pablo tu nangala si tinapay ot nanyaman kan Apudyus un iillan da'l losan asina biniik ot nangan. ³⁶ Utdi, kummiya dat angos da'l losan ot nangan da pay. ³⁷ Duwanggasut si pitumpulu ya onom kami un losana ininggaw sidit bapul. ³⁸ Utdit nabsug kami un losan indawat da dat awit un trigo utdit baybay dalapnu lumangpaw dit bapul.

Nayam-an Dit Bapul

³⁹ Utdit kumaddaon, adin dat gumabapul maimatunan dit igid baybay yoong inggaw naila da un tummalakdang un kalaglaganan ot nan-aampayunan da un nu mabalin siya'd mangisadsadan da utdit bapul. ⁴⁰ Utdi, pintod da dit silun dat sangul ot binay-an da dida un nilumnod sidit danum ot dagus paya inussagan da dat lubida nangitakod sidat tagwan sidit ebot dit bapul. Asida impangatu dit layab sidit uluwan dit bapul dalapnu sadit bayogboga lawaon dit mangidalan sit bapul sidit igid. ⁴¹ Yoong naisadsad dit bapul sit lagan sidit daan na un makadatong sit igid ot naisuduk dit uluwana isunga adinaon makagidu ot sadit ebot na pay yinam-ayam-an dit nabiloga paluung.

⁴² Sadat suldadu pinanggop da un patoyon dat losana balud dalapnu maid makatapug si mambutik. ⁴³ Yoong sadit opisyal di suldadu inatipa na dida utdit panggop da ta piyaona un matagu si Pablo. Ot sad imbilin na utdat tagu un makatapug,

umuna da un lumayug ot manapug da un tumakdang sidit igid. ⁴⁴ Ot sadat udum un adi ud makatapug maitungtung-ud da un mangangpaw sidat kayu un napkis sidit bapul. Siyatu ud kingwa mi un nakatakdang sidit igid ot losan kami'n natagu.

28

Si Pablo Ud Malta

¹ Utdit makatakdang kamiyon un kapkapiya natigammuwan mi un Malta dit ngadan dit pugu.

² Laus dit nansasangailin dat umili't di kan dikami. Nangwa da si apuy un man-aniduwan mi ta inluginaon dit udan kan amod dit kumog na. ³ Utdi, naninup pay si Pablo si simposota kayu ot intunguna't dit apuy yoong nilumtaw dit nagita un ulog gapu't dit pudut ot simpit na dit iman Pablo ot adina mapkis. ⁴ Mailan man dadit umili't di un igaw dit mantattayuna ulog sidit iman Pablo kinnanana da si osaosa kan dida un, "Maid duwaduwa na un kumapatoy tuwa tagu, ta ulay nakalasad sin baybay adina nabutikan dit maidusa kan siya."

⁵ Yoong inwalsin ullawan Pablo dit ulog sidit apuy ot naid pulus pinasigab na. ⁶ Uuwayon da un lumtog dit ima na onnu kaklata lawa un matukasa matoy. Yoong utdit maid mauway da si mapasamak kan siya utdit masulit, naobos dit somsomok da payyan ot kanan da un apudyus si Pablo.

⁷ Sadit pita un adani't dit naisadsadan mi, kuwan Publio un pangat sidiya pugu. Ot naanggom un namalnok kan dikami't dit boloy da kan nanangaili kan dikami si tulu'n algaw. ⁸ Naisammu

un amod dit pudut dit aman Publio kan natili pay. Ummoy Pablo inila utdit kuwaltu na ot inluwaluwana. Maabus mana manluwalu inyagpad na dit imana utdit ulun dit masakit ot dagusa kummiya. ⁹ Maipagapu't diya napasamak, nanidatong pay dat tagu utdat masakit kan siya ot pinapiya na dida. ¹⁰ Ot adu dat intod da un pakdaw da kan dikami. Utdit manalan kamiyon pinabalunan dikami utdat singngadan na mana masapul mi.

Intuluy Da Pablo Dit Umoyan Da Ud Roma

¹¹ Lumabas man tulu'n bulana ininggawan mi utdi, nanlugan kami si osa'n bapul un iniingaw pay sidiya pugu si timpun didiya ageled. Satuwa bapul nanligwat Alejandria ot naitikitik sidit uluwana dat nampingi un mangngadan si Castor kan Poloks.* ¹² Utdi, dummatong kami ud Siracusa ot ininggaw kami't di si tulu'n algaw. ¹³ Manipud sisi, intuluy mi un nambapul ot dummatong kami ud Regio. Mabigat man, manligwat daya dit bayogbog isunga indadawwos mi ot maikagwa'n algaw man dummatong kami ud Puteoli. ¹⁴ Utdit makatak dang kami insangkat mi dat susunuda manuttuwa ot inawis da dikami un makaigaw kan dida si sindumingguwan. Utdiyon nankiyang kami un ummoy Roma. ¹⁵ Sadat manuttuwa ud Roma, nagngolan da un dumatong kami ot inummoy dikami inabat kan dida't din ili un mangngadan Tendaan ud Appio. Sadat udum ummabat da pay sidin igawa mangngadan

* **28:11** Sadatu un pingi dida'd apudyuson dat iGriego ot siya'd mandaydayawan dat gumabapul.

si Tulu'n Dadaggusan Dat Kakkaili. Mailan man Pablo dida nanyaman kan Apudyus ot napabos-ol dit angos na.

Si Pablo Ud Roma

¹⁶ Utdit dummatong kami ud Roma, napalubusan si Pablo un umoy inggaw sit boloya piyaona yoong masapula awad suldadu si mangandog kan siya.

¹⁷ Lumabas man tulu'n algaw inayagan Pablo dat pappangat di Judio utdiya igaw. Mandatdatong da man kinnanana kan dida un, "Susunuda Judio, naid basul ku utdan kailiyan taku kan naid sinalungasing ku utdan ugali un tinawid taku utdat aappu taku. Yoong dinokmaanak sidat Judio ud Jerusalem asida inyawat sakon sidat iRoma.

¹⁸ Utdit bistigalonak sidat iRoma, naid maodasan da si gapun di mamatoyan da kan sakon ot piyaon da ud sakona wayawayaan. ¹⁹ Yoong gaputa umadin dadit Judio, kapilitan un kindaw ku un maiyoy tun kasuk kan Emperador, yoong bokona gaputa piyaok un pabasulon dan kailiyak pay lawan. ²⁰ Siya'd gapuna un pinaayag ku dikayu ta mambabagbaga taku. Piyaok un ipatigammu kan dikayu un sat gapun tun maikikinnawadak, sat pammatik kan Jesus un siya dit namnama taku'n kaganakan Israel."

²¹ Ot kanan da kan siya un, "Maid ud inawat mi si surat ut nanligwat ud Judea si maipanggop kan sika kan naid pay sidan buluna nanligwat sidi ud nangipadamag onnu nangibaga si laweng un maipanggop kan sika. ²² Yoong piyaon mi un donglon nat kasomsomkam ta sanat tudtudu

un uunnudom sugsuganggon da utdat losana igaw.”

²³ Utdi, namili da si al-algawa mammimitingan da. Ot utdit dumtong diya algaw aduadu dadit nandatdatong sidit ininggawan Pablo. Nampasin-algaw inggana't labi si Pablo un nangilawlawag kan dida't dit mangiyapuwan Apudyus. Pinanoknokana manipud sidat lintog Moses kan dat ingkanglit dat propetan Apudyus un si Jesus dit Kristu dalapnu awisona okyan dida un manuttuwa. ²⁴ Inggaw da ud udum kan dida un naawisa nanuttuwa yoong sadat udum adi da.

²⁵ Ot kaysan da un nansisinnungbat pay lawan. Yoong utdit daan da un makaskasway imbagan Pablo un, “Tuttuwa pay an dit paimbagan Ispiritu Santu kan Isaias sidat aappu yu ²⁶ un kanana'n, 'Umoy ka ibaga utdatuwa tagu: Makad-dongodongoll kayu yoong adi kayu makaawat, makailaila kayu yoong adi kayu makaimatun.

²⁷ Ta sadatu un tagu adi da un talon piyaona paitudtudu ot tinubot da dat inga da kan inuput da dat ata da ta tuwan kada lawa nu makaila da, makagngoll da, kan makaawat da ta adi da piyaona mangulin kan sakon dalapnu papiyaok dida,' ” kanan Apudyus.

²⁸ Ot inyanungus Pablo un kanana'n, “Ibagak kan dikayu un naibaunon sidan bokona Judio dit umoy mangitudtudutu utdit maipanggop sit man-aguwan Apudyus ot dumngoll da.” ²⁹ Gangputon man Pablo un ibaga tu nangkadalan dat Judio un ummamod dit sisinnungbat da.

³⁰ Duwa'n dagun un ininggaw si Pablo utdit boloya inabangana ot naanggoma nanangaili utdat losana umoy kan siya gumiling. ³¹ Natulod un nan-iwalagawag kan dida utdit maipanggop sidit mangiyapuwan Apudyus kan intudtudu na dit maipanggop kan Apu Jesu Kristu ot naid osa si makaigimau kan siya.

Ugud apudyus = Ti baro tulag New Testament in Kalinga, Limos

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Limos Kalinga (Kalinga, Limos)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kalinga, Limos

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files
dated 29 Jan 2022

51cedb11-17ce-5acb-99f5-9c08ef8013c0